

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

APRIL 2020

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 11. 5. 2020

Končna redakcija: 11. 5. 2020

Pripravili: Ilinka Todorovski, Eva Semič

Delovodnik, statistika: Eva Semič

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za april 2020

Aprila je bilo 255 odzivov gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV-vsebin. Več kot običajno je bilo sporočil, v katerih je občinstvo podajalo splošna mnenja o javnem mediju in predvsem o informativnih vsebinah TV Slovenija v kontekstu epidemije koronavirusne bolezni in vladnih protikriznih ukrepov.

Med konkretnimi zadevami so po številu izstopali odzivi na televizijski prenos nagovora predsednika vlade Janeza Janše 7. aprila. Prevladovale so kritike, ker je bil v Dnevniku na prvem televizijskem sporedu predvajan le odlomek, medtem ko je bil prenos na TV SLO3.

Veliko odzivov je sprožil radijski pogovor z mikrobiologinjo o Covidu-19 oz. umik posnetka iz spletnega arhiva. Varuhinja je v zadevi napisala mnenje in priporočilo.

Prispelo je tudi veliko odzivov na aprilski Tarči o nabavi zaščitne opreme za zaježitev širjenja okužb. Varuhinja je objavila daljše poročilo z mnenjem o raziskovalnem novinarstvu in televizijski polemiki.

Več pohval je prispelo predvsem na dokumentarne, verske in izobraževalne vsebine ter programe, prilagojene posebnim okoliščinam.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Poročanje o policijskih pooblastilih	4
Prenos izjave predsednika vlade na TV SLO 3	7
Poročanje o delu vlade: prekrito, pomanjkljivo, pristransko	9
Zmotila jih je slikovna ali grafična oprema	16
Raziskovalno novinarstvo in polemična razprava	18
Odmevi: kakšen je urnik vodenja oddaje?	21
Studio City: Zakaj ga še ni? Kaj pa alternativa?	21
Odzivi na oddajo Intervju	22
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	24
Dokumentarci kot učno gradivo	24
Zakaj filma ni v spletnem arhivu?	27
Odzivi na verske vsebine ob veliki noči	27
Pohvale za prenos pogrebne slovesnosti	31
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	32
O satiri v oddaji Kaj dogaja	32
Avdicije za Joker tudi aprila?	33
IV. SPLOŠNO	33
Skrita napoved koncertov partizanskih pesmi	33
Dnevnik se začne pred sedmo!	34
Zakaj posnetek ni bil predvajan?	34
Poročila prezgodaj na sporedu	35
RADIO SLOVENIJA	36
I. RADIO PRVI	36
Biologinja o virusu/umik objave	36
Studio ob 17ih: Mediji v času koronavirusa	38
Nenatančnost v poročanju o NIJZ	38
Tri pohvale, mnenje in vprašanje	39
Arhiv Radia Ga Ga	40
MMC	40
I. NOVINARSKE VSEBINE	40
Razlaga javnomnenjskih anket	40
Neobjektivno o stanju na Švedskem?	42

O (ne)primernosti mask iz airlaida	43
Škodljiva informacija o okuženi tigrici?	46
II. UPORABNIŠKE VSEBINE	46
Uporabniški komentarji na portalu rtvslo.si	46
Neprimerna vsebina na blogih rtvslo.si	46
RTV-PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI.....	47
I. Radio Capodistria	47
Poročanje o epidemiji in vladnih ukrepih	47
II. MMR.....	48
Koga naslavlja radijski program v madžarščini?	48
RTV SLOVENIJA	50
I. JEZIKOVNA KULTURA	50
Pravorečne in slovnične napake ter moteča mašila	50
Prvoosebno izražanje novinarjev	50
II. TEHNIČNE ZADEVE	51
Moteč zvok v ozadju oddaj	51
III. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	52
O vlogi javnega medija pri dostopnosti vsebin gluhih	52
Projekt za podnaslavljanje v živo	54
Tolmačenje in podnaslavljanje – pobudi	55
IV. SPLOŠNO.....	56
O objavah novinarjev na družbenih omrežjih	56
O zaposlenih in gledanosti, poslušanosti in branosti	57
Kritike RTV Slovenija	58
Pohvale javnemu mediju	61
V. VARUHINJA.....	62
Predavanje študentom slovenistike	62
Javna polemika o javnem mediju in svobodi govora	62
Objave o varuhinji	63
PRILOGE	64
Priloga 1: Raziskovalno novinarstvo in polemična razprava	64
Priloga 2: Biologinja o virusu/umik objave	68
Priloga 3: Pomurski madžarski radio	73
STATISTIKA	75

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Poročanje o policijskih pooblastilih

Gledalec **U. K.** je menil, da v Dnevniku 2. aprila – ob poročanju o t. i. koronazakonu – niso bili predstavljeni pravi poudarki o policijskih pooblastilih (103. in 104. člen), zaradi česar bi bilo občinstvo lahko zavedeno glede vsebine teh členov.

»Slovenci, Slovenija in svet se trenutno soočamo z največjo globalno krizo po 2. svetovni vojni. Od preiščlenosti in hitrosti odločitev, ki jih bomo državljani in vlada sprejeli v naslednjih nekaj tednih, je odvisno, kako globoke brazgotine bo kriza pustila v socialnem in ekonomskem tkivu našega naroda. In koliko ljudi bo umrlo. Da bomo kot družba sprejemali hitre a dobre odločitve, je ključnega pomena, da smo državljani dobro obveščeni in da razumemo ukrepe države v boju proti krizi. RTV Slovenija, kot osrednji slovenski medij in javni servis financiran iz neprostovoljnih prispevkov prebivalcev, nosi pri tem še posebej veliko odgovornost. Za površinsko in pogosto zavajajoče poročanje pri RTV Slovenija ne bi smelo biti prostora.

Naj kot enega od mnogih primerov vprašljivega poročanja navedem poročanje o členih 103 in 104 predlaganega *Zakona o interventnih ukrepih*, konkretno recimo prispevek novinarke v TV Dnevniku dne 2. 4. 2020 ob 19:13, oz. v 13 minuti in 15 sekundi oddaje TV Dnevnik.

Glede na to, da je posameznik neomejen v dodeljevanju pooblastil za vstop v svojo zasebnost državi, podjetjem in posameznikom, je za razumevanje 104. člena Interventnega zakona ključno dejstvo, da **bi policija pooblastila za nadzor dobila neposredno od nadziranega posameznika in jih izvajala izključno ob njegovem pisnem soglasju**. Ta pogoj je tudi eksplicitno naveden v predlogu zakona. Kljub temu RTV Slovenija v več poročanjih, konkretno recimo v omenjenem prispevku, pisnega soglasja ne omeni, kar bi lahko bilo v nasprotju z 4. členom Kodeksa Društva novinarjev Slovenije.

Gledalec je v zvezi s tem zastavil več vprašanj, med drugim:

Je uredništvo Informativnega programa RTV Slovenija seznanjeno z dejstvom, da podobno rešitev nadzora karantene in izolacije uvajajo tudi druge evropske države, oz. so ga že uvedle?

Je uredništvo seznanjeno z objektivno uspešnostjo te rešitve v državah, ki so jo že uveljavile?

Odgovor odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Manice J. Ambrožič**:

»Odločno zanikamo, da bi novinarka ob svojem javljanju v živo v oddajo Dnevnik 2. aprila zavajala. Novinarka v svojem nastopu ni omenjala, da bi se z Zakonom o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije covid 19 spremenila pooblastila policije. Je pa izrecno poudarila, da gre za pooblastila, ki bi se uporabljala v času epidemije.

V prvem odstavku umaknjenega 104. člena (druga pooblastila policiji) je -- tako kot problematizirano "pisno soglasje" -- v kontekstu policijskih pooblastil navedena tudi besedna zveza "brez odredbe sodišča". Ob tem dodajmo, da je v drugi odstavek črtanega člena zajeto ravnanje pristojnih organov tudi v primeru, ko oseba pisnega soglasja ne poda. Omenjeni člen torej opredeljuje ravnanje ob podanem pisnem soglasju in ob njegovi odsotnosti. Dvome v sprejemljivost vsebine tega člena, ne glede na poudarke, so med drugimi izrazili v zakonodajno-pravni službi Državnega zbora, v Uradu informacijske pooblaščenke, pri Varuhu človekovih pravic .

Glede poročanja o 104. členu (in posredno tudi o 103.) še pojasnjujemo, da je bil 104. člen umaknjen in 103. člen spremenjen na predlog koalicijske stranke SMC. Na dan, ko smo o tej tematiki poročali, je bila v Državnem zboru izredna plenarna seja in sklepno odločanje o intervencijskem zakonu. 104. člen je bil do tega dne že umaknjen iz predloga zakona, 103. pa spremenjen.

Glede vaših vprašanj o nadzoru potencialno okuženih prebivalcev v tujini vas moramo seznaniti, da smo o tem v naših informativnih oddajah poročali večkrat in to tematiko analizirali tudi z gosti, vsaj dvakrat obširno samo v oddaji Odmevi. Takole smo napovedali temo 31.3.2020: » Da bi zaježili širjenje okužb s koronavirusom, so se nekatere azijske države že pred časom odločile za nadzor državljanov s pomočjo tehnologije. Z uporabo določenih aplikacij na pametnih telefonih ali sledenjem GPS signala lahko oblasti preverjajo, če se okuženi v samoizolaciji dejansko zadržujejo doma ali če kršijo navodila. Prav z uporabo digitalnega sledenja so ponekod uspeli zaježiti nekontrolirano širjenje okužbe. O uvedbi take tehnologije nadzora razmišlja tudi vse več evropskih držav, a poraja se vprašanje varstva osebnih podatkov.«

Zato odločno zavračamo vse očitke o kršitvah profesionalnih standardov. O problematiki smo poročali in bomo tudi naprej z vso odgovornostjo, celovito in poglobljeno. Posamezni očitki so ne le neresnični, ampak tudi žaljivi do novinarke in uredništva, ki svoje delo opravlja skladno z vsemi profesionalnimi standardi.«

Varuhinja je dodala splošno pojasnilo, da je primarna naloga novinarjev poenostavljeno povzemanje in predstavljanje zapletenih vsebin v omejenem času.

»Dvome, ki so se porajali ob zakonski spremembi, je novinarka povzela v minuti, kar je v tekstualnem zapisu 10 do 12 vrstic. To omenjam izključno kot ilustracijo, ki morda pojasni omejen obseg podajanja informativnih vsebin. Za primerjalne in poglobljene analize v televizijskem mediju so primernejše pogovorne oddaje, ki trajajo vsaj eno

uro, in ponudijo sintetičen pogled na razvejane in kompleksne tematike. Verjamem, da bo po epidemiji in normalizaciji programskih shem več priložnosti za takšne pristope.«

Gledalec je menil, da pojasnilo ne vsebuje odgovora na njegovo pritožbo in da je poročanje 2. aprila kršilo načeli natančnosti in pravičnosti Poklicnih meril in načel novinarske etike.

»Zavedam se, da je bil prispevek novinarke v TV Dnevniku dne 2. 4. 2020 zelo kratek. Ravno pri kratkih poročanjih, kjer že izbor informacij lahko zavede gledalca, je še posebej pomembno, da novinar izpusti nepomembne podatke ter izlušči ključne informacije, ki so nujni za razumevanje. Nasprotno pa je novinarka v kritiziranem prispevku izpustila ravno ključno dejstvo za razumevanje predlaganega 104. člena Interventnega zakona, torej da policija pooblastilo za nadzor pridobi neposredno od nadziranega posameznika, našla pa je čas za popolnoma nepomemben podatek, da nadzor poteka »brez odredbe sodišča«. Čeprav predlagani 104. člen v nobenem smislu ne spreminja vloge sodišča, je gledalcu, ki ni seznanjen z zakonskim besedilom, vaš prispevek nemogoče razumeti drugače, kot da zakon prenaša pooblastila s sodišča na policijo in s tem v času epidemije omogoča samopašen nadzor državljanov 'brez sodne odredbe'. Dejstvo, da se besedna zveza »brez sodne odredbe« dejansko pojavi v zakonskem besedilu novinarja ne odveže dolžnosti, da pomembnost te informacije ovrednoti v razmerju do ostalih informacij in jo v prispevku izpusti, v kolikor ni pomembna oziroma je lahko celo zavajajoča. Opravičila za izpuščanje ključnih dejstev pa ni!«

Odgovorna urednica **Manica. J. Ambrožič** je odgovorila:

»V uredništvu smo se posvetovali in našemu odgovoru nimamo kaj dodati. Kot smo zapisali v prvem odgovoru: 'O problematiki smo poročali in bomo tudi naprej z vso odgovornostjo, celovito in poglobljeno.'«

Varuhinja je po vnovičnem ogledu programske vsebine, ki je bila predmet pritožbe, odgovorila:

»Menim, da je uredništvo na vaše dileme ustrezno odgovorilo že v prvem odgovoru.

Dodajam splošno pojasnilo, da je pri presoji posamezne programske vsebine treba upoštevati fokus in kontekst obravnave. Ko govorim o kontekstu, imam v mislih celovitost poročanja v nizu informativnih oddaj. O vladnem predlogu povečanja policijskih pooblastil v okviru orjaškega koronazakona (103. in 104. člen) je bilo občinstvo TV Slovenija seznanjeno skozi nekaj zaporednih poročil v Dnevniku in Odmevih, med drugim z razlagami pristojnega ministra Hojsa in civilne družbe (Avbelj, Kučič). Zadržke do posega v komunikacijsko svobodo posameznika so v javnem dialogu izrekli tudi varuh človekovih pravic, parlamentarna zakonodajna služba in informacijska pooblaščenka. Med drugim jih je zmotila namera predlagateljev, da se pooblastila, ki so v normalnih razmerah vezana izključno na sodne odredbe, vežejo na

soglasje posameznika. Poročanje o parlamentarni seji, na kateri se je odločalo o koronazakonu (2. 4.) je razumeti kot nadaljevanje in nadgradnjo teh informacij. Menim, da je v tem kontekstu novinarka uporabila ustrezno formulacijo, da se je z namenom obvladovanja epidemije želelo policistom podeliti pooblastila za sledenje gibanju posameznikov brez odredbe sodišča. Glede fokusa poročanja je pomembno poudariti, da je bila novinarka skozi voditeljevo vprašanje povabljena, da pove, katera določila so sporna. Občinstvo je torej razumelo, da ne spremlja pravne ekspertize ali podrobnega pregleda vladnih predlogov s citiranjem členov, ampak kratek vpogled v stanje predlaganih določil, ki so bila pred sejo javno problematizirana in nato v zakonodajnem postopku tudi omiljena ali črtana. Pritrjujem vam, da v poročanju (kakor tudi v javnem dialogu nasploh) ne politiki ne novinarji ne varuhi državljskih pravic niso navajali natančne dikcije predlaganih in kasneje omiljenih določil. To ni neobičajno, gre za načelo povzemanja in poenostavljanja v sporočanju vsebin naslovnikom, ki niso strokovnjaki na posameznih področjih. Pomembno je, da to ne okrne pravice občinstva do obveščenosti. Menim, da v konkretnem primeru ni bilo očitanih kršitev.«

Gledalec z odgovorom ni bil zadovoljen in pričakuje možnost dodatne obravnave. Vztrajal je, da občinstvo ni bilo pravilno obveščeno o tematiki in da je bila informacija »popačena« ne le v Dnevniku 2. aprila, ampak tudi v siceršnjem poročanju o brisanem 104. členu prvega koronskega svežnja.

Prenos izjave predsednika vlade na TV SLO 3

Varuhinja je prejela 14 pisnih in telefonskih odzivov glede prenosa izjave predsednika vlade Janeza Janše 7. aprila. Dva gledalca sta vprašala, zakaj je nagovor sovpadal z Dnevnikom oz. zakaj ni bil predvajan po informativni oddaji ob 20. uri, kot je običaj s poslanicami. Ostali so protestirali, ker je bil v Dnevniku predvajan le odlomek, medtem ko je prenos tekkel na TV SLO 3.

»Ogorčen sem, da ste v nocojšnjem osrednjem TV dnevniku prekinili prenos nastopa PV Janeza Janše sredi njegovega nagovora nam državljanom in državljkam ob epidemiji korona virusa. Šlo je za nekaj minutni nagovor, ki bi ga lahko mirno spremljali do konca. Tako pa ste nas napotili na 3. program, na 1. pa nas po dolgem in počez seznanjali z obletnico radia ga-ga!?!« **(B. C.)**

»Prekinili ste nagovor predsednika vlade RS državljanom v zvezi s korona - krizo. Sicer je voditelj opozoril, da lahko nadaljevanje pogledamo na parlamentarnem programu. To sem takoj storila in ugotavljam, da je bil tudi del govora, ki v Dnevniku ni bil predvajan, zelo vsebinski in pomemben. Zato se mi zdi to dejanje prekinitve neprimerno in zelo žaljivo tako za PV, kot za gledalce. To ni več slabo obnašanje, to je že pobalinskost. Ste nacionalna RTV, financira vas država in državljani in se preprosto nimate pravice tako obnašati.« **(M. H. Z.)**

»Že zdavnaj sem izgubil upanje, da bo informativni program slovenske javne televizije kdaj deloval in poročal profesionalno, mnenjsko nevtrarno in neodvisno ter v skladu z zakonom o RTV.

Kar pa ste si dovolili v današnji osrednji informativni oddaji s prekinitvijo nagovora predsednika vlade RS, pa ni samo neprofesionalno, ampak tudi pobalinsko, nesramno, podcenjevalno in zaničevalno do nas, gledalcev in vaših neprostovoljnih plačnikov!« **(J. A.)**

»Hotela bi dati pripombo na vaše predvajanje včerajšnjega govora premiera g. Janeza Janše, katerega ste prekinili v sredini predvajanja. Tako predvajanje vsebine v izrednih razmerah v katerih se nahajamo je neprofesionalno in neprimerno za javno RTV.

Tudi če ste govor predvajali na 3. Programu to ni isto za državljane, kateri placujemo prispevek da dobimo objektivno poročanje.« **(C. S.)**

»Prosim če mi pojasnite, zakaj nimamo pravice poslušati nagovora predsednika vlade RS v celoti in brez prekinitev.« **(M. S.)**

»Zanima me zakaj mi TV SLO ki jo mesečno financiram ni omogočila poslušati in gledati nagovora predsednika vlade v celoti. Kdo osebno je odločil da se prenos govora prekine, zakaj mi kratite pravico do obveščenosti.« **(D. B.)**

»Vprašam vas: "Ali so resni mediji, v Angliji na primer, na sredini ali proti koncu govora kraljice, kar "preščitnili" njen govor in usmerili gledalce na nek drug kanal?" NE. Kako neprofesionalno za novinarje nacionalne televizije! Nespoštljivo«.

Pojasnilo je pripravila urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič**:

»TV Slovenija v času epidemije redno prenaša vse tiskovne konference ključnih predstavnikov države in civilne družbe, ki so najprej potekale v Tiskovnem središču slovenske vlade, zadnje dni pa v Cankarjevem domu. Tudi včerajšnji nagovor predsednika vlade Janeza Janše smo v celoti prenašali na TVSLO 3. Nagovora nismo le prenašali, pač pa ga tudi ponavljamo. Sinoči smo ga ponovili še dvakrat, danes zjutraj smo ga pred poldnevom, ko pišem odgovor, ponovili še tretjič.

TV Dnevnik je poleg Odmevov naša osrednja dnevnoinformativna oddaja; v njej so najpomembnejše dnevne informacije o dogajanju doma in v svetu.

Najpomembnejše informacije, ki jih dobimo v času trajanja oddaje, neposredno posredujemo gledalcem – tako smo storili tudi sinoči. V času epidemije je uredniška odločitev z neposrednim vklopom v nagovor predsednika vlade prava in vsekakor v javnem interesu, a v dnevnoinformativnih oddajah taki prenosi ne morejo trajati neomejeno dolgo, saj moramo zagotoviti prostor tudi za druge pomembne informacije. In to smo storili. Nagovor predsednika vlade je v TV Dnevniku trajal 6 min in 26 sekund.«

V pojasnilu RTV Slovenija je pisalo še:

»Običajno se z vlado o terminu predvajanja nagovora predsednika vlade dogovorimo, tudi tokrat je bilo tako. Če bi vnaprej vedeli za dolžino govora, bi predlagali, da bi bil nagovor predsednika vlade po TV Dnevniku in bi ga lahko v celoti prenašali na TV SLO1.«

Varuhinja je dodala:

»Menim, da se je uredništvo odločilo prav, ker je del premierjevega nastopa neposredno prenašalo v Dnevniku, in to v bistveno večjem obsegu, kot to velja za siceršnje vklope na prizorišča pomembnih dogajanj.

Dodajam, da povsem razumem gledalce, ki so želeli spremljati celoten nagovor predsednika vlade, kakor tudi tiste, ki so ob ustaljeni uri želeli gledati dnevnoinformativno oddajo s prerezom različnih novic tega dne. Prav tako razumem uredništvo, ki je zaradi termina premierjev izjave in dolžine te izjave moralo tehtati med obema interesoma javnosti, saj oboje hkrati – ob isti uri na istem programu - ni bilo izvedljivo.

V medijih sem prek 30 let in se ne spomnim, da bi kdaj prišlo do takšnega časovnega prekrivanja oz. neusklajenosti. Upam, da jih bo tudi v prihodnje čim manj.«

Poročanje o delu vlade: prekritično, pomanjkljivo, pristransko

Tudi v aprilu je bilo veliko odzivov, v katerih so bili gledalci informativnih televizijskih oddaj kritični do poročanja o delovanju vlade Janeza Janše v času koronakrize. Izražali so mnenje, da so poročila pristranska in prekritična, da so nenaklonjena premierju in ministrom, da je v programih preveč opozicije, da bi moral javni medij poiskati tudi »dobre besede in pohvale« za vladno ekipo, ki se uspešno spopada z epidemijo.

Odzive je varuhinja posredovala uredništvu. Veliko je bilo splošnih in mnenjskih sporočil, brez navedbe konkretne programske vsebine. Za mnenja se je zahvalila in podala načelna pojasnila o delovanju javnega medija. Za odgovore na konkretne(jše) očitke je prosila uredništvo. V nadaljevanju je nekaj primerov.

Gledalka **N. R.** je o informativnih vsebinah Televizije Slovenija med drugim zapisala:

»Pišem vam zato, ker me moti silna kritičnost do vlade v Dnevniku in Odmevih. Morali bi biti ponosni na svojo vlado, na to, kar je že naredila. Na svojo državo. Vsakodnevno poudarjate slabe strani nove vlade, iščete napake in najdete dopisnike, ki sledijo vaši ideji čimbolj očrniti aktualno vlado. Seveda opazim, da ste bili do prejšnjega predsednika prijazni, z nasmeškin in neprenehnim kimanjem, da ne govorim o obrazni mimiki ... Moti me, da od vseh uspehov vlade Janeza Janše iščete in poudarjate slabe strani in to imenujete polemičnost, objektivnost, kritičnost, pa se izkaže že čez en dan ali dva, da je vlada povsem pravilno ravnala. /.../

Pa neke mlade novinarke imajo v studiju osnovnošolske naloge prikazati nekaj podatkov s prispevkom. Nas imate nas gledalce za maloumne? Novi mladi, neuveljavljeni obrazi, kot bi bili na praksi v Dnevniku.. Nič ne povejo, ker znajo le prepisati od nekod številke, jih prebrati, ne pa jih komentirati, ker medicina ni njihovo področje, kaj šele da razumejo kaj predstavijo. Zdi se mi kot delovna naloga za osnovno šolo, nižji razred. Ob 2500 zaposlenih najdete sposobne, ugledne komentatorje ... ali pa povabite strokovnjake. Tudi ne Predvajate tistega, ki je informacijo povedal: ministra za zdravje, ministra za javno upravo, predsednika vlade, da si lahko gledalci sami ustvarimo mnenje, ne pa da njihove besede povzemajo mlade novinarke z 3 podatki obdelanimi grafično! Strokovnjaki bi morali to predstaviti, posnamite jih ko nekaj obelodanijo. /.../.«

Iz odgovora urednice Informativnega programa TV Slovenija **Manice J. Ambrožič**:

»Spoštujemo različna mnenja, pomisleke, kritike in pohvale, ki nam jih pošiljajo gledalci. Pogosto so njihovega mnenja pogojena z njihovimi osebnimi pričakovanji in tudi političnimi prepričanji. Naša naloga je, da v informativnih oddajah predstavimo najpomembnejše in najbolj relevantne informacije, ki jih z različnimi sogovorniki postavljamo v kontekst. Zavračam očitke o enostranskosti poročanja, saj imamo v naših oddajah izjemno široko paleto relevantnih političnih in v tem edinstvenem zgodovinskem trenutku tudi strokovnih mnenj s področja medicine in farmacije. V naših vrstah so mladi novinarji in bolj izkušeni. Tako je tudi v družbi, kajne? In vsi so zdaj »na fronti«, saj smo vsi v teh dneh epidemije vsak dan na delovnem mestu in poročamo z vseh kriznih žarišč. Tako so vsi naši dopisniki ostali tudi na delovnih mestih po svetu in povsod je zaradi razmer zelo omejeno gibanje vseh, tudi novinarjev.

Glede objave nagovora predsednika vlade smo pripravili daljše pojasnilo, ki je že bilo objavljeno. Vse tiskovne konference vlade neposredno prenašamo in tako je bilo tudi z nagovorom predsednika vlade.«

Varuhinja je še dodala:

»Menim, da je smiselno dodati še splošno pojasnilo, da je bilo 1. januarja letos na RTV Slovenija zaposlenih 2243 ljudi, pri čemer RTV Slovenija še zdaleč ni samo televizija, kot številni zmotno menijo in zapisujejo, ampak širok in razvejan javni medijski servis, ki obsega številne dejavnosti in storitve, od produkcije izvirnega otroškega, igranega in dokumentarnega programa do dostopnosti vsebin za gluhe in slepe, od prenosov športnih dogodkov in verskih obredov do simfoničnega orkestra Big Banda, od umetniškega radijskega programa Ars do programov za narodnostne skupnosti itd. Več podrobnih podatkov najdete v letnih poročilih Zavoda (povezava).

Gledalec **P. K.** je v splošni kritiki podal tudi konkretna primera poročanja, ki sta ga zmotila:

»Prispevek za RTV plačujem, odkar pomnim. Nikoli zamudil niti dneva. Ob tem, kar gledam in poslušam na javni RTV pa se sprašujem zakaj. Na televiziji so poročali o sprejemu novega zakona za reševanje težav gospodarstva in prebivalstva. In kdo je glavni? Ne tisti, ki so morali iz danes na jutri sprejeti te ukrepe. Ki so padli v to na popolnoma nepripravljen teren. Ne! Glavna je opozicija z vsem, kar bi še morali – po njihovem- narediti. In koga vse so izpustili. Gledam HRT. O krizi in ukrepih poroča Plenkovič ali kateri od pristojnih ministrov. Pri nas pa Mesec in Kordiš, ki v življenju še ničesar nista ni naredila. (...) Opozicijo moti pooblastilo policiji, da lahko sledi tistim, ki so v strogi karanteni. Če sami pisno privolijo v to. Ampak novinarka slednjega ne pove. Ker pač iz danes na jutri ni mogoče pripraviti kapacitet, da bi lahko okužene vse strpali v karanteno in jih tam nadzorovati. Ne gre za kršenje človekovih pravic ampak za varovanje zdravja tistih, ki smo (mogoče) še zdravi. Ampak novinarka slednjega ne pove. Opozicijo moti večje aktiviranje vojske. Na južni meji. Novinarka slednjega ne pove. Opozicija govori o tankih na ulicah, vojaškem udaru... Govora je bilo o južni meji, ki pred migranti ni dovolj zavarovana. Ampak na RTV kar naprej »napenjate » to. (...)

Poročila na RTV (5.4. ob 22 in nekaj): Naročilo je dobilo tudi podjetje ACRON, v katerem je zaposlena Toninova mama. Podjetje je v popolni lasti družine Lampret, gospa je tam vodja prodaje pisarniškega materiala in že lep čas na bolniški. Ste poklicali lastnika podjetja za pojasnilo? Niste! Na spletu pa že pogrom nad ministrom. So vaši novinarji tako temeljito preverili tudi ostalih 30 podjetij.

(...) Ne mislim, da imam v vsem prav, da morate poročati tako kot je meni prav. Ampak tako enostransko poročanje se vidi iz aviona v skoraj vsakem prispevku o politiki. Prejšnja vlada je klavrno končala, za kar ni bil kriv Janša, na vaši RTV pa še vedno kar naprej kažete luzerje Šarca, Bratuškovo, Kociprovo... Saj ne, da jih ne bi smeli, ampak zdaj so drugi problemi, oni pa so svojo priložnost zakockali.«

Odgovor urednice dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Nataše Rijavec Bartha**:

»O t.i. protikoronskem zakonu smo v oddajah Informativnega programa Televizije Slovenija obširno poročali. Pripravljene ukrepe smo predstavljali grafično, razdelili smo jih po posameznih vsebinskih sklopih, posamezne ukrepe so predstavljali pristojni ministri in državni sekretarji, ki so bili naši gostje. Luka Mesec in Miha Kordiš v vsem tem času od razglasitve karantene nista bila gosta v nobeni od naših oddaj. Seveda pa tudi njuna mnenja vključujemo v prispevke, tako kot mnenja tudi drugih poslancev koalicije in opozicije, ko o ukrepih razpravlja in odloča Državni zbor. Da v prvem paketu protikoronskega zakona niso uspeli vključiti vseh skupin, so nas opozarjali gledalci, to priznava tudi vlada, ki je zato napovedala popravke in dopolnitve v drugem paketu. O posameznih ukrepih smo poročali z vključitvijo cele vrste skupin in predstavnikov različnih organizacij, delodajalskih, sindikalnih, z

ekonomisti, mladimi... Nenazadnje se je s posameznimi skupinami pogovarjala tudi vlade. Različna mnenja smo predstavljali tudi glede pooblastil policije in vojske. Člen glede policije je bil umaknjen na zahtevo vladne stranke, negativno se je o njem izrekla tudi zakonodajna služba Državnega zbora. Ne drži, da nismo poročali, da bi vojska dobila pooblastila samo na južni meji. To so jasno povedali tudi predstavniki vlade v naših oddajah. Glede plač ministrov in državnih sekretarjem smo poročali faktografsko, tako o uvrstitvi v višje plačne razrede kot tudi o znižanju funkcionarskih plač. Zavračamo tudi očitke o nepopolnem poročanju o nabavi zaščitne opreme s stranki podjetja Acron. Zadevo zdaj proučuje Komisija za preprečevanje korupcije. Nabave zaščitne opreme bo zagotovo še naprej pod drobnogledom javnosti, pristojnih organov in tudi predmet našega poročanja.«

Gledalec **A. P.** je varuhinji poslal sporočilo, z mnenjem o nastopanju slovenskih politikov (predstavnikov vlade, opozicije in različnih strank) v novičarskih programih RTV Slovenija.

»Čudi me, da vsakič, ampak res vsakič, ko se ustavim na kateremkoli novičarskem programu RTVSLO, ki sem jo prisiljen sofinancirati, vedno, ampak vedno "srečam" Luka Mesca ali katerega od njegovih. Redko ali pa nikoli pa ne srečam nikogar iz NSi, SDS-a. Da bi RTVSLO pokazala premierja Janšo v prvem planu, bi bil že pravi čudež. Ne, še vedno me posiljujete z mnenjem poblega kapetana, zdaj opozicijskega poslanca Šarca.

Želel bi, da mi priskrbite minutaže strank in njihovih ljudi v informativnih programih. Koliko Levica in koliko SNS, koliko LMŠ in SMC, koliko SD in NSi, koliko SDS.«

Odgovor **varuhinje**:

»Kot varuhinja velikokrat prejmem odzive, v katerih gledalci, poslušalci in bralci RTV-vsebin isto oddajo vidijo z različnimi očmi. Tudi v zadnjem obdobju nekateri menijo, da kar naprej nastopa samo vlada, medtem ko drugi menijo, da prevečkrat nastopa opozicija. Pri tem imajo običajno v mislih radijske in televizijske oddaje ali spletne novice, ki so jih slišali, videli ali prebrali, ne pa vseh, ki so bile objavljene. Razumem, da občinstvo ne spremlja celotne vsebinske ponudbe javnega medijskega servisa. Tudi sama ne morem slediti vsemu. Zagotovo pa ne bi zmogla meriti in seštevati sekund in minut, ki so bile v programih RTV Slovenija v daljšem časovnem obdobju namenjene predstavnikom posameznih političnih strank, kot ste predlagali. Ne samo zato, ker to ni varuhova vloga in ker za to niti nimam časa, ampak predvsem zato, ker s stoparico v roki ni mogoče ugotavljati kakovosti spremljanja parlamentarnega in strankarskega življenja. Zastopnost določene politične stranke v posameznih oddajah in prispevkih je odvisna od njene javne dejavnosti – od podajanja zakonodajnih predlogov, dopolnil in pobud do javnega izražanja stališč ter političnih in družbenih akcij. Razen med volilno kampanjo, ko je uredniška avtonomija praktično suspendirana, uredništva niso dolžna strankam a priori in že vnaprej zagotavljati enakega programskega časa. Pomembno pa je, da se o pomembnih predlogih,

potezah, pojavih, izzivih in dogodkih predstavijo stališča čim več strank. Zlasti ob kontroverznih zadevah, ki sprožajo strastno javno razpravo, je ključno, da so občinstvu predstavljena poglobitve politična mnenja – bodisi s študijsko zasedbo v radijskih in televizijskih oddajah bodisi z izborom izjav v posameznem prispevku. Ko uredništva v skladu s pristojnostmi in poklicnimi kompetencami uvrščajo posamezne vsebine v različne oddaje, ugotavljajo njihovo informativno vrednost in tehtajo javni interes, uporabljajo različna merila, predvsem merili pomembnosti in aktualnosti, a tudi zanimivosti in raznovrstnosti. Kot rečeno: edino obdobje, ko tak pristop v spremljanju političnega življenja ne velja, je čas pred in med volitvami.«

Gledalec **M. G.** je poslal štiri sporočila, v katerih je dnevnoinformativnim oddajam očital izbor vsebin, ki po njegovem mnenju niso relevantne, in izpuščanje pomembnih:

»(Dnevnik, 3. 4.) Prispevek iz Slo Gradca – ob tem, da iz teh krajev praktično ni prispevkov – spet udarna tema neki tvit od direktorja bolnice. Spet tipično za naše medije; naveden je tvit, kritiziran, brez navedbe vsebine, predvsem pa ni navedeno, kaj je bil vzrok za ta twi – niti besede o pisanju novinarja(???) Zgaga, ki je bil glavni povod za direktorjev twit. (...)

Glavni očitek Janši je bil ,da je »izključujoč » Mislim, da je ta vlada pokazala ravno nasprotno.,: V posvetovalno telo Lahovnikova komisija – RTV niti njene sestave ni objavila) je vključila različne strokovnjake, različnih političnih in strokovnih pogledov. V pripravo je vključila predsednike tudi vseh opozicijskih strank, veliko pripomb opozicije upoštevala. Vsega tega se iz poročanja RTV ne vidi ali je omenjeno mimogrede. (...)

Udarne tema 6. 4. je bila: Tonin je dal posel v višini 30 mio € za nakup mask, neki firmi Acron iz Slovenj Gradca, kjer je ena vodilnih tudi Toninova mama , Neka firma, ki se ne ukvarja z maskami pa tak velik posel. !!! Z namigom, češ Tonin je zrihtal posel svoji mami. Češ tam v /zakotni Koroški – dodal jaz/ v Slovenj Gradcu pa tak velik posel firmi, ki se ukvarja z trgovino in ne z maskami. Ne pove pa da je to družinsko podjetje (oče, mama in sin) ki ima 7,9 mio lastnega kapitala, 21,700 000 € prometa in skoraj mio € dobička 170 zaposlenih in predvsem, da zastopa dve kitajski firmi in ima dobre kontakte na Kitajskem. (Lastnike dobro poznam in je to tudi žalitev za njih)

V situaciji, ko mask povsod, tudi v Nemčiji močno primankuje kupci iščejo prodajalce in ne prodajalci kupce. Vsak, dan poslušamo, mask primankuje, ko pa bi jih neko podjetje dobavilo, plačilo po dostavi, je pa namig na korupcijo. (...)

Odgovor urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Nataše Rijavec**

Bartha:

»Kdo vse sodeluje v skupini dr. Mateja Lahovnika, smo na Televiziji Slovenija povedali in tudi grafično pokazali.

Direktor Splošne bolnišnice Slovenj Gradec Janez Lavre je tvitnil kar nekaj zapisov, s katerimi je pri mnogih sprožil občutek, da gre za neprimerno in nesprejemljivo komunikacijo, med drugim so se odzvali zaposleni v bolnišnici in Zdravniška zbornica. Lavre se je za tvite opravičil in odstopil s funkcije, minister za zdravje pa je njegov odstop sprejel.

(...) Vprašanja, ali je na izbiro omenjenega podjetja vplivalo sorodstveno razmerje ministra za obrambo, so postavljali številni gledalci, ko se je ta informacija pojavila na družbenih omrežjih. Odgovore so iskali vsi večji slovenski mediji, ne le Televizija Slovenija. Transparentnost postopkov je tudi pri nabavah nujno potrebne opreme zelo pomembna tema in vsekakor v interesu javnosti. Nenazadnje je to nabavo pod drobnogled vzela tudi Komisija za preprečevanje korupcije in vsekakor bomo gledalce seznanili tudi z njenimi ugotovitvami, ko jih bomo dobili.« »

Gledalec **U. K.** je menil, da poročanju o vladni depeši v Odmevih 14. aprila ni bilo celovito:

»Prosim za pojasnila o tem, kaj je za vas verodostojno in nepristransko poročanje. Prispevek glede domnevne depeše je bil izrazito pristranski, predstavljeno je bilo samo eno izrazito pristransko in neverodostojno stališče, brez soočenja različnih pogledov in argumentov.«

Varuhinja:

»Na splošno vprašanje o tem, kaj je verodostojno in nepristransko poročanje, lahko odgovorim na splošni ravni, in sicer, da sta obe medijski načeli dokaj natančno opredeljeni v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike (povezava). Menim, da upoštevanja obeh meril ni mogoče ugotavljati na splošni ravni za celoten javni zavod, ampak le od primera do primera.

Če se pri poročanju o depeši omejimo na Informativni program TV Slovenija, menim, da je bila med 8. aprilom, ko se je zvedelo za depešo, do 24. aprila, ko je bil o depeši sprejet sklep na skupni seji odborov DZ za zunanjo politiko in za kulturo, zagotovljena celovito informiranje v nizu oddaj. Ko gre za poročanje o dogodkih in pojavih, ki delijo javnost in sprožajo polemike, ni mogoče v vsaki posamezni oddaji zagotoviti vseh mogočih pogledov, pomembno pa je, da se to zagotovi v zaporedju več oddaj. V prej omenjenem obdobju je bilo občinstvo TV Slovenija seznanjeno o vsebini depeše in o njenem avtorstvu ter o odzivih vladnih in opozicijskih strank, medijske stroke, vodstva RTV Slovenija in – v konkretnem primeru – pravnega strokovnjaka Rajka Pirnata, ki ima tudi politične izkušnje, kot pravosodni minister v Demosovi vladi, prvi po demokratičnih spremembah.«

Varuhinja je v vednost prejela pritožbo **J. A.**, ki ga je zmotil izbor strokovnjaka za družbena omrežja, ki je podal izjavo za Sobotni dnevnikov izbor 18. aprila.

»V kolikor vaši novinarji in uredniki tega ne vedo, vam sporočam, da ta gospod ni zgolj nek "poznavalec družbenih omrežij", kakor ste ga predstavili, ampak je strankarsko zelo profiliran človek, internetni strateg in upravljalec družbenih omrežij stranke LMŠ!

Tako da prosim, ter kot plačnik vaših storitev tudi upravičeno pričakujem, da naslednjič njega v informativnih oddajah ne angažirate in predstavljate več drugače, kot izključno strankarsko pofiliranega človeka oz. strokovnega sodelavca stranke LMŠ, kar dejansko tudi je njegova služba!

Menim, da je v Sloveniji veliko drugih, neodvisnih in strankarsko neprofiliranih strokovnjakov za družbena omrežja, ki bi jih lahko angažirali v svojih informativnih oddajah!«

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa Televizije Slovenija:

»Matej Špehar je strokovnjak za družbena omrežja, ne glede na svoje politično delovanje. V Sobotnem izboru ni govoril o političnih vprašanjih, pač pa o vlogi družbenih omrežij v spremenjenih razmerah. Tudi sicer strokovnjakov, ko jih snemamo na posamezna strokovna vprašanja, ne sprašujemo o njihovih političnih preferencah ali politični aktivnosti. Mnogi strokovnjaki so politično aktivni, a to ne vpliva na njihovo strokovnost. Sicer smo v teh dneh v naših dnevnoinformativnih oddajah predstavili mnenja kar nekaj strokovnjakov za družbena omrežja, saj je to ob epidemiji, ko se je tako velik del življenja in komunikacije preselil na splet, še kako pomembna tema.«

Trije gledalci so vprašali, zakaj TV Slovenija v svojih informativnih oddajah ne poroča o rezultatih anket o uspešnosti vlade, posameznih ukrepov in strankarskih preferencah, ki so jih lahko zasledili v tisku:

»Mineva cel mesec, kar imamo novo oblast. Nobene objave in ankete o uspešnosti (neuspešnosti) in priljubljenosti (neprijubljenosti) vlade, posameznih ukrepov itd. Ali je RTV SLO ukinila strošek za ugotavljanje javnega mnenja o delu vlade, ali gre za kaj drugega.« (J. J.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je pojasnila:

»Na RTV Slovenija od decembra lani nimamo nobene pogodbe z izvajalci anket javnega mnenja, ki merijo priljubljenost strank in politikov. Priprave na novo zbiranje ponudb so potekale prav ob izbruhu epidemije in smo jih zaradi razmer začasno ustavili. V svojih oddajah pa v tem času pogosto povzemamo rezultate anket drugih medijskih hiš.«

Zmotila jih je slikovna ali grafična oprema

Gledalca **P. M.** je zmotil posnetek odvzema krvi zaradi testiranja na Covid-19, predvajan 22. aprila v Dnevniku:

»Rad bi vam sporočil, da nas veliko gledalcev ob takih prizorih doživlja pretres, travmo in fizično slabost. Nekatere prizor v mislih ne zapusti še dlje časa in zbuja neprijetne občutke. Zdelo bi se mi primerno, da pred prikazom takih prizorov gledalce opozorite, da lahko ta čas preklopimo na drug program in se tako izognemo neprijetnemu doživetju. Še bolje pa bi bilo, da te prizore izpustite, kot npr. praviloma ne prikazujete prizorov kirurških posegov. Naše stiske so resne in jih nikakor ne gre podcenjevati. Vsak se na svoj način spopada s tem.«

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič**:

»V prispevku, ki ga omenja gledalec, smo kader ustavili tik pred vbodom igle v kožo. Razumem, da so prizori jemanja krvi ali cepljenja lahko za koga moteči, a so del stvarnosti, ki jo opisujemo, ko poročamo o zdravstvu. To je tudi sicer področje, kjer lahko naše kamere pogosto zabeležijo prizore, ki bi lahko prešli mejo sprejemljivosti, dostojanstva in nelagodja, zato poskušamo pri slikovni opremi prispevkov s področja zdravja veliko skrbi nameniti prav primerni sliki in tudi izboru diskretnih kadrov.

V tem konkretnem primeru smo po našem mnenju poskrbeli za primerno slikovno opremo: kolegica je gledalcem predstavila svojo izkušnjo testiranja, ki vključuje tako jemanje vzorca z nosno-žrelne sluznice kot tudi jemanje vzorca krvi.

Postopek je tak, kot smo ga opisali z besedo in sliko.«

Gledalka **A. P.** je varuhinji poslala mnenje o grafični ponazoritvi pravil o obiskovanju trgovin v času koronavirusa, objavljeni v Poročilih ob petih, 13. aprila. Zmotil jo je piktogram, ki ponazarja starostnike:

»Ali ste opazili sporočilo, napis in logotip na TV za starejše osebe za dostop v trgovino? Netaktno, neetično, nesramno, grozljivo. S palico hodijo po svetu tudi mlajši od starostnikov in samo nekateri starostniki. Nekateri starostniki pa so stari samo po letih, po videzu in duši pa so bistveno mlajši in predvsem bolj modri od marsikoga, ki nam danes deli pamet. Koliko takih, označenih na obvestilu, vas sedi po javnih službah, v parlamentu, ali pa boste vsak trenutek označeni kot starostniki? In če ste si dovolili takšen logotip, zakaj potem zahtevate še dokazovanje z osebno izkaznico?«

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je zapisala:

»Sporočamo z besedami, s posnetki, z grafičnimi podobami. Nikoli ni naš namen netaktnost, žaljivost ali nedostojnost, čeprav se absolutno zavedamo, da je lahko kakšno sporočilo – tudi v časovni stiski – oblikovano tako, da sproža dvome ali pa je

lahko tudi napačno razumljeno. V času epidemije se ne srečujemo prvič z odzivom gledalcev na naše grafične simbole, zato bomo v prihodnje razpravi in razmisleku o tej temi posvetili še več pozornosti.«

Vodja skupine za vizualno oblikovanje TV-programov **Bogdan Zupan** pa je zagotovil, da bodo grafiki opozorjeni, kako pomembna je pozornost pri izbiri simbolov in besedilnih okrajšav. Dodal pa je še splošno pojasnilo:

»Sam piktogram ni sporen. Ne prikazuje posameznika, temveč simbolizira populacijo starostnikov. Pregledali smo več svetovnih portalov s piktogrami. Povsod obstajajo identične rešitve - gospod in/ali gospa s palico. Kot primer uporabe v Sloveniji prilagamo prikaz iz Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah, kjer se za starostnike v bližini vozišča uporablja piktogram, ki prikazuje sključen par s palico. Verjetno bi bilo v konkretnem primeru bolje, če uporabljeni piktogram ne bi vseboval sključene osebe, temveč vzravnano osebo/osebi s palico.«

Gledalka se je za odgovor zahvalila in dodala:

»Glede piktograma pa sem še vedno mnenja, da ne označi vseh skupin, ki morajo spoštovati čas obiska trgovin, ki jih določa zakon. Bolj spodobno bi bilo zapisati na piktogram +65, dodati piktogram za invalide in nosečnice. Piktogram +65 označi vsa stanja starostnikov. /.../ Žal danes starostniki obsegajo po strukturi (pre)velik del prebivalstva, del starostnikov pa je še zelo aktiven in sposoben, z veliko znanja in ozkušnjami, žal pa za zaposlitev povsod odveč.«

Gledalec **J. J.** je pisal varuhinji zaradi mešanja aktualnih in arhivskih posnetkov v informativnih oddajah TV Slovenija:

»Človek lahko samo domneva, kdaj se je kaj posnelo oz. zgodilo. Menim, da je tak način »zavajajoč«, glede na aktualnost nekaterih ukrepov v sedanjem času. Vem, da so televizijci vedno v časovni stiski, a objektivnost poročanja je s tem zelo zmanjšana, čeprav bi morala biti na prvem mestu. Tu bi si morali vzeti še toliko časa, da pripravijo gradivo tako, da bo novica prikazana realno. Včasih, kar precej časa nazaj, so to poročevalci dosledno upoštevali. Bi lahko, prosim, opozorili na to »pravico« gledalcev – naročnikov – plačnikov.«

Varuhinja je gledalca povabila, naj sporoči konkretno oddajo ali primer, kjer je po njegovem mnenju prišlo do zmešnjave. Na načelni ravni pa je pritrdila, da bi morali biti pri uporabi arhivskih posnetkov v ilustrativne namene bistveno bolj previdni:

»Razumljivo je, da v primeru, ko se ilustrira splošne tematike, ni treba zapisati vira za prav vsak kader oz. prizor. To na primer velja za posnetke mikroskopov in laboratorijev, s katerimi se ilustrirajo informacije o iskanju zdravila, testiranju okuženih, strokovnih vidikih epidemije itd. Prav tako zapisovanje datumov ni

potrebno, če je iz konteksta, torej iz spremljajočega se besedila nedvoumno jasno, na kaj se nanaša konkretni posnetek.

Zavedati se je treba tudi, da je za gledalce moteče, če se kar naprej vrtijo isti kadri.

Nikakor pa ni dovoljeno, da bi z arhivskimi posnetki nekega konkretnega dogodka ilustrirali drug konkretni dogodek na tak način, da bi gledalec dobil občutek, da gleda avtentični dogodek.

Pomembno je, da se izognemo kakršni koli zmedi ali zavajanju!»

Raziskovalno novinarstvo in polemična razprava

Več gledalcev se je odzvalo na oddaji Tarča, ki sta bili na sporedu 23. in 30. aprila na TV SLO1, in sta bili posvečeni domnevnim nepravilnostim v nabavi zaščitne opreme v času epidemije. Štirje gledalci, dva po telefonu in dva pisno, so pohvalili raziskovalni oddaji. Do 1. maja pa je prispelo tudi 10 kritičnih mnenj oz. pritožb: gledalci so menili, da časi niso primerni za tovrstne oddaje, ali pa so dvomili o verodostojnosti virov in govorcev ter zatrjevali pristranskost v zasnovi oddaje in vodenju polemične razprave.

»Vsaj nekaj pozitivnega v vsej situaciji: iskrena hvala novinarjem, in vsem ljudem (posebej še enkrat g Galetu!!), ki so strokovno, raziskovalno in verodostojno prikazali, kaj je prav in kaj ne v današnjem trenutku. Novinarji vztrajajte prosim, ker gre dejansko za temelje in obstoj te naše, kakršnekoli si že kdo misli, demokracije. Videli pa bomo, kako se bodo izkazali vsi državni organi. Policija, tožilstvo, KPK, Računsko sodišče, predsednik države, sodišča, parlament, sredstva javnega obveščanja, državljani pa še kdo!« (M. Š.)

»Čestitke za tarčo! Ostanite močni, gledalci vas podpiramo.« (T. Č.)

»Zakaj sta bila v Tarči, 23.4.2020, prisotna le predsednika dveh opozicijskih strank in ne vseh? Zakaj sta bili stranka LMŠ in SD privilegirani in je bil omogočen medijski prostor le predsednikoma teh dveh strank - g. Šarcu in g. Židanu? Zakaj tam ni bilo še ge. Bratušek iz SAB, g. Mesca iz Levice in g. Jelinčiča iz SNS? Kako uredniki oziroma sodelavci oddaje in IP RTVSLO to pojasnjujete? Na javni RTVSLO morda preferirate le določene opozicijske stranke in politike?«

Zadnje čase se na IP RTVSLO dogajajo čudne stvari, čudne odločitve, čudne napake. To mi ni všeč. Zato resno razmišljam v gospodinjstvu o neplačevanju RTV prispevka. In nismo edini, po pogovoru s sorodniki in znanci. Ker IP RTVSLO je res zakorakal na čudna pota zadnje tedne. Kot bi zavladala totalna psihoza in histerija tam v kolektivu, totalno izredno stanje. (G. M.)

»Ni dvoma, da je bil namen novinarke in seveda tudi RTV, pomagati pri osiranju trenutne vlade. Iz neverjetnega vseznalega razkladanja človeka s priimkom Gale, je JASNO, da gre za nastavljeno mino novi vladi. Pa v tem ni tako velik problem. Problem

je to, da na RTV prevladuje ideološka opcija, ki jo imenujemo leva. Ta potem izkorišča svojo moč in možnost, da z vsemi sredstvi tolče po tistem, ki mu ne odgovarja. Skensla govor predsednika vlade, ponavlja natolcevanje neke novinarko itd.« (M. K. ob predvajanju Tarčinega uvodnega prispevka v Prvem dnevniku, 24. 4.)

»Zelo sem razočarana, ker je TV Slovenija tako ponosna, da je odkrila napako pri nabavi mask in s tem poskuša celo zrušiti vlado. Namesto, da bi vlado, ki je z nadčloveškimi napori uspela z ukrepi zaustaviti korona virus, podprla, išče dlako v jajcu in poskuša vlado zrušiti. Zelo sem razočarana, da plačujem RTV-ju za takšno delo. Upam, da se boste vzeli v roke in spoštovali delo vlade.« (F. P.)

»Takšne oddaje, kot je četrtkova Tarča si vaši novinarji ne bi smeli dovoliti na naši javni RTV, zakaj ne : -oddaja je potekala izključno v smeri namigovanj in insinuacij , brez enega samega konkretnega dejstva/dokaza o nezakonitem vodenju nabav zaščitne opreme; -vodenje oddaje je bilo hujskaško/navijaško , politikantsko in populistično, kar javni RTV ne pritiče. Vodja inf.programa bo seveda pojasnila, da so okusi različni, vendar odmevi na oddajo potrjujejo moje videnje, kolegica me je včeraj prestrašena poklicala, da je na e-naslov prejela poziv na demonstracije v ponedeljek s ciljem izvedbe državnega udara. Haloo ! Poleg kolesarjev, ki so ogrožali zdravje občanov bi še lahko našteval takšne in drugačne ekscese med ljudmi, povzročene z navedeno oddajo. Prav je, da se nepravilno in odgovornost zanje ugotavlja, vendar ne na hujskaški način brez konkretnih dejstev in dokazov.« (I. S.)

»V naprej povem, da podpiram takšne oddaje (kot so bile o bančni luknji ali pa o žilnih opornicah). Se mi pa zdi povsem nekorektno in nesprejemljivo, da voditeljica (30.4.2020) gostom sugerira odgovore in v naprej de facto obsodi goste da so krivi, ne pusti pa jim do besede, da bi pojasnili svoja stališča. S tem meni kot gledalcu ne omogoča pridobivanja objektivne in celovite informacije pač pa me prepričuje (če nekoliko poenostavim in pretiravam): Ivan Gale je svetnik, ostali pa ste kradljivci. Vrhunec njene arogantnosti pa je bilo, ko je postavila vprašanje gospodu Toninu in mu ni dala niti 10 sekund da odgovori, ko je že razlagala da ni časa za njegove odgovore. Ponovno, nesprejemljivo in neprofesionalno. Prav tako se mi zdi bizarno, da se kot neodvisnega strokovnjaka povabi simpatizerja druge politične opcije. Na Twitterju sem tudi zasledil odgovor gospoda Bitenca, ki je zapisal, da mu je novinarka na dan oddaje zjutraj odgovorila, da ne potrebuje več dodatnih dokumentov. V prispevku pa potem mirno predstavi, da ji dokumentov niso želeli poslati. Osebno takšno delo ocenjujem kot neprofesionalno.« (M. S.)

»Kot »neodvisnega strokovnjaka« za oceno respiratorjev je gostila dr. Riharda Knaflja, nekdanjega svetovalca stranki LMŠ za zdravstvo. Ko je to dejstvo že pred oddajo objavil Siol.net, je voditeljica to označila za diskreditacijo zdravnika!? Če bi imela poštene namene, bi za mnenje vprašala kakšnega resnično neodvisnega zdravnika! Ministru Toninu je dala besedo komaj po eni uri oddaje, pa še takrat ga je že v prvem

stavku prekinjala. Če kriminalisti in sodstvo ne bodo ugotovili nezakonitosti ravnanja ministrov Počivalška in Tonina pri nabavah zaščitne opreme, bo to dokaz, da so vsi napadi Galeta in ekipe ... zgrešili Tarčo. To bo odličen argument Vladi RS s predsednikom Janezom Janšo na čelu, da zamenja vodstvo RTV in ukine RTV-prispevek!« (D. P.)

»V obeh oddajah, pa tudi v poročilih v zvezi z epidemijo, Sem bil močno razdražen, ker novinarji tendenciozno vodijo pogovore, da bi dosegli svoj namen; diskreditirati in izničiti napore vlade, ki se z vsemi močmi (in to uspešno) bori za preprečitev širjenja novega koronavirusa. Glede verodostojnosti; Kako vpletate v naročanje opreme mamó ministra Tonina. Ne samo, da jo po krivici vpletate, jemljete ji tako tudi osebno čast, kar je etično sporno, prav tako bivše politike Podobnika in Peterleta. Kar je narobe, imamo zato druge službe, da preverijo in sodijo, vi se pa prizadevajte, da s pozitivnimi gestami prispevate v borbi proti širjenju pandemiji. Tudi je vprašanje posnetkov pogovorov predvajanih v tarči; predvidevam, da so ilegalno pridobljeni. Kdor dela, tudi greši. Kdor ne greši, tudi nič ne dela. (M. S.)

»Ceprav bi morala biti nevtralna, je bila oddaja dalec od tega ... Vseskozi sem se sprasevala kje je tu pluralizem. Tistim na drugi strani, ki njej očitno niso vsec, je vseskozi segala v besedo, zelo jih je prekinjala in ni dovolila, da vsak predstavi svoj pogled. ... V vsakem primeru bi RTV morala biti nevtralna ze po svoji funkciji! V Za slehernega državljana pa velja "DOMNEVA NEDOLZNOSTI" po 27. clenu nase ustave. Zato me je zmotil tudi zaključek gospe Erike Znidarsic, da boste se v naprej raziskovali "VSE NEPRAVILNOSTI. Ce bi bilo to res, bi morali raziskovati le primere za katere je ze bila izdana pravnomocna sodba. Vi lahko raziskujete le DOMNEVNE nepravilnosti in predvsem bi morali biti vedno pluralni. (A. P.)

Varuhinja je pozorno brala odzive in jih posredovala uredništvu. Pripravila je poročilo o zadevi, ki vsebuje odgovor pristojne odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič** ter mnenje o obeh oddajah oz. televizijski polemiki in raziskovalnem novinarstvu. Celotno poročilo je objavljeno kot **PRILOGA 1** na str. 65 tega poročila. Varuhinja meni, da je uredništvo s celovito predstavitvijo tematike v prvi oddaji ter nadaljnjo obravnavo v informativnih oddajah in drugo Tarčo o nabavi zaščitne opreme zagotovilo nadgradnjo informacij, razjasnitev dejstev ter zaokrožitev pogledov in stališč v nizu oddaj. Poudarek:

»Menim, da sta bili aprilski Tarči pripravljene **v skladu z načeli raziskovalnih oddaj, z jasnim kontekstom in fokusom ter upoštevanjem žanrskih pravil televizijske polemike.**

Ustvarjalci so skrbno zbirali in preverjali informacije, v prikaz tematike vključili vsa dostopna dejstva in dokaze, preudarno sestavljali debatna omizja, v prispevke in razprave zajeli širok izbor mnenj o zadevi in dali priložnost za odziv v razumnem obsegu vsem, ki so bili omenjeni ali izzvani in so se želeli izjasniti. **Oddaji sta gledalcem omogočili, da si sami oblikujejo stališče o raziskanem pojavu.**

Kot napako v vodenju druge oddaje štejem odvzem besede obrambnemu ministru, ki se je v odgovoru navezoval na tematiko nabav in očitkov nepotizma.

Okrnjene zasedbe v prvi oddaji zaradi odpovedi povabljenih ter grobe prekinitve govorca v drugi oddaji ni mogoče šteti za bistveni odklon od standardov. Vztrajanje pri odgovorih v imenu javnosti ni mogoče enačiti s pristranskostjo.

Pričakovanja, da bi se javni medij v času koronakrize izogibal pozornemu in kritičnemu spremljanju porabe javnega denarja in ravnanj nosilcev javnih oblasti, so neupravičena.

Izbor teme je bil aktualen in v javnem interesu.«

Odmevi: kakšen je urnik vodenja oddaje?

Gledalka **M. Š.** je vprašala, kako se izmenjujejo voditelji Odmevov in zakaj je toliko oddaj zapored vodila le ena voditeljica:

»Zanima me, zakaj Odmeve že nekaj časa (z redkimi izjemami) vodi samo gospa Rosvita Pesek. So morda drugi voditelji v karanteni? Sama bi si vsekakor želela še kakšnega drugega voditelja.«

Odgovor **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da voditelji in uredniki dnevnoinformativnih radijskih in televizijskih oddaj svoje naloge opravljajo po razporeditvi v turnusih, pri čemer se upoštevajo tudi njihove druge obveznosti, dopusti in bolniške odsotnosti. V času epidemije so urniki narejeni tako, da delo kljub izrednim okoliščinam, varnostnim in previdnostnim ukrepom poteka nemoteno, in predvsem z namenom, da se bo delo nadaljevalo brez zastojev tudi v primeru, če (ko) bodo zboleli novinarji in drugi programski ustvarjalci RTV Slovenija. To velja tudi za Odmeve. Od razglasitve epidemije vsi trije voditelji svoje delo opravljajo po načrtovanih urnikih, pri čemer je ena od voditeljic tudi urednica oddaje.«

Studio City: Zakaj ga še ni? Kaj pa alternativa?

Tudi v aprilu so gledalci spraševali, zakaj ni na sporedu oddaje Studio City in kaj je »v ozadju«. Prejemali so pojasnilo o spremenjeni programski shemi (poročilo za marec str. 26) oz. informacijo, da se oddaja vrača na zaslone z 20. aprilom.

Gledalec **Š. L.** pa je menil, da je Studio City namenjen le delu publike, ki je levo usmerjen, in predlagal alternativno oddajo za gledalce, ki želijo slišati »drugačne poglede na stvari kot večina gostov Studia City.«

»Kdaj bo javna TV, ki jo plačujemo vsi, tako levi kot desni, pa zeleni in plavi, ki se zaklinja na pluralnost, v svoj program uvrstila oddajo kot je Studio City, ki bo iz drugega zornega kota ali druge politične opcije načenjala podobne teme.«

Na gledalčevo pismo je odgovorila **Manica J. Ambrožič**, odgovorna urednica Informativnega programa:

»Nimamo levih ali desnih oddaj, oddaj za ali proti. Imamo oddaje.

Oddaja Studio City je televizijska oddaja z eno najdaljših tradicij v Sloveniji, saj je lani praznovala 30 let. V uredništvu se pri snovanju oddaje trudimo iskati zanimive, aktualne in tudi prezrte teme, ki se jih lotevamo v skladu z novinarskim kodeksom, Programskimi standardi RTV Slovenija in zakoni, ki urejajo njeno delovanje.

Oddaja ima pečat alternative, tako po tematikah kot pristopu in k temu stremimo tudi v času poplave različnih medijev in množice informacij.«

Gledalec je prejel tudi splošno pojasnilo **pisarne varuhinje** o programskem načrtovanju:

»Izhodišča in zasnove posameznih programov ter radijskih in televizijskih oddaj predlagajo uredništva, vodstvo in ustvarjalci, potrjuje pa Programski svet RTV Slovenija, ko vsako leto sprejema t. i. Programsko-poslovni načrt (PPN). Programski svet sestavlja 29 članov javnosti, ki o PPN podrobno razpravljajo, pri tem pa jih posebej zanima kakovost.«

Š. L. z odgovorom ni bil zadovoljen in je menil, da bi se moral o predlogu izreči tudi varuh. Iz odgovora na odgovor:

»Varuh pri nastajanju programske sheme (uvajanju novih oddaj ali ukinjanju starih) ne more neposredno sodelovati. To je zakonska naloga urednikov, vodstva in Programskega sveta, ki v imenu javnosti usmerja in nadzoruje uresničevanje javnega interesa v javnem mediju.

Pri tem so jim v pomoč tudi odzivi in varuhova mesečna poročila. Če vas zanimajo, jih lahko spremljate na spletu (povezava).

Kot varuhinja se o upravičenosti posameznih oddaj ne izrekam. Na podlagi odzivov, kakršen je vas, pa ob pripravi letnih programsko-poslovnih načrtov napišem priporočila, ki so splošne narave. Priporočila za leto 2020 si lahko preberete na varuhovi spletni strani (povezava).«

Odzivi na oddajo Intervju

Varuhinja je prejela tri pohvale in tri kritike oddaje Intervju, ki je bila na sporedu 26. aprila na TV SLO1, v kateri je Jože Možina gostil Žigo Turka. Pisne odzive je posredovala uredništvu. Za

pohvale se je zahvalila, na kritike je odgovorila s pojasnilom zasnove nedeljske pogovorne oddaje s štirimi avtorskimi pristopi v izbiri intervjuvancev in pogovoru z njimi.

»Hvala in čestitke za odličen intervju z dr. Žigom Turkom v vaši današnji oddaji Intervju. Inteligenten sogovornik, zanimive in za trenutno situacijo zares aktualne teme, prava osvežitev in glas razuma v siceršnji družbeni in medijski histeriji (ki ju v precejšnji meri žal potencirate tudi v vaši hiši). Upam in pričakujem, da boste v prihodnje pogosteje gostili slovenske intelektualce primerljivega formata.« (J. A.)

»Vse pohvale rtv, ker smo lahko slišali včerajšnji intervju z dr. Žigo Turkom. V katerem je lepo pojasnil stanje v naši državi.« (J. M.)

»Želel bi vam čestitati za oddajo *Intervju z dr. Žigom Turkom*, ki je bila na sporedu v nedeljo, 26.4.2020 ob 21:00 na programu TV SLO1. Predvsem zato, ker daje upanje, da pri nas še obstajajo izjemni ljudje, ki bi si jih želel med vodilnimi politiki ali med ljudmi na odgovornih položajih. Tudi sam sem g. Turka pred tem poznal le površno, čeprav je bil dvakrat na ministrskem položaju, oddaja pa ga je osvetlila in prikazala javnosti njegov pravi lik, njegovo doživetje življenja in našega časa, neobremenjeno z navlako spletk in oportunizma, ki obremenjuje številne politike in odgovorne ljudi javnega življenja. Spregovoriti o stvareh tako kot je prav in ne tako kot od nas pričakujejo ali so nas naučili, opozoriti na izkrivljeno večinsko mnenje, ki ga producira družba za ceno naše prihodnosti, so lastnosti, ki so jih sposobni le veliki in pokončni ljudje. Zato nam dajejo navdih, nam postavljajo ogledalo, nas spodbujajo, da smo boljši in pošteni. Do sebe, do družbe, do naših otrok in prihodnosti. Ko nas bo čez veliko let sodila zgodovina, nas bo sodila v duhu resnice in bo obsodila mnogo od tega, kar se danes razglša za zveličavno.« (B. B.)

»Skrajni čas je, da na javni TV program prilagodijo času. Zelo me je zmotil Intervju z Žigo Turkom. Skrajno neokusno, malomarno in neodgovorno je, da se na predvečer dneva upora proti okupatorju da programski prostor nekomu, ki je proti NOB. Najbolj je zmotila izjava, da je treba porušiti spomenike. In primerjava z Nemčijo, kjer drugače gledajo na zgodovino. Kaj pa to, da so bili Nemci okupatorji? Zelo sem razočaran. To je tako, kot bi na predvečer verskega praznika žalili čustva vernikov. (M. I. po telefonu)

»Na predvečer dneva upora proti okupatorju je Jože Možina v oddaji Intervju gostil dr. Žigo Turka, nekdanjega ministra Janševe vlade. S svojimi izjavami je bil omalovažujoč do Osvobodilne fronte. To je približno tako, kot da bi na predvečer Velike noči intervjuvali nekoga, ki je izrazito nestrojen proti vernikom. Zakaj ustvarjate takšne provokacije in omaovaževanje naše zgodovine? V službi koga ste?« (M. P.)

Nadaljevalo se je dopisovanje z gledalcem A. I., ki se je pritožil nad oddajo Intervju 8. marca, v kateri je Ksenija Horvat gostila Janeza Kocjančiča (poročilo za marec, str.27). Tudi v drugem

in tretjem sporočilu je vztrajal, da je gost nepravilno razlagal zgodovinska dejstva in da je bil neprimeren gost za javno televizijo:

»Ponavljam: zaradi politične razlage zgodovinskih dejstev in njihovega potvarjanja ponovno menim, da taka osebnost moralno, strokovno, osebnostno ni primerna za gosta v oddaji na TV SLO, javni neodvisni ustanovni. Ne glede na vse njegove dosežke, ki jih navajate v svojem pismu. V mnogih državah, kjer so izvedli lustracijo, so bili podobne osebe v celoti umaknjene iz delovanja v javnem sektorju in iz javnega življenja. Pričakujem neposreden odgovor na moje razmišljanje / vprašanje, ne pa ovinkarjenja okoli "vrele kaše". S svojim odgovori mi poveste vse o vaši neodvisnosti in visokih strokovnih merilih.«

Iz **varuhinjin**ega odgovora na odgovor na odgovor:

»Menim, da sem že dvakrat odgovorila povsem nedvoumno. Razumljivo je, da na enaka vprašanja ne morem odgovarjati različno. Ker pa vztrajate, odgovarjam še enkrat. Menim, da v javnem mediju ne more biti prepovedanih gostov. Menim, da je gost televizijske oddaje Intervju 8. marca ustrezal uredniškim in programskim merilom za uvrstitev v nabor sogovornikov, kot posameznik, ki je na različnih področjih družbenega življenja prispeval k razvoju in prepoznavnosti Slovenije. Menim, da članstvo v nekdanji Zvezi komunistov ne more biti prepreka za sodelovanje v programih javnega medija. Menim, da bi bilo od javnega medija neupravičeno pričakovati izvajanje ad hoc medijsko-ideološko-politične lustracije. Menim, da različnost pogledov na preteklost in sedanost ne more biti izločilno merilo pri izbiri gostov oddaje Intervju. Menim, da občinstvo javnega medija upravičeno pričakuje, da v javnem medijskem dialogu sodelujejo intervjuvanci, ki odražajo raznolikost in pluralnost družbe (poklicno, izobrazbeno, statusno, spolno, vsebinsko, mnenjsko itd.). Menim, da takšna vloga javnega medija izhaja iz vseh pravnih, programskih in etičnih dokumentov.

Razumem pa tudi, da ima lahko vsak gledalec svoje mnenje o moralni, strokovni in osebnostni primernosti posameznih gostov. V vlogi varuha sem prebrala neverjeten diapazon mnenj o posameznikih, ki so tako ali drugače javno izpostavljeni. To je tudi dragocenost poklica, ki ga opravljam.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Dokumentarci kot učno gradivo

Varuhinja je v času pandemije prejela več vprašanj glede dokumentarnih filmov in njihove dostopnosti v spletnem arhivu. Gledalci so poudarjali, da so dokumentarni filmi lahko dobro dopolnilo predpisanemu šolskemu učnemu gradivu.

Učiteljico **A. M.** je zanimalo, če TV Slovenija lahko podaljša dostopnost dokumentarnega filma Čarobna števila, ki je bil na sporedu 29.3.2020, ob 20.00, na TV SLO 2.

»Moji učenci so imeli namreč nalogo, da si dokumentarni film ogledajo vendar danes je dostopen samo 2. del, ki je bil na sporedu včeraj zvečer.«

Urednica oddaj na spletu **Barbara B. Stegeman** je sporočila, da so uspeli urediti podaljšanje pravic na 30 dni po TV predvajanju. Gledalka se je zahvalila in zapisala:

»Dokumentarni film je res odličen! Sicer pa lahko pohvalim vaš program v času karantene in tudi sicer! Smo precej naklonjeni nacionalni televiziji, ker je program res kvaliteten.«

Varuhinja je v vednost prejela dopisovanje gledalke **A. N.** z uredništvom izobraževalnih oddaj, in sicer glede dokumentarca o barjanskem kolesu.

»Sin Tine, ki obiskuje 5. razred in do nedavnega ni bil ravno strastni bralec, je odkril knjigo Bobri. Prvi del je že prebral - sedaj strastno prebira nadaljevanje (smo v hudi sili na eni polici našli še tisto 600 strani drobnega tiska verzijo). Vmes izdeluje kolišča in drvake iz kartona. Zelo rad bi si ogledal tudi ta dokumentarec. Žal ga v vašem arhivu ne najdeva. Ali obstaja kakšna možnost, da bi si ga lahko ogledal?...«

Urednica Izobraževalnega programa TV Slovenija **Katja Stamboldzioski** je gledalki odgovorila:

»Film je nastal kot koprodukcija z RTV SLO, ponavljali ga bomo predvidoma poleti v času Poletne noči muzejev. Gre za celovečerni film, ki presega naše popoldanske dolžine za emitiranje izobraževalno-dokumentarnih vsebin v našem rednem 25-minutnem bloku. Film bomo v prihodnjih dneh naložili tudi v naš arhiv RTV 4D, tako da bo dostopen, bo pa za to potrebno nekaj dni, a ne moremo garantirati, da bo to dovolj hitro za našega mladega gledalca, ker smo vezani na tehnične sklope, ti pa so v tem času nekoliko okrnjeni.«

Gledalka je uredništvu znova pisala naslednji dan in se zahvalila:

»Ne morem vam opisati veselja obeh sinov, ki sta si že včeraj lahko ogledala dokumentarec. Kot učiteljica matematike pa sem v njem zaznala še veliko matematične vsebine, ki ravno sovпада s snovjo, ki jo te dni obdelujemo, tako da bo tudi za moje učence več kot odlična popestritev in nadgradnja pouka. Pa še medpredmetno se bomo lahko povezali s zgodovino, tehniko, fiziko, astronomijo in glasbo.

V Sloveniji nastaja veliko dobrih dokumentarcev, filmov in celo risank oz. animiranih filmov - ampak vedno bolj opažam, da je zelo težko priti do njih. Običajno se na vseh razpoložljivih kanalih, ki so na voljo, predvajajo predvsem tuje zadeve po 3x, včasih celo 10x iste. Svetla izjema ste na edino na RTV SLO, kjer se trudite zagotoviti kvalitetno vsebino tako tujo kot domačo. ... smo vam še posebej hvaležni za arhiv, kjer se vedno najde kaj dobrega, kar nas zanima. Ta gesta, da ste se potrudili in za mojega 10 letnika predčasno naložili dokumentarec, pa je prav ganljiva. Še en dokaz

več, da vam ne gre samo za posel, ampak da vam je mar tudi za enega malega tam nekje...«

Gledalka **B. Š.** je v spletnem arhivu zaman iskala dokumentarno-igrani film Cankar, ki je bil predvajan 15. aprila:

»Lepo vas prosim za podatek, ali obstaja kakšna možnost, da ta film ponudite v vašem arhivu vsaj za nekaj dni. Pošiljam vse pohvale za vse vaše dokumentarne filme, izbor tujih dok. in drugih filmov in nadaljevanj, predvsem uvrstitev v program nadaljevanke Genialna prijateljica.«

Varuhinja je gledalki posredovala povezavo do filma, saj ga je gledalka iskala pod napačnim imenom. Gledalka se je za povezavo zahvalila.

Gledalka **V. Z.** je varuhinji poslala vprašanje glede sodelovanja TV Slovenija z vzgojno-izobraževalnimi institucijami in pobudo o neomejenem dostopu šol do dokumentarcev.

»Zares bi rada najprej pohvalila vaš program, kjer lahko spremljamo med drugim tudi izjemno kvalitetne dokumentarne filme. Ker delam v šolstvu, rada z njimi seznanim tudi dijake, jim dam v povezavi z njimi tudi kakšno (dodatno) nalogo, predvsem pa me veseli, da je odziv nanje zares dober.«

V zvezi s tem je zastavila tri vprašanja, na kateri je odgovorila direktorica TV Slovenija **Natalija Gorščak**:

a) Zakaj RTV ne omogoča dostop do teh dokumentarcev (zlasti tistih iz tuje produkcije) šolam oz. VIZ-u neomejeno časa (dalo bi se narediti kakšen dodaten vstop/registracija do arhiva za šolnike in povezava).

Odg: - Noben od distributerjev ne ponuja neomejenih pravic, saj gre za pravico do predvajanja na spletu, ki je omejena. Večina t.i. catch-up pravic, t.j. pravic za ogled na spletu je omejena na 7 dni, prosimo vedno za 30 dni in če ni to povezano s previsokimi stroški, tudi kupimo te pravice, velikokrat pa jih distributerji za več kot 7 dni niti ne prodajajo.

b) Dokumentarci, ki jih predvajate med epidemijo, so dostopni zelo kratek čas - dijake sem seznanila z dokumentarcem Revni v Ameriki (ki se povezuje z našo snovjo), a ste ga v času zastavljene naloge, kmalu po predvajanju, že umaknili. Razumem, da ne morete vedeti, kdaj se bo kakšen šolnik ali kdo drug spomnil nanj, a vseeno se mi zdi 14-dnevni rok izjemno kratek. Podobno se mi je zgodilo z dokumentarcem o Erdoganu. Morda bi veljalo premisliti o večjem sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi institucijami, kar se tiča dostopnosti dokumentarnih filmov. Ker poučujem sociologijo, mi ti predstavljajo zares dodano vrednost (tudi z vidika, ker so podnaslovljeni).«

Odg.: Odgovor sem zapisala zgoraj. Ponavadi težave s tem, da si gledalci želijo ponovno ogledati dok. film rešujemo tako, da uvrstimo TV-ponovitev kmalu v program in je film zatem še 7 dni na spletu.

c) Morda bi veljalo premisliti o večjem sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi institucijami.

Odg.: Sodelujemo z Zavodom za šolstvo in MIZŠ.

Zakaj filma ni v spletnem arhivu?

Gledalka **M. N.** je klicala in pisala glede igrano-dokumentarnega filma o Alojziju Grozdetu, Srce se ne boji, ki je bil na TV Slovenija predvajan 13. aprila, ni pa si ga mogoče ogledati v spletnem arhivu RTV 4D. Direktorica TV Slovenija **Natalije Gorščak** je pojasnila, da so pridobili pravice za predvajanje filma, ne morejo pa ga uvrstiti na spletni TV-portal. Gledalki je predlagala, da se obrne neposredno na Studio Siposh in ji posreduje kontaktne podatke.

Gledalka je odgovorila:

»Kontaktirala sem omenjeni studio, a so mi odgovorili, da imam samo možnost, da prosim nekoga, ki lahko gleda z zamikom oddaje, in si film ogledam pri njem, ali pa film kupim. A ne vem zakaj bi kogarkoli prosila za ogled ali film kupovala, ker že plačujem rtv naročnino? Ker mi je bilo takrat, ko sem dobila položnico za plačevanje rtv prispevka, zagotovljeno, da bom lahko kljub temu, da nimam tv sprejemnika, lahko gledala ves program na vašem portalu, se mi to ne zdi spoštovanje tega dogovora, zato bom kontaktirala Zvezo za varstvo potrošnikov.«

Odgovor **direktorice**:

»Dokumentarno oddajo ste si preko našega spletnega portala lahko ogledali (zagotovljeno je neposredno predvajanje preko spleta oz. t.i. live streaming programa v celoti) in to je tisto, kar smo vam zagotovili, dostopnosti do vsebine na zahtevo pa nismo nikjer jamčili, ker je tudi ne moremo, saj je vedno odvisna od posamezne pogodbe. Zvezi potrošnikov in Varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev pošiljam vse skupaj v vednost.«

Odzivi na verske vsebine ob veliki noči

Varuhinja je prejela več različnih odzivov glede programskih vsebin ob najpomembnejšem krščanskem prazniku: pohvale za velikonočni program v celoti, kritike posameznih oddaj in pritožbe glede prevelikega obsega verskih vsebin. Pisne odzive je varuhinja posredovala vodstvu in uredništvu verskih oddaj.

Pohvala gledalke **M. K.**: »Sem redna gledalka RTV Slovenija. Marsikdaj se ne strinjam z vašim poročanjem ali umanjkanjem kakšnih dejstev, vendar ... Spodobi se, da vas pohvalim takrat, ko ste pohvale vredni. Letošnji izbor velikonočnih oddaj in današnji

prenos pogreba nadškofa Urana me je izredni presenetil. Oddaje (tudi izbor gostov) so bile primerne in ob pravem času. Res, hvala! Tokrat se kristjani nismo počutili drugorazredne.«

Gledalec **J. A.** je bil razočaran nad prenosom Križevega pota iz Rima (TV SLO2, 10. aprila). Čestital je patru Špeliču za prevod in prebran križev pot, grajal pa uredništvo, ker za komentiranje prenosa ni zagotovilo dveh oseb.

»Prenos je bil letos najslabši v zadnjih letih! Degradacija vsega, za kar ste se trudili v letih nazaj. Najprej ste pustili patra samega v studiu. Vse je bral sam. Ali nimate studia, v katerem bi lahko sedela dva človeka v razdalji 2 metra? Tudi sta brala italijanska bralca izmenično: ženska in moški... Pri nas pa to ni mogoče? Tudi je bilo prejšnja leta lepo izpisana molitev Oče naš. Če je pater molil latinsko, je bilo Slovensko izpisano... Sedaj pa ste tudi to ukinili? Ali ni mogoče dobiti tehnika? Ali pa nas odvrčate od gledanja TV Slovenija? Ali pa ste upali, da bodo križev pot odpovedali?

Res, če nebi imel vere in želje biti blizu papežu, bi preklopil na kaj drugega. Ali pa me silite, da gledam exodusTV? No, do sedaj sem vendar plačnik tudi RTV prispevka. Ali niste več nacionalna televizija?»

Odgovor **Vida Stanovnika**, urednika Uredništva verskih oddaj TV Slovenija:

»Ekipa TV Slovenija je prav zdaj pri zadnjih pripravah na snemanje blagoslova velikonočnih jedi. Čeprav bodo v košarah in peharjih dobrote, nam te simbolično pripovedujejo o žeblih, ki prebadajo trnjo, ki je bilo spleteno v bolečo krono. Verjetno bo v kateri od košar simbolno tudi kakšna ost, ki nas je ranila.

Pridružujem se vaši oceni, da je brat Miran Špelič izjemno čuteče in zelo kvalitetno komentiral včerajšnjo pobožnost Križevega pota. Pred baziliko sv. Petra smo ob poslušanju osebnih razmišljanj prehodili pot trpljenja - in prisluhnili papežu Frančišku. Že drugič v tem postnem času na TV Slovenija, ki je letos čas preizkušenj za vse človeštvo. In na praznem trgu pred baziliko je bilo spet slišano povabilo, naj se v težkih časih odpremo luči in bodimo sočutni in solidarni z drugimi.

S pripravami na prenos pobožnosti Križevega pota smo začeli že pred začetkom postnega časa. Zaradi pandemije smo se odločili, da bo brat Špelič komentiral sam. S tem smo želeli slediti navodilom ob pandemiji. Hkrati pa poudariti resnost trenutka, o kateri je govoril tudi prazen trg pred baziliko. In ko je po tem trgu zvenela Gospodova molitev v univerzalnem, katoliškem jeziku – sem prepričan, da je to katoličane po svetu zbližalo.«

Gledalcu, ki s pojasnilom ni bil zadovoljen, je odgovorila tudi **Živa Emeršič**, v. d. odgovorne urednice Kulturnega in umetniškega programa:

»Nikakor se ne morem strinjati z vami, da je bil to najslabši prenos v zadnjih letih. V danih okoliščinah smo, po odredbi vodstva RTVS, naj število sodelavcev zaradi možnosti okužbe kar najbolj omejimo, naredili vse, kar smo lahko in kar smo smeli. Velika noč kot največji krščanski praznik v tem času, je bila po obsegu in številu oddaj in prispevkov zelo navzoča v naših programih, tudi v informativnih oddajah, odzivi gledalcev so bili pozitivni.

Gledalec **M. G.** je menil, da je velikonočni program kazal na »prefinjen negativen odnos do kristjanov«:

»Če v velikonočnem času predvajate dokumentarec, ki dokazuje, da so relikvije ponaredek (kar sicer večinoma drži), in pogovor z duhovnico, ki je izstopila iz cerkve, s tem pošiljate jasno negativno sporočilo. S samimi oddajami sicer ni nič narobe, imate pa na razpolago stotine drugih, ki bi prispevale k prazniku, ne pa da ga skušate relativizirati.«

Varuhinja je menila, da je očitek neupravičen:

»Vsi mediji RTV Slovenija so za veliko noč obogatili svoje programe in imeli pri tem v mislih občinstvo, ki veruje in praznuje. Letos je bilo teh vsebin še več kot običajno, mdr. je bilo več prenosov bogoslužij, saj verniki zaradi epidemije niso mogli obiskovati cerkva. Obseg in premišljenost velikonočnega programa lahko razberete iz poudarkov v sporočilu za javnost o praznični shemi (povezava).

Dodajam, da na naslov varuhinje prejemam najrazličnejše odzive tudi glede verskih vsebin. Med njimi je kar nekaj kritik zaradi obsežnega prazničnega programa. Posamezni pritožniki celo trdijo, da versko izpodriva posvetno in da javni medij s tem krši ločitev cerkve od države. S takimi pavšalnimi očitki se ne strinjam. Omenjam jih izključno zato, ker menim, da je dobro spomniti na raznolika pričakovanja občinstva, ki potrjujejo, da javnost ni monolitna.«

Trije gledalci, dva po telefonu in en pisno, so menili, da je TV Slovenija z obsegom velikonočnih vsebin pretiravala, saj so predstavniki RKC nastopali v verskih, informativnih, družinskih in razvedrilnih oddajah. **A. G.** je menil, da takšnih vsebin sploh ne bi smelo biti.

»Kaj se dogaja na državni tv? Ves čas samo neke verske vsebine. Država je ločena od cerkve vi pa forsirate cerkveno laž o nebesih in mi pa vam za to še plačujemo ... imajo svojo tv pa naj tam zastrupljajo svoje otroke vi pa naših ne rabite! SRAMOTA! Zahtevam odgovor zakaj je tako?«

Varuhinja je pritožnikom pojasnjevala vlogo javnega medijskega servisa, ki mora poskrbeti, da se skozi programske vsebine odraža pluralnost družbe, tako mnenjska in politična kot svetovnonazorska in verska. Pojasnila je tudi postopke oblikovanja in sprejemanja PPN ter zagotavljanja javnega interesa.

Gledalec **A. T.** je varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija, informacijski pooblaščenki in varuhu človekovih pravic poslal zahtevo, da javni medij preneha objavljati verske oddaje in prenašati bogoslužja.

»Poudarjam, da RTV redno, tudi v nedeljo dne 19.4.2020, prenaša dejavnost zasebne pravne osebe RKC ter z njo povezanih Župnij, ali pa predvaja verske oddaje. RTV tako RKC ter Župnijam dovoli dostop do osebnih podatkov naročnikov na RTV storitve (ki so celo zakonsko pogojene z el. priključkom) saj izvajalec verskih dejavnosti preko RTV dostopa do zasebnosti, zasebnega prostora, v najožji krog obdelovancev, gledalcev za namen protiuslavnih, nezakonitih ter kaznivih, nedostojnih žaljivih ter nasilnih dejanj, saj nad naročniki, gledalci, izvaja verske bogoslužne ter bogočastne dejavnosti ali dele dejavnosti, bogoslužja, vabila, oznanila, pozdrave, maše, blagoslove, **brez soglasja obdelovancev za naveden verske dejavnosti. Obdelovanci so sicer podali osebne podatke (ime priimek, naslov, TRR) pravni osebi RTV za namen RTV naročnine, kjer v pogodbi ni navedeno, da se bodo preko medija RTV izvajale verske dejavnosti nad naročniki ter gledalci v gospodinjstvu naročnika.**

RTV ter izvajalci (RKC, Župnije, verski delavci, katerikoli izvajalec verske dejavnosti - pravna ter fizična oseba) nimajo mojega soglasja, privolitve obdelovancev za namen dostopa (kršitve ZJRM) preko RTV do zasebnih prostorov ter v najožji krog zasebnosti obdelovancev: izvajanje verskih dejavnosti ter njihovih delov, bogoslužij nad obdelovancem, pošiljanje verskih pozdravov, vsebin, sporočil, vabil na stike, druženja, oznanil, (vizualnih ali zvočnih), ...

Dejanja RTV ter storilca, samovoljna verska obredja nad menoj ter posegi v versko svobodo, prisila v bogoslužje me vznemirjajo ter vzbuja neželena neprimerna verska čustva (kršitve 2,3, ter 10 člena Zakona o verskih skupnostih).«

Varuhinja je odgovorila, da je takšno pričakovanje z vidika spoštovanja pravic občinstva javnega medija neupravičeno.

»Pojasnjujem, da Zakon o RTV Slovenija javnemu mediju nalaga, da občinstvu posreduje celoten spekter aktualnih vsebin, med njimi tudi verske, ter da posebno pozornost posveča tudi položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti. V Programski standardih RTV Slovenija piše, da javni medij javni interes uresničuje tudi tako, da spoštuje različnost, politična in verska prepričanja ljudi ter v programe v ustreznem razmerju uvršča tudi verske vsebine. Da so verski programi sestavni del programov RTV Slovenija, je zapisano tudi v Poklicnih merilih in načelnih novinarske etike (vse omenjene dokumente najdete na spletni strani www.rtvlo.si/varuh).

Menim, da občinstvo od javnega medijskega servisa upravičeno pričakuje, da se bo skozi programske vsebine odražala pluralnost družbe, tako mnenjska in politična kot svetovnonazorska in verska.

Ko gre za vprašanje obsega posameznih vsebin in programov, tudi verskih, pa pojasnujem, da sta oblikovanje dolgoročne programske politike in varovanje javnega interesa v programih javnega medijskega servisa v rokah vodstva RTV Slovenija in Programskega sveta RTV Slovenija, ki ga sestavlja 29 predstavnikov javnosti. Programsko shemo vsako leto pripravijo uredništva in enote, nato jo uskladijo na ravni zavoda, v končni obliki pa po razpravi in dopolnitvah sprejme Programski svet. V letnih programsko-poslovnih načrtih (PPN) je zapisano tudi število verskih oddaj in prenosov bogoslužij. Ti dokumenti so javni in dostopni na spletu (povezava na PPN 2020). To pomlad je zaradi epidemije koronavirusne bolezni prišlo do več sprememb in prilagoditev, kar je razumljivo.

Kot varuhinja večkrat prejemem mnenja o tem, česa je premalo in česa preveč; nekateri gledalci in poslušalci javnemu mediju očitajo nastrojenost zoper vernike, nekateri pa sporočajo, da verske vsebine ne sodijo v javne medije. Oboji se sklicujejo na javni interes, vendar skozi osebno prizmo, saj pri tem zapisujejo svoj osebni pogled na tematiko. Menim, da so različna pričakovanja od javnega medija razumljiva, težava bi bila, če bi kdo menil, da je njegovo mnenje edino merodajno. Javni medij je v službi javnosti, javnost pa ni monolitna, ampak pluralna, tudi kar zadeva verska prepričanja.

Omenjam, da je o tem poletu 2017 potekala zanimiva panelna razprava v organizaciji Programskega sveta. Posnetek najdete v spletnem arhivu RTV 4D (povezava).

Na koncu zapisujem, da RTV-prispevka ne plačujete za gledanje posamezne televizijske oddaje, poslušanje posameznega radijskega programa, branje posameznega spletnega članka ali uporabo posamezne medijske storitve, ampak za programske vsebine, dejavnosti in storitve celotnega medijskega servisa RTV Slovenija. Več o tem si lahko preberete na spletni strani RTV (povezava).«

Pohvale za prenos pogrebne slovesnosti

Trije gledalci so pohvalili prenos pogrebne slovesnosti ob smrti nadškofa Alojza Urana.

»Ob smrti velikega Slovenca, nadškofa Alojza Urana, bi rad izrazil pohvalo javni RTV Slovenija za dostojno obeležitev tega dogodka, v različnih programih; tudi za ponovitev intervjuja Od blizu z njim«. **(A. B.)**

»Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste omogočili prenos pogrebne slovesnosti pok. nadškofa Alojza Urana.« **(J. K.)**

Varuhinja je pohvale posredovala direktorici TV Slovenija Nataliji Gorščak in uredništvu verskih oddaj.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

O satiri v oddaji Kaj dogaja

Gledalec **J. T.** je varuhinji poslal sporočilo z mnenjem o oddaji Kaj dogaja z Jonasom, ki je bila na sporedu 18. aprila:

»Včeraj sem gledal oddajo, ki jo redno spremljam, to je satirična Kaj dogaja z Jonasom. Kljub tej satiri je bila prva polovica samo pljuvanje po tej novi vladi. Edino kar sem podprl je bilo tisto, da je vidni član SDS napihal, ko ga je policija ustavila. Tu ni opravičila, alkohol in volan ne gresta skupaj in zelo podpiram, da se to kritizira. Vse ostalo pa bi vendarle priredili malo bolj okusno saj nas je ta vlada, ki je komaj začela zelo obvarovala, čeprav so tudi meni ukrepi zelo strogi.«

Iz odziva **Vanje Vardjana**, odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija:

»Pri oddaji Kaj dogaja izhajamo pravzaprav iz enakih premis kot vi, torej želimo si spremljati celoten spekter slovenke politike in družbe, a pri tem moramo glede na žanr oddaje iskati zanimive, posebne, odstopajoče, prepoznavne ljudi, dogodke in izjave. K temu težimo od začetka ustvarjanja oddaje in smo tako pri pesmih ob zaključku oddaje kot pri ostalih vsebinah obravnavali levico, desnico in tudi sredino. Če se pošalim, so redne stranke oddaje Violeta Tomič, Miha Kordiš, Franc Trček, ki je iz Levice prestopil v SD, pa predsednik SD-ja Dejan Židan, član te stranke Matjaž Han in še kdo na levem polu, vse do ljubljanskega župana Zorana Jankoviča. Tudi na sredini smo si velikokrat izposodimo Marjana Šarca, Tomaža Počivavška, Mira Cerarja, Alenko Bratušek, Marka Bandellija, Karla Erjavca, na desnem polu pa poleg predstavnikov vladajoče stranke SDS ter predsednika vlade, redno gostujeta tudi predsednik NSi Matej Tonin in predsednik SNS Zmagor Jelinčič. V zadnjih oddajah so pogostejše v oddaji predstavniki sedanje vlade, kar ne čudi, saj so v trenutnih kriznih razmerah najbolj aktivni, medtem ko opozicija bolj ali ne spi.«

Gledalko **M. O.** pa je zmotila satira v oddaji, ki je bila na sporedu 25. aprila:

»Kako lahko NACIONALNA televizija, ki ke odraz države dovoli, da se predvaja oddaja (z Jonasom) v kateri se brez kakeršnihkoli zadržkov v norčujejo iz državnih simbolov kot je slovenska zastava in se uporablja enako ozadje kot ga uporabljajo državni predstavniki. Mar se mora nacionalna televizija res posluževati takšnih oddaj in takšnega besednega zaklada - brez kakršnekoli cenzure??? Razumem, da si to dovoli poptv, ne pa program, ki naj bi bol resen in v ponos vseh nas Slovencev.«

Odgovor odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija **Vanje Vardjana**:

»V rubriki Mala terasa oddaje Kaj dogaja smo izvedli skladbo v kateri smo s satiričnim besedilom obravnavali delovanje vladnega govornika v času epidemije Korona virusa. Glede na to, da vladni govorec svojo dejavnost prevladujoče javno opravlja v

posebnih prostorih Cankarjevega doma, smo posnetek tega prizorišča uporabili tudi v skladbi.

Namen uporabe posnetkov tega prizorišča ni bilo žaljenje državnih simbolov, saj so bili posnetki povsem enaki tistim, ki jih gledate tudi v informativnih oddajah TV Slovenija in jih torej nismo na kakršenkoli način preoblikovali ali skrunili, ost satire v tej rubriki pa je bila usmerjena drugam.«

Varuhinja je dodala načelno pojasnilo o satiri:

»Pojasnujem, da gre za satirično oddajo, ki je umeščena v pozne večerne ure in ustrezno označena glede predvajane vsebine. Satira je dovoljena tudi v javnem mediju. Strinjam se, da so državni simboli tiste ustavne kategorije, ki jih ni dovoljeno zasmehovati, se iz njih norčevati ali jih sramotiti. V konkretni programski vsebini niso bili uporabljeni na ta način. Zastava ni bila tarča satirične osti, ampak so ustvarjalci uporabili scenografijo, na katero se je nanašala parodija. Takšna uporaba ne more biti tabu, saj bi tako zožili prostor žanra in svobode govora. Ustvarjalci satire po naravi žanra hodijo po robu in ne smejo prestopiti ločnice med duhovitim in vulgarnim ter zajedljivim in žaljivim. Menim, da v konkretni vsebini ta meja ni bila prestopljena.«

Avdicije za Joker tudi aprila?

Varuhinja je v vednost prejela vprašanje gledalca **H. N.**, glede avdicij za kviz Joker:

»Obračam se na Vas, ker me zanima, ali informacije navedene na spletni strani kviza Joker držijo. Piše namreč, da naj bi bile naslednje avdicije izvedene tekom meseca aprila. Zanima me kakšen je plan izvedbe glede na trenutno epidemiološko situacijo.«

Odgovor odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija **Vanje Vardjana**:

»Kot so sporočili iz uredništva oddaje Joker, je avdicije mogoče izvesti tudi preko skypa ali telefona, zato je objava o izvedbi ostala objavljena. Vseeno pa so se po vašem dopisu odločili, da bo pri terminu izvedbe popravljeno besedilo z dikcijo, da bodo avdicije izvedene takrat, ko bo to mogoče.«

IV. SPLOŠNO

Skrita napoved koncertov partizanskih pesmi

Gledalka **A. M. K.** je sporočila, da je spletni portal, ki ga uporablja za spremljanje televizijskih sporedov, iz sporeda za TV SLO2 27. aprila in 1. maja izločil napoved dveh oddaj, in sicer koncertov partizanskih pesmi.

»V programu telstar za 27. april ni naveden koncert partizanskega pevskega zbora ob 12.20. Prav tako ni navedene program partizanskih pesmi, ki bo 1. maja ob 14.20. (...)

Opozorila sem na izpuščeno napoved, ker se mi je zdelo, da dva krat izpustiti vsebinsko podobno oddajo, ni slučajna napaka.«

Varuhinja je gledalki svetovala, da spored javnega medija preverja na spletnem portalu rtvslo.si, s sporočilom pa seznani vodstvo TV Slovenija,

Dnevnik se začne pred sedmo!

Gledalec **T. K.** se je pritožil, ker se osrednja informativna oddaja na TV Slovenija ne začne več ob 19. uri, ampak nekaj minut prej.

»Menim, da bi se kot javni in neodvisni TV servis, lahko vzdrževali tekmovanja s komercialnimi TV hišami in pričeli z oddajo ob uri.«

Pojasnilo odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Manice J. Ambrožič**:

»Res je, od februarja letos začnemo oddajo TV Dnevnik nekaj sekund prej, saj informativno oddajo začnemo takoj po koncu kviza Vem, generalno napoved oddaje s hitrimi novicami pa smo nekoliko skrajšali. Že prej se je sicer oddaja z generalno napovedjo začela pred 19. uro.«

Varuhinja je pojasnilu dodala mnenje, da si gledalci upravičeno želijo čim manj sprememb, ki posegajo v njihove gledalske navade, ter pojasnila, da na nekatere spremembe v shemi vplivajo tudi prilagoditve programov zaradi pandemije.

Zakaj posnetek ni bil predvajan?

Predstavniki Društva poslancev 90 **Sašo Lap** je varuhinji pisal, ker javni medij ni objavil videoposnetka, ki ga je na več naslovov poslal ob 30. obletnici prvih demokratičnih volitev v Sloveniji. Na posnetku je bil nagovor predstavnika tega društva Marjana Podobnika. Pričakovali so, da bo posnetek 8. aprila objavljen v informativnih oddajah oz. na novičarskem portalu, kar pa se ni zgodilo. Odgovor, ki ga je prejel, je označil za sprenevedanje.

»Naslednji dan sem preko Službe za komuniciranje želel zvedeti, zakaj ni bil nagovor objavljen? Danes, 10. aprila 2020, dva dni po obletnici, je prišel odgovor iz Uredništva za nove medije " ... žal, je video neustrezne kvalitete (resolucija videa je slaba), da bi ga lahko objavili na portalu." Zelo slab odgovor, kar kaže tudi na neustrezno kvaliteto dela Uredništva....«

Direktorica TV Slovenija **Natalija Gorščak** je pojasnila:

»Na TV Slovenija se glede objave nenaročenih videov zgledujemo po ostalih članicah EBU in nenaročenih videov ne objavljamo. Prispevke, ki so povezani s posameznimi dogodki, posnamemo in zmontiramo sami oziroma posnetek pridobimo glede na uredniške potrebe, podobno velja za objave na spletu, kjer prevzemamo posnetke, ki nastanejo v okviru TV Slovenija ali pa posnetke posnamemo sami.

Verjetno g. Lap lahko razume, da če bi objavili video posnetek Marjana Podobnika, bi potem morali objavljati vse posnetke, ki nam bi jih posamezniki pošiljali ob posameznih obletnicah.«

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič**, ki je odgovorna tudi za informativne vsebine na novičarskem portalu, pa je spomnila, da so prav v kontekstu 30. obletnice prelomnih dogodkov v zgodovini države pripravili programski projekt, ki vključuje štiri pogovorne oddaje s ključnimi akterji tistega časa. Dve oddaji so že pripravili, dve še bodo:

»Marjan Podobnik je že nastopal v naši oddaji ob 30. obletnici sprememb v Sloveniji, ki jo je vodila Rosvita Pesek. Oddaja je bila na sporedu konec marca in se je imenovala Bili smo zraven.«

Varuhinja je pojasnilom dodala:

»... iz odgovorov sem izluščila, da ste posredovali video, za katerega niste bili vnaprej dogovorjeni. Menim, da je v tem srž zapleta.

Dodajam, da so se za 30-letnico snovali tudi drugi programski projekti; kot primer omenjam posebno spletno mesto Slovenija, 30 let. Vseh načrtov v posebnih okoliščinah ni bilo mogoče v celoti izpeljati, verjamem pa, da bi bilo v njih dovolj prostora za civilno družbo. Prepričana sem, da bi bil tudi program 8. aprila v celoti v znamenju 30. obletnice, če jubileja ne bi preglasili koronadogodki. Upam, da bo zamujeno mogoče nadoknaditi, ko se bo s popuščanjem epidemije program javnega medija vrnil v utečene tirnice.«

Poročila prezgodaj na sporedu

Gledalec **M. Š.** je opozoril, da so se večerna poročila 19. aprila začela bistveno prej kot običajno, zaradi česar jih je zamudil.

»Za gledanje informativnih oddaj se mnogi gledalci ravnamo po urniku, zapisanem v časopisnem sporedu. Če se oddaja začne pozneje, kot je zapisano, pač počakamo. Narobe pa je, če se prične predčasno.«

Varuhinja je podatke preverila in odgovorila:

»Moram poudariti, da sta bila zadnja dva meseca v celoti podrejena koronavirusnim razmeram: programska shema je bila prilagojena podajanju svežih informacij in dejstvu, da so bili dopoldne pred zasloni tudi otroci, ki so sicer v šoli. Številne oddaje so bile odpovedane, saj jih zaradi omejenega gibanja in preventivnih ukrepov ni bilo mogoče pripravljati, odpovedani so bili tudi prenosih kulturnih in športnih prireditev in tako naprej. V teh okoliščinah se je zmanjšal tudi obseg oglasov. Vse to so razlogi, da se je spored večkrat spreminjal. V konkretnem primeru so bila večerna poročila dejansko na sporedu ob 21.45, saj je bilo manj oglasov, kot je bilo načrtovano.

Časopisi in priloge, ki objavljajo spored, podatke pripravljajo 14 dni vnaprej, ko spored še ni natančno sestavljen, zato vselej pride do odstopanj. Morda vam bo koristila informacija, da je spored za vse programe RTV Slovenija v osveženi obliki dostopen na teletekstu, na spletu (povezava) in nekaterih dnevnih časopisih.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Biologinja o virusu/umik objave

Varuhinja je prejela 7 odzivov, povezanih z oddajo Intervju, ki je bila na Prvem programu Radia Slovenija predvajana 8. aprila, naslednji dan, 9. aprila, pa po presoji odgovornega urednika tega programa umaknjena iz spletnega arhiva (RTV 4D, portal Prvega).

Dva poslušalca sta menila, da je gostja podajala škodljive psevdoznanstvene izjave o zdravju in koronavirusni bolezni, pet pa jih je problematiziralo umik posnetka s spleta in menilo, da bi moral javni medij tudi na področju javnega zdravja dopuščati pluralnost mnenj.

Primeri odzivov:

»Pišem vam zaradi novega primera promocije psevdoznanosti na valovih prvega programa nacionalnega radia. Pohvalil bi odgovornega urednika Daniela Posleka za hitro ukrepanje in prijazno opozoril na dejstvo, da bi moral javni medij več delati na preventivi pri pripuščanju psevdoznanstvenikov in šarlatanov do javnega etra nacionalnih medijev.« **(S. D.)**

Spoštovani, zanima me, kakšnim poklicnim merilom in standardom deli oddaje ne ustrezajo, da je bil intervju z mag. Karin Rižner umaknjen? Zanima me še, kateri so ti deli oddaje in kdo je sprejel to odločitev? **(M. G.)**

»... problem je v tem, da iz medijev stalno dobivamo iste informacije, ki podpirajo te nečloveške ukrepe, ki niso podprti z znanostjo (čeprav nam stalno servirajo samo tiste zdravnike, ki to podpirajo). Ljudi, ki so tudi priznani znanstveniki in ki imajo nasprotno mnenje, pa se cenzurira, pa četudi samo razlagajo statistiko, ki ne laže. Želim vedeti, zakaj. A v naših (ker jih plačujemo mi, prebivalci) medijih ni več prostora za tako opevano objektivno poročanje? Se nihče ne vpraša o logiki trenutnega dogajanja? Je novinarstvo postalo samo podajanje vladnih informacij in ene zveličavne resnice?

Če je tako in glede na brezhrbtenično obnašanje medijev kaže, da je, potem je prihodnost precej klavrna. Ker namreč velika večina Slovencev verjame vse, kar se jim servira iz medijev.« **(I. H.)**

»Zanima me zakaj se ne da več poslušati intervjuja z mag. Karin Rizner. Bil je objavljen sedaj pa ga vneto brisete rtv? Kot placnika rtv storitev zelim posnetek intervjuja!« (U. G.)

Varuhinja je o zadevi napisala poročilo, ki vsebuje **MNENJE** in **PRIPOROČILO**. Poudarki:

Mnenje: Menim, da uredništvo ni ravnalo premišljeno, ko je komentiranje zdravstvenega vidika epidemije covid-19 omogočilo gostji, ki ni zdravnica, ki nima medicinskega znanja, ki na področju ohranjanja zdravja ne deluje na podlagi znanstvenih spoznanj in strokovno preverjenih metod, pri tem pa tudi sama pove, da o virusih ve zelo malo. Menim tudi, da intervju ni primeren žanr za podajanje polemičnih in skeptičnih stališč o javnem zdravju. Prav tako menim, da je uredništvo v opredelitvi zornega kota konkretne obravnave spregledalo širši družbeni kontekst in konkretno časovno umestitev.

Menim, da je uredništvo Prvega programa Radia Slovenija v daljšem časovnem obdobju zagotavljalo sprotne preverjene informacije o stanju epidemije, strokovne nasvete in navodila za preprečitev širjenja okužb ter najširši razpon strokovnih pogledov, mnenj in dilem o koronavirusni bolezni 2019.

Menim, da je izrekanja strokovno spornih trditev v eni od oddaj odklon od siceršnjega uredniške politike in programskega delovanja v javnem interesu. Menim pa tudi, da vsebine ni mogoče označiti za pozivanje k opustitvi samozaščitnega ravnanja ljudi, ki bi neposredno ogrožalo njihovo zdravje, zaradi česar bi bilo posnetek treba odstraniti iz arhiva, kar je skrajni ukrep ob kršitvah programskih standardov.

Menim, da je ob odločanju o umiku posnetka treba tehtati med dvema posledicama: med nevarnostjo, da bi bila vsebina razumljena narobe in bi delovala škodljivo, in moralno škodo, ki jo medij lahko v javnosti utrpi zaradi očitkov o prikrivanju, bunkerjih in cenzuri.

Priporočilo: Uredništvu Prvega programa Radia Slovenija in drugim uredništvom RTV Slovenija, ki pripravljajo informativne vsebine, bom vnovič priporočila pozorno branje Poklicnih meril in etičnih načel novinarske etike ter smernic za poročanje o javnem zdravju. Uredništvu Prvega bom priporočila tudi poglobljeno razpravo o točki 17. teh meril (obvezno posvetovanje z uredniki) ter takšno načrtovanje programskih vsebin, ki bo zagotavljajo vnaprejšnjo razpravo o vsebinskih dilemah in preprečevalo ponovitve takšnih odločitev.

Poročilo je v integralni obliki objavljeno kot **PRILOGA 2** na str. 69. V prilogi je tudi pojasnilo odgovornega urednika Prvega Daniela Posleka, ki je sestavni del poročila.

Studio ob 17ih: Mediji v času koronavirusa

Poslušalec **M. G.** je varuhinji poslal mnenje o oddaji Studio ob 17ih predvajani 31. marca na Prvem programu Radia Slovenija:

»Oddaja je bila primer vprašljive objektivnosti. Že gostje: Gospa Hrvatina, predsednica novinarskega društva z Koroške in (nisem zapomnil imena) mladi profesor. Očitno vsi enako ali podobno misleči. O tem, da obstoja še eno novinarsko društvo, ki ima velikokrat drugačno mišljenje niti besede. Za nepoučenega poslušalca, takšnega sploh ni ??

Mladi profesor je navedel kot primer pritiska na medije in RTV, twit od Janše in reakcijo RTV, ni navedel vzroka zakaj je ta twit nastal (enostransko prikazovanje!!)«

Odgovor odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija **Danijela Posleka** in urednice oddaje Studio ob 17h **Erike Štular**:

»Menimo, da ni utemeljeno očitati vprašljivo objektivnost oddaji zgolj zato, ker nekomu ena od sogovornic ni všeč sama po sebi, ne glede na to, kar je povedano v oddaji. V njej smo predstavili poglede osmih različnih predstavnikov, tudi ministrstva, pristojnega za medije. Ministra ali njegovega predstavnika smo povabili k sodelovanju neposredno v program, a nam tega kljub pravočasnim in izdatnim prizadevanjem niso uspeli zagotoviti, smo pa ministrove izjave pridobili na novinarski konferenci. V oddaji so bili predstavljeni različni pogledi na položaj medijev in novinarjev, težave in možne rešitve. Kar zadeva navajanje primera pritiska na medije namen ni bil razčiščevati ali pojasnjevati ozadje konkretnega primera, ker je bil v času razprave to že splošno znan primer, zato menimo, da ni šlo za enostransko prikazovanje. Poleg tega grožnje medijem niso dopustne v nobenem primeru, ne glede na to, kaj je povod zanje.

V zvezi s splošnim očitkom glede pristranskosti (oziroma 'nenaklonjenosti' zdajšnji vladi, kot je razumeti iz pisma) pa glede oddaje Studio ob 17ih poudarjamo, da si vseskozi prizadevamo, da v njej sodelujejo tudi relevantni predstavniki vlade oziroma ministrstev. Pogosto jim tudi prilagajamo termine, da lahko sodelujejo. V minulem obdobju so sodelovali v veliki večini oddaj, redno smo gostili tudi strokovnjake iz (v pismu omenjene in domnevno zapostavljene) vladne posvetovalne skupine za pripravo protikorona ukrepov.«

Nenatančnost v poročanju o NIJZ

Poslušalec **J. J.** je pisal zaradi napake v poročilih na Prvem, 10. 4. 2020:

»Danes radioprvi nenehno poroča, da gre, z razpisom za novega direktorja, na **NIJAZ** že za tretjo menjavo v enem mesecu te vlade. Ali je to res? Prva menjava: go. direktorico je zamenjal v.d. Današnji razpis bo, ko bo, če bo, šele druga menjava. Čemu torej neresnično, za 50 % povečanje resnične vrednosti? Novinar v tem pogledu

zgublja verodostojnost pri svojem poročanju. Zakaj ne vpraša kolega iz športne redakcije? Kaj pa menite vi?»

Odgovorni urednik programa **Danijel Poslek** je pojasnil:

»Res je, poročali smo o tretji menjavi, kar je bila napačna dikcija. Naš namen je bil opozoriti, da bo to tretja oseba na čelu NIJZ v kratkem obdobju. V sledečih informativnih oddajah bomo to povedali bolj jasno. Hvala za opozorilo in obenem opravičilo za napako.«

Tri pohvale, mnenje in vprašanje

Poslušalka **M. J.** je pohvalila oddaji, ki sta bili na Prvem na sporedu 23 aprila: pogovor Tatjane Pirc z vodjo Ukoma Urošem Urbanijo o komunikaciji vlade v času virusne krize in pogovor Aleša Kocjana s predsednikom države Borutom Pahorjem.

»Odlična vprašanja, korektno vodenje in tolikšna mera potrpežljivosti – profesionalnosti! – pri vztrajanju, da bi le dobili konkretne odgovore (zlasti od predsednika Pahorja, Urbanija ni imel zadržkov!). Bravo zanje in za prvi radijski program, ki je v naši hiši ves dan in še pozno v noč.«

Poslušalec **T. G.** je poslal sporočilo s pohvalo Prvega programa in vprašanjem glede beleženja statistike okuženih z novim koronavirusom:

»Zadnji mesec dni imamo doma vklopljen le RASLO 1 in kot sem nakratko zapisal že na FB strani Prvega, zelo cenim povedano med vrsticami (z dodanim kakšnim subtilnim pridevnikom ali zgolj rahlim, komaj zaznavnim nihajem govorčevega glasu) ter hudomušnost v glasbenem izboru, predvsem prvi in drugi teden izrednih ukrepov. Vrhunsko! Predvsem pa se zahvaljujem za uravnoteženo poročanje ter vprašanja na tiskovnih konferencah in tudi vašim gostom (v studiu?). Podpiram neodvisno novinarstvo in zastavljanje vprašanj, dokler ne dobite/mo odgovora. Le pogumno z zdravno hrbtenico naprej!

Imam pa tudi eno prošnjo: zadnje dneve poslušamo standardizirano poročanje o statistiki virusa v Sloveniji, iz katerega pa mi ni jasno, ali "število okuženih" pomeni trenutno število okuženih, ki raste in pada, ali kumulativno število ljudi, ki so bili v vsej človeški zgodovini v Sloveniji kdajkoli okuženi s SARS-CoV-2. Predvidevam, da sporočate slednji podatek in če je tako, bi bilo dobro to dvoumnost pojasniti. Še bolje in za stanje duha v deželi bolj optimistično pa bi bilo, če bi dodali tudi podatek o ozdravelih. Kaj menite?»

Odgovorni urednik Prvega **Daniel Poslek** je na vprašanje odgovoril:

»Vseskozi težimo k temu, da številke posredujemo čim bolj jasno in pregledno. Število novo okuženih sporočimo v obliki, kot nam ga sporočijo odgovorni, skupna številka okuženih pa predstavlja številko skupno obolelih, seveda so nekateri med njimi ta čas

že ozdraveli. Redno tudi komuniciramo številko ozdravelih, seveda v primerih, ko nam jo pristojni sporočijo.«

Poslušalec **M. J.** pa je pohvalil vse programe Radia Slovenija, naštel oddaje, ki jih posluša na Valu 202 in Arsu, ter se novinarjem zahvalil »za trud, ki ga vlagajo v to, da smo informirani, da nas izobražujete in tudi zabavate«. Zapisal pa je tudi mnenje o vrstnem redu novic v poročilih. Kot primer je navedel Prvo jutranjo kroniko 7. aprila, ki se je začela z novico o okuženosti Borisa Johnsona s koronavirusom.

»Po mojem prepričanju bi se morala tudi na ravni javnih RTV širom Evrope ustvarjati subjektiviteta (kredibilna) ki bi bila podstat za pozitiven odnos do Evrope in lastne države po vzoru Anglije če hočete, ne pa da se sami postavljamo v podrejen položaj, naša agenda naj bo, da je top novica v Angliji razmere v Sloveniji (treba je znati predstaviti svetu svoj sistem, če ga imaš v sodelovanju z Evropo. (nekje je treba začeti).«

Varuhinja je pohvalo posredovala uredništvom, gledalcu pa pojasnila, da se vrstni red novic v informativnih oddajah določa po različnih merilih, od aktualnosti prek ekskluzivnosti do zanimivosti. Običajno imajo res prednost imajo domače novice – če so na voljo, sveže in relevantne.

Arhiv Radia Ga Ga

Poslušalec **B. P.** je varuhinji pisal glede dopolnitve arhiva Radia Ga Ga s posnetki starejših oddaj in možnosti poslušanja oddaj v obliki podkasta.

»Glede na to, da je bila 30 obletnica Radio Ga Ga, bi bilo super, če bi v arhive dodali vse ali pa čim več oddaj izpred 2008 (vsaj od nekje 2001-2002) naprej. Še boljše bi bilo če bi vse te oddaje dodali na podcast.«

Odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija **Daniel Poslek** je odgovoril:

»Za zdaj ne morem odgovoriti drugo kot to, da popolni arhiv teh oddaj ne obstaja, ker jih tudi ob začetku digitalizacije nismo arhivirali. Iščemo pa zdaj možnost, da bi nekako javno objavili vse oddaje, ki so v arhivu. Ne bo šlo v okviru obstoječega podkasta, ker je omejen na zadnjih 100 oddaj, tako da poiščemo primerno rešitev in o njej obvestimo.«

MMC

I. NOVINARSKE VSEBINE

Razlaga javnomnenjskih anket

A. B. je varuhinji poslala pritožbo na članka o javnomnenjskih raziskavah, ki sta bila na portalu RTV Slovenija objavljena 20. aprila, in sicer z naslovom »Raziskava: Navdušenje nad

vladnimi ukrepi je precej upadlo« (o Valiconovi raziskavi) in »Anketa: SDS najbolj priljubljena stranka, dve petini anketiranih neopredeljeni« (o raziskavi Vox Populi, ki jo je Ninamedia opravila za Večer in Dnevnik).

Bralka je menila, da je avtor napačno interpretiral podatke, problematizirala pa je tudi avtorjev podpis z začetnicami in spremenjen način komentiranja pod spletnimi članki. Glede poudarkov o izsledkih raziskave je zapisala:

»Z naštetimi zavajanjem in potvorbami je novinar G. C. uspel podatke, ki pričajo o tem, da državljani ukrepe ocenjujejo za pravišnje in vedno bolj uravnotežene, spremeniti v zgodbo o naraščajočem nezadovoljstvu.«

Urednica uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je posredovala sporočilo javnomnenjske agencije, ki je vsebovalo podatke, grafe in njihovo razlago:

»Članek je v celoti povzet po sporočilu za javnost, ki ga tudi pripenjam. Novinar se je zato podpisal samo z inicialkami, saj gre za povzetek teksta, ki ga je medijem poslala Agencija Valicon, in ne za avtorski članek. Tudi grafični prikazi, ki so dodani v članku, so grafike, ki jih je v okviru sporočila za javnost poslala Agencija Valicon. To je tudi jasno navedeno v napisu pod grafikami.

V naslovu, ki ga pritožnik navaja kot zavajajočega, ni zapisano »navdušenje zaradi ukrepov«, temveč »navdušenje nad ukrepi«. Torej navdušenje nad učinkovitostjo, primernostjo,... sprejetih vladnih ukrepov.

Povzetek raziskave Vox Populi, ki jo je za Večer in Dnevnik izvedla Ninamedia, ki jo prav tako omenja pritožnik, pa je druga raziskava, ki je bila povzeta po STA.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Prebrala sem obe novici, kakor tudi predlogi: Valiconovo sporočilo za javnost in novico agencije STA o raziskavi Vox populi. Menim, da je uredničin odgovor zadosten. Menim, da je novinar pravilno povzel vsebino po predlogi – poročilu raziskovalne agencije oz. novici tiskovne agencije (v besedilu, naslovu in podpisih) ter da je ustrezno označil vire in zapisal tudi vse druge podatke, ki jih je medij dolžan podati ob objavljanju javnomnenjskih anket (vzorec, časovni okvir raziskave, zastavljeno vprašanje, izvajalec). Dodajam, da za poročanje o tovrstnih vsebinah veljajo stroga pravila, na katera večkrat opozorim programske ustvarjalce. Nazadnje sem o tem sem pisala marca – podrobnosti si lahko preberete v zadnjem varuhovem poročilu, na str. 68..

Glede podpisovanja avtorjev spletnih novic prejmem več vprašanj. Uredništvo vztraja, da se avtorski prispevki, za katere je novinar sam zbiral informacije, podpišejo s polnim imenom, medtem ko se povzetki agencijskih, časopisnih in drugih vsebin podpisujejo z začetnicami. Kdo je kdo oz. kaj pomenijo začetnice, je razvidno v impresumu (povezava) oz. v rubriki Ekipa in kontakti MMC-ja (povezava). Do

podpisovanja z začetnicami sem zelo zadržana, ravno zato, ker tak način bega bralce in ustvarja vtis o anonimnosti avtorjev oz. netransparentnosti medija – za kar ni nobenega razloga. O tem sem se večkrat pogovarjala z uredništvom, napisala sem tudi nekaj mnenj in priporočil (npr. poročilo za februar 2020, str. 46; poročilo za september 2019, str. 29).

In še glede komentiranja. To ni onemogočeno, temveč je preusmerjeno pod drugi članek, razlog pa je ob tej preusmeritvi tudi naveden (»Obvestilo uredništva: Zaradi številnih komentarjev in zagotavljanja čim višjih standardov razprave pod članki o novem koronavirusu smo se odločili, da komentiranje na portalu rtvslo.si omogočimo pod omejenim številom novic. Svoje mnenje o dogajanju v povezavi z novim koronavirusom lahko ob spoštovanju forumskih pravil MMC RTV SLO izrazite v komentarjih tukaj.«).

Takšna preusmeritev je formalno predvidena v spletnem kodeksu RTV Slovenija: *»Administrator si pridržuje pravico, da ob posameznih objavljenih člankih, zaradi uredniške presoje, začasno ali trajno, delno ali popolno onemogoči komentiranje.«* (17. točka Standardov in pravil komuniciranja na spletnem mestu rtvslo.si).

Pojasnjujem, da so administratorji/moderatorji dolžni bdeti nad objavami. Gre za zakonsko dolžnost vsakega medija, ki omogoča komentiranje (Zmed, 9. člen). Komentarji na portalu MMC so postmoderirani, kar pomeni, da jih moderatorji pregledujejo po objavi. Preverjajo njihovo skladnost s prej omenjenim kodeksom, posebej pa so pozorni na tiste, ki jih prijavijo bralci oz. uporabniki (gumb: prijavi neprimerno vsebino).

Po izbruhu epidemije, uvedbi ukrepov in zamenjavi vlade se je število komentarjev na dnevni ravni povzpelo na 6 tisoč, kar je postalo z vidika moderiranja neobvladljivo. Zato komentiranje preusmerjajo na tematsko sorodne članke, kar se je zgodilo tudi v primeru, o katerem ste mi pisali. Menim, da gre za primeren ukrep.«

Neobjektivno o stanju na Švedskem?

Varuhinja je prejela sporočilo gledalca in bralca **A. J.**, ki živi na Švedskem. Zmotilo ga je poročanje o stanju na Švedskem in ukrepih povezanih s pandemijo. Pritožba se nanaša na članek na portalu rtvslo.si in prispevek v Dnevniku, oba objavljena 16. aprila.

»Ta članek spet zavaja s tem, ko ne upošteva podatka, kdaj se je pojavila prva smrtna žrtev v državi. Lahko bi se reklo, da primerjajo hruške s pomarančami (sem pozabil, kako se sklanjajo jabolka). Pravilno bi bilo primerjati podatke istega dne od pojava prve smrti v državi. Slovenija ima na 24-ti dan od prve smrti 29 umrlih na milion prebivalcev, Švedska pa 87, kar je res slabše kot v Sloveniji, vendar ne toliko slabše, kot je predstavljeno v članku. Za primerjavo, Iran je na 24-ti dan imel 30 umrlih na milion, kar je eden več kot Slovenija, pa tega ne omenjajo. Da gre Sloveniji enako dobro kot Iranu, o katerem so pred tedni veliko poročali, se ne sliši prav dobro.

Ne pravim, da je na Švedskem vse super, ampak res bi pričakoval bolj objektivno poročanje.

Nič ne poročajo o tem, da se je na Švedskem število bankrotov hotelov in restavracij v zadnjem mesecu povečalo za 3 krat. Očitno le niso tako polni, kot prikazujejo nekateri članki. Število bankrotov trgovcev se je povečalo za 2 krat. Mislim, da so ti podatki zelo zgovorni, pa jih nisem nikjer zasledil v medijih.

Je pa v tem članku spodbuden pogovor s slovensko zdravnico, ki dela v bolnici 170km iz centra Stockholma. V njeni bolnici so število postelj z respiratorji povečali za 3 krat in ne čutijo nobene posebne krizne situacije.«

Odgovor novinarke **Petre Marc**, avtorice televizijskega prispevka, ki je bil povzet na spletu:

»Lahko bi se omenjene raziskave lotili tudi na ta način, ki ga omenjate, in mogoče je dobra iztočnica za katerega od prihodnjih prispevkov. Tokrat smo se odločili za metodologijo smrtnih žrtev na milijon prebivalcev in ob tem kriteriju so bili podatki tistega dne takšni, kot so bili objavljeni v prispevku. Tudi sicer ob trenutni krizi svet podatke o okuženih, umrlih, ozdravelih večinoma preštevava od začetka pandemije, torej ne v enakem časovnem obdobju od prvega primera v vsaki posamezni državi, kot ga vi omenjate. Je pa sigurno tudi to ena od možnih metodologij.

Poročanje je bilo v skladu s kriteriji, ki smo si jih izbrali, objektivno. Da bi omenjeno še podkrepili, smo na Švedsko poklicali slovensko zdravnico. Ta je orisala situacijo in povedala, da sistem deluje, da težav ni in tudi, da je statistiko včasih težko primerjati. Nato pa smo, da bi slišali še drugo stran zgodbe, poklicali še švedsko profesorico klinične epidemiologije na Karolinskem inštitutu, ki je ob tem tudi zdravnica, da bi nam razložila, kateri so njeni pomisleki. In nam tudi je, kot ste gotovo slišali.

Lahko strnemo, da smo skušali gledalcu predstaviti oba vidika, ki trenutno zapolnjujeta medijski prostor, da bi si vsak posameznik lahko ustvaril mnenje.«

Načelno pojasnilo **varuhinje**:

»Ustreznost objav je vselej treba presojati glede na konkreten fokus in kontekst obravnave. Uredništvo se je odločilo za primerjalni prikaz števila smrti na milijon prebivalcev, v času trajanja pandemije. Seveda bi bili mogoči tudi drugačni prikazi, o tem se povsem strinjam z vami, ne morem pa se strinjati, da bi bila izbrana metodologija in časovno obdobje sporna.«

O (ne)primernosti mask iz airlaida

U. K. je varuhinji pisal zaradi novice o maskah z naslovom Za maske iz prtičkov država plačala 860 tisočakov, ki je bila na portalu RTV Slovenija objavljena 16.aprila:

»Danes sem na Vašem portalu prebral novico o preplačanih 'maskah iz prtičkov'. Ker me je zanimalo malo več o materialu airlaid, ki je opisan v članku, sem še malce pobrskal in našel pripet plakat skupaj z opisom:

Z dnem 19.3.2020 je bila uradno potrjena ustreznost 4-slojne airlaid zaščitne maske kot tudi airlaid servieta potrebnega za lastno izdelavo zaščitne maske s strani Službe za preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb, UKC Ljubljana.

Maska NI PRIMERNA za zdravstveno uporabo, namenjena je izključno zaščitni splošne populacije (industrija, trgovina, osebna raba....)

Z nekaj kliki sem torej ugotovil, da so bile zaščitne maske izdelane po priporočilih in navodilih UKC (razen, če so informacije na spletu lažne). Se pa strinjam, da cena nabave verjetno ni bila ustrezna. Kakorkoli, menim, da gre za primer zlonamernega poročanja in da bi bilo s strani vaše medijske hiše fair povedati, da so maske izdelane v ustrezni kvaliteti, saj bo sicer vaše poročanje povzročilo materialno škodo vsem proizvajalcem tovrstnih izdelkov.«

Odgovor **varuhinje**:

»V tej novici izrecno piše: »Na UKC-ju Ljubljana pravijo, da je material ustrezen za zaščito splošne populacije, ni pa primeren za uporabo v zdravstvu.«

V televizijskem prispevku, ki je vdolan v spletno novico, je podan enak podatek. V Prvem dnevniku 16. 4. je bilo rečeno »Maske obeh podjetij so iz airlaida. Na UKC-ju Ljubljana pravijo, da je material ustrezen za zaščito splošne populacije, ni pa primeren za uporabo v zdravstvu.«, v Dnevniku, 16. 4. pa je bilo prav tako povedano: »Material iz katerega so maske izdelane, je sicer UKC Ljubljana opredelil kot ustrezen za splošno in nemedicinsko uporabo.«

Tudi v ostalih dveh televizijskih prispevkih, objavljenih naslednji dan, je bila informacija ponovljena. Gledalci Dnevnika so 17. aprila videli tudi postopek pranja in kuhanja airlaida.

Novinar je ustrezno posredoval preverjene informacije: airlaid ni primeren za uporabo v zdravstvu, lahko pa se uporabi za zaščito splošne populacije.

Drži pa, kar ste zapisali, in sicer, da je na spletu mogoče objaviti vse, zato velja velika previdnost – smiselno je preveriti vir objavljenih informacij. Novinarji RTV Slovenija to vselej storijo.«

Bralec se je z varuhinjo strinjal le delno, saj je v istem članku prebral nasprotujoči si informaciji, kar je bilo po njegovem mnenju za bralca lahko zavajajoče:

»Citiram dva dela članka:

- Minister za gospodarstvo Zdravko Počivalšek je na Twitterju navedel, da so maske prestale "strokovno preverjanje materiala na UKC Ljubljana", kar pa so tam, tudi prek Twitterja, zanikali."
- Maske obeh podjetij so iz *airlaida*. Na UKC-ju Ljubljana pravijo, da je material ustrezen za zaščito splošne populacije, ni pa primeren za uporabo v zdravstvu.

Že samo ti dve alineji sta brez dodatnega pojasnila kontradiktorni. Kako lahko UKC v isti sapi zanika strokovno preverjanje materiala, hkrati pa potrdi ustreznost materiala?!? Od kod je prišla informacija, ki je podana v drugi alineji? Je novinar poklical tja? So mu to povedali 'off the record'? Gre za uradno mnenje? Se vam res ne zdi, da bi vesten novinar moral to pojasniti in bolje spisati ta del članka. Konkretno, omeniti, da je strokovna služba UKC izdala 'uradno potrdilo' glede materiala podjetju Seti d.o.o. Res me čudi, da ta spodrsrlaj zagovarjate tudi sedaj, ko je jasno - o tem ste poročali tudi sami - da je tvit UKC zgolj negiral komunikacijo s Kortring-Sorez group in Zaščito Lukač, ni pa negiral izdaje potrdila o ustreznosti materiala 19.3. Moja kritika je bila uperjena samo v to, da je bila slednja informacija javno dostopna že na dan, ko je bil ta članek spisan, in da bi bilo fair, če bi se jo podalo v članku, saj se brez nje ustvarja občutek, da so izdelki proizvajalcev, ki uporabljajo airlaid serviete za izdelavo mask, nelegitimni. **(U. K.)**

Varuhinja:

»Menim, da je prav, če še enkrat poskusim razjasniti zadevo, in sicer:

- v okvirčku je povzeta tviter komunikacija med ministrom in UKC-jem, kar je iz zapisa razvidno. Tviter komunikacija je bila natanko takšna kot piše: minister je zapisal, da so maske prestale strokovno preverjanje materiala na UKC LJ, s tviter računa UKC LJ pa so sporočili, da to ne drži.
- v besedilu so podatki, ki jih je zbral in preveril novinar, kar je značilnost novinarskih besedil. Ni običaj, da bi novinarji v tekstih uporabili stavek: na moje vprašanje, zastavljeno po telefonu, ali je material airlaid primeren, mi je tiskovni predstavnik UKC-ja povedal in mi dovolili to objaviti, da je ustrezen za zaščito splošne populacije, ni pa primeren za uporabo v zdravstvu. Poti komunikacije in zbiranja podatkov so sestavni del novinarskih prispevkov le v primerih, če ti postopki odstopajo od običajnega in zato vplivajo na okrnjenost informacije.

Strinjam pa se, da sta povedi, če ju beremo izolirano, kontradiktorni. Vendar pa je kontradiktorna tudi celotna zadeva, vključno s komunikacijo UKC-ja. Zato je tudi dobila toliko medijskega prostora, med drugim prikaz pranja in kuhanja airlaida v TV-Dnevniku, s čimer se je informacija ustrezno dopolnila.

Strinjam se tudi, da se lahko ob medijskem spremljanju takšnih zapletov v občinstvu ustvari vtis, kot ste zapisali. Zato s kakovostno podanimi odzivi redno seznanjam novinarje in urednike in jih prosim, naj iz njih razberejo, kaj vse lahko gledalci/poslušalci/bralci razumejo drugače kot novinarji/uredniki in zakaj je tako pomembna natančnost.«

Škodljiva informacija o okuženi tigrici?

Bralko **N. P.** je zmotil članek z naslovom Tigrica v živalskem vrtu pozitivna - okužil naj bi jo oskrbnik. Članek je bil objavljen 6. aprila na portalu rtvslo.si.

»Se vaš portal sploh zaveda, kaksno škodo boste naredili z podobnimi objavami, na racun pridobivanja bralcev? Ob tem pa naj pripomnim, da gre za popolnoma nepreverjene in neverodostojne informacije t.i "fake news". Koliko zivali bo zapuščenih in pobitih zaradi strahu lastnikov pred virusom in to v času kjer je trenutno prisotne ogromno nevednosti in negotovosti. Vase pocetje je tako nedopustno in bo lahko imelo posledice. Naj se novinarji, ki pišejo članke, zavedajo, kakšen vpliv bodo imeli te članki v prihodnje in naj prenehajo med ljudi sejati nepotreben strah.«

Odgovor **varuhinje**:

»Vir informacije, ki vas je zmotila, je ameriško kmetijsko ministrstvo (United States Department of Agriculture). Izvirno sporočilo si lahko preberete na njihovi spletni strani (povezava). tej povezavi. Informacijo so kot verodostojno povzeli najuglednejši svetovni mediji, od Reutersa od National Geographica (povezavi). Očitek o lažni novici je neutemeljen.«

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Uporabniški komentarji na portalu rtvslo.si

Šest uporabnikov portala rtvslo.si je pisalo zaradi moderiranja komentarjev, ki je po njihovem mnenju pristransko. Varuhinja je v odgovorih podajala splošna pojasnila o namenu moderiranja, odgovornosti po Zakonu o mediji in uredniških pristojnostih. Pritožnike je napotila k branju spletnega kodeksa ter pogostih vprašanj in odgovorov o komentiranju in moderiranju.

Neprimerna vsebina na blogih rtvslo.si

Varuhinja je prejela sporočilo uporabnika **I. A. H.**, ki ga je zmotila vsebina blogov na portalu rtvslo.si. Po njegovem mnenju so nekateri blogi vsebovali lažne novice in škodljive vsebine, ki bi bile v času epidemije lahko nevarne z vidika javnega zdravja. Varuhinja je prosila, naj prebere uporabniške vsebine na povezavah, ki jih je poslal uporabnik, in preveri, ali so skladne s kodeksom.

Odgovor urednice uredništva novih medijev **Kaje Jakopič**:

»Blogi na povezavah ne kršijo standardov in pravil komuniciranja na rtvslo.si, ki se jih morajo naši uporabniki držati, oz. tega nismo zaznali. V teh zapisih uporabniki podajajo svoja mnenja, ne pozivajo k nespoštovanju pravil v času pandemije. Teh blogov oz. uporabnikov tudi ne izpostavljamo v rubriki MMC priporočila, kot trdi uporabnik.«

RTV-PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI

I. Radio Capodistria

Poročanje o epidemiji in vladnih ukrepih

Varuhinja je prejela dve sporočili o poročanju radijskega programa za italijansko narodnostno skupnost RTV Slovenija. Poslušalca F. G. in G. G. sta trdila, da podajanje vsebin o epidemiji, družbenih razmerah, vladnih ukrepih in vlogi javnega medija ni celovito in nepristransko.

»Pišem vam kot razočaran poslušalec teh programov, sploh informativnih programov Radia Capodistria. Ne moram opredeliti svoje nezadovoljstvo na eno samo oddajo. Sicer kritika gre na izbiro vsebine in načina poročanja o političnem stanju v Sloveniji, kjer se nameroma ali ne zanika in negira slabe ukrepe naše vlade, in te ki so sporne se redko kdaj omenijo. V oddajah kot so il "Il vaso di Pandora" in "I divergenti", novinar na zelo jasn način brani vsa dejanja te vlade, češ nimamo sploh za kaj za opročit. Nisem ne levičar ne desničar, ampak mislim da je treba ljudje pravilno informirati. Zmotilo me je tudi to da informativna redakcija manjšinskih programov se ni postavila ob boku RTV slovenije pri napadu Vlade na svobodne medije.« **(G. G.)**

Varuhinja se je o pritožbah pogovorila z odgovornim urednikom **Aljošo Curavičem**, ki je zagotovil, da o vseh pomembnih temah poročajo v skladu s standardi in celovito. Poslušala oz. prebrala je nekaj vsebin v spletnem arhivu ter ni zaznala nobenih kršitev. Pritožnikoma je sporočila, da pavšalnih očitkov ne more obravnavati, ter poudarila vrednote javnega medija:

»Javni medij nagovarja pluralno občinstvo, ni mu treba trobiti v isti rog z nikomur, informacije je potrebno podajati celovito, poskrbeti, da se ne mešajo mnenja in dejstva, vselej mora biti jasno, ali gre za poročilo ali komentar. To velja tako za zapleteno situacijo, v kateri smo se znašli od razglasitve epidemije, kot za obravnavo medijskih tem in položaja javne RTV.«

II. MMR

Koga naslavlja radijski program v madžarščini?

Varuhinja je prejela pismo poslušalca **J.D.N.**, v katerem je opisal svoj pogled na delovanje Studia madžarskih programov Lendava. Zanimalo ga je, koga naslavlja radijski program v madžarščini (MMR), pod vprašaj pa je postavil tudi jezikovne kompetence zaposlenih.

»Zadnje čase smo na dvojezičnem območju v Prekmurju, kjer poleg Slovencev živi tudi madžarska narodna skupnost, zasledili javne očitke na račun Pomurskega madžarskega radia, češ da v kriznih časih epidemije noče predvajati dvojezično mašo za veliko noč. RTV je v svojem stališču, ki je bil objavljen 4. 4. 2020 na spletni strani lendavainfo.com pod naslovom *Odziv RTV Slovenija na članek o velikonočnih svetih mašah* (povezava) navedel med drugimi naslednje: *»Pomurski madžarski radio torej ni lendavska lokalna radijska postaja, ampak radijska postaja, katere poslanstvo je priprava programa v madžarskem jeziku za madžarsko narodno skupnost (ob že omenjenih radijskih postajah RTV Slovenija v slovenskem in italijanskem jeziku ter tujih jezikih).*« Mislim, da s tem stališčem nič ni narobe, saj ima vsak radio svoje poslanstvo, svoj jezik predvajanja, itd. Problem je v tem, da Pomurski madžarski radio že vrsto let predvaja in dela oddaje, ki niso namenjeni madžarski avtohtoni skupnosti v Sloveniji, ampak so namenjeni ožjemu krogu ljudi na Madžarskem. To je najbrž protizakonito, saj v prvem členu Zakona o Radioteleviziji Slovenija piše: *Opravlja javno službo na področju radijske in televizijske dejavnosti, določeno s tem zakonom, z namenom zagotavljanja demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb državljanov in državljanov Republike Slovenije, ..., italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji,....*

Primer takšnih praks je redno poročanje o političnem življenju v mestu Lenti na Madžarskem: (5 povezav) Iz spletnega arhiva Pomurskega madžarskega radia je razvidno, da takšnih in podobnih oddaj je bilo v zadnjih letih ogromno, kljub temu, da naslovniki teh sporočil in informacij niso pripadniki madžarske avtohtone skupnosti v RS. Postavlja se vprašanje: a ta lokalna skupnost na Madžarskem plačuje RTV - prispevek? Pri tem bi omenil, da ni problem v tem, da radio poslušajo izven meja RS, ampak, da nastajajo prav posebej za to skupino programi, oddaje in druge vsebine iz RTV prispevkov in davkoplačevalskega denarja državljanov RS. V luči tega, najbrž oddajanje dvojezične maše, ne bi smel predstavljati takšnega problema, saj bi vseeno zagotavljali dobrine državljanom Slovenije.

Problem predstavlja tudi kompetentnost nekaterih sodelavcev Pomurskega madžarskega radia, predvsem zaradi neznanja slovenskega jezika. Iz 4. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija izhaja, da je naloga RTV-ja med drugimi, da zagotovi informativne oddaje, s katerimi celovito obvešča o političnem dogajanju doma, predstavlja in promovira slovensko kulturo, spodbuja kulturno ustvarjalnost, itd.

Vprašanje je, kako lahko nekdo, ki ne ve slovensko opravi nalogo informiranja? Gre predvsem za program, ki poteka v živo, kar pomeni, da vsak čas lahko pride do nujne, nepredvidljive novice iz območja Slovenije. Mar predpogoj za opravljanje te naloge ni aktivno znanje madžarskega in slovenskega jezika, in ne zgolj le enega? Kako lahko nekdo, ki ne izpolnjuje osnovne pogoje dobi pogodbo zaposlitvi na RTV Slovenija?

Več kot očitno, so problemi okoli Studia madžarskih programov v Lendavi bolj kompleksni in resnejši, kot se na prvi pogled zdi. Žal, zgoraj naštetu ni vse, kar odjemalci očitajo Studiu madžarskih programov. Upajmo, da bo v prihodnjem večji poudarek na zakonitosti in transparentnosti.«

Odgovor **varuhinje**:

»Kot varuhinja sem se večkrat srečala z radijskim in televizijskim uredništvom programov za madžarsko narodnostno skupnost, spremljam njihovo delo, udeležujem se tudi sej programskega odbora za te programe. Večkrat poudarim, da se od ustvarjalcev teh vsebin ne pričakuje nič več in nič manj kot od ostalih ustvarjalcev programskih vsebin RTV Slovenija, to pomeni, da je treba slediti programskih standardom ter poklicnim merilom in načelom novinarske etike, seveda v skladu z zasnovo posameznih oddaj in tudi poslanstvom programov za narodnostne skupnosti.

Iz pisma izluščim dve skrbi: komu so ti programi namenjeni in kakšna je kadrovska zasedba v lendavskem studiu. Glede prvega lahko zapišem, da se zasnova iz leta v leto podrobno zapiše v Programsko-poslovnem načrtu RTV Slovenija (PPN), njeno uresničevanje pa nadzoruje na več ravneh, tudi prek Programskega sveta, glede drugega pa, da sem iz dostopnih informacij na to temo razbrala ustreznost kadrovske politike (ki sicer sploh ni v moji pristojnosti).

(...) Menim, da je pri tovrstnih pomislekih, še zlasti, ker se nanašajo na narodnostno vprašanje, najpomembnejši kakovosten in vsebinski dialog. Prav je, da bi bili programski ustvarjalci seznanjeni z vašimi opozorili, kakor tudi, da bi imeli vi možnost vedeti, kako so se nanje odzvali. To je tudi sicer smisel mojega delovanja: spodbujanje razprave, poznavanje pričakovanj občinstva in razumevanje uredniških odločitev.«

Varuhinja je še pojasnila, da je pri pomislekih, ki se nanašajo na narodnostno vprašanje, najpomembnejši kakovosten in vsebinski dialog. Zato je pismo poslala v Lendavo, prosila za pozorno branje in odgovor. Pripravila sta ga vodja centra in pomočnica generalnega direktorja RTV Slovenija za madžarski narodnostni program Helena Zver ter József Végi, odgovorni urednik Pomurskega madžarskega radia (**PRILOGA 3** na strani 74).

I. JEZIKOVNA KULTURA

Pravorečne in slovnične napake ter moteča mašila

Več gledalcev je pisalo zaradi napak, ki so jih opazili v programih TV Slovenija. Primeri:

»V oddaji Dobro jutro (20. 4. 2020) je gostovala dr. Vesna Godina. Voditeljica oddaje je v razmaku mogoče 10 sekund dvakrat poklicala gostjo: ... gospa **doktor** Godina... Enako je bilo tudi 16. 4., ko smo lahko slišali:... gospa **doktor** Maja Ravnikar. Če nekoga vikamo, ni umestno, da rečemo: **gospod doktor Janez**, temveč uporabimo priimek, torej **gospod doktor Hočevnar**. V privatnem življenju je to samo po sebi umevno.

RTV Slovenija ima veliko zelo sposobnih kadrov in dobre oddaje. Zato je škoda, da zaradi napak, ki bi se jih dalo zlahka odpraviti, trpi ugled celotne institucije.« (M. Š.)

»Prispevek v Slovenski kroniki, 23. 4. :Dravsko polje, poročevalec s terena, govori o suši. In reče, na 1. programu nacionalne televizije (ne znam točno citirati) ,da se kmetje, zaradi bližine Drave, NE BI RABILI več ukvarjati s problemom suše. Jaz nisem jezikoslovka, sem pa iz časov, ko s takimi napakami nisi mogel niti čez pol gimnazije. Zelo me moti tako nemarno izražanje, lepo vas prosim za več pozornosti na tem področju.« (V. G.)

»Zadnje čase seveda gledam praktično vse vaše informativne oddaje. Veliko vaših novinarjev in govorcev pa tudi njihovih gostov (na te seveda nimate vpliva) v govoru uporablja mašilo polglasnik Ə (ne vem če je prav napisan, upam, da vseeno razumete). Zdi se mi, da je to postal že splošen način in navada, ne izjema. Ko začnem to poslušati, me moti in ne slišim več vsebine. Po vsakem stavku, včasih po vsaki besedi ƏƏ. Ne zamerite moji pripombi in še enkrat pohvala vašim programom.« (Z. J.)

Varuhinja se je gledalcem zahvalila, upravičene pripombe poslala na prave naslove, glede splošnih opazk pa pritožnike prosila, da so v prihodnje bolj natančni, saj drugače kritika leti na vse, tudi tiste, ki so lahko drugim za vzor. Gledalka Z. J. je npr. odgovorila:

»Mislim, da sem preveč nestrpna, mogoče slab dan. Danes sem v arhivu še enkrat pogledala oddajo in ni tako kritično kot se mi je zdelo takrat.«

Prvoosebno izražanje novinarjev

Gledalec A. P. je menil, da prvoosebno izražanje v pogovorni oddaji (Odmevi, 6. aprila) ni primerno, saj se z njim kaže osebni odnos novinarja do tematike:

»Ne zdi se mi neprimerno, da voditeljica v informativni oddaji na javni televiziji gledalce seznanja s svojim verskim prepričanjem. To je storila v pogovoru z gospodom

nadškofom Zoretom, ko je med drugim dejala...< mi verniki smo navajeni it na obisk>.... Mene res ne zanima, ali je voditeljica verna ali ne in naj to obdrži zase. Sprašujem se, ali lahko jutri pričakujem voditelja oz. voditeljico, ki bo dejala: mi, ki smo člani oz simpatizerji te in te stranke...?«

Odgovor **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da je v javnem mediju priporočljivo uporabljati t. i. tretjeosebno poročanje, saj je občinstvo javnega medija raznoliko. Ko se v nekaterih primerih vsebina nanaša predvsem ali izključno na eno skupino ljudi (recimo vernikov), voditelji in novinarji z rabo tretje osebe lažje ohrani objektivnost, nevtralnost in izogibanje intimnim izpovedim in izrekanju.

Ko sem se pred leti prvič srečala s podobnim vprašanjem gledalca, so jezikovni svetovalci napisali: »Lahko si zamislimo, koliko pripomb in zadreg bi sprožila podobna raba v npr. športnih besedilih, če bi se športni novinar postavil v vlogo navijača določenega kluba in pri tem seveda pisal kot prvoosebni pripovedovalec (npr. »Danes praznujemo zmago Reala.«). Tovrstne primere bi lahko navedli še za marsikatero drugo področje oz. tematiko posameznih novinarskih besedil. Verjetno se vsi strinjamo, da se tako izognemo tudi morebitni prizadetosti bralcev, poslušalcev in gledalcev.« (Podrobneje se lahko z zadevo seznanite v poročilu za april 2017, str. 29, 41 in 43). Menim, da je to pojasnilo aktualno tudi v primeru, o katerem ste mi pisali.

Uredništvu bom vnovič predlagala, da se pogovorijo o tem načelu.«

II. TEHNIČNE ZADEVE

Moteč zvok v ozadju oddaj

Varuhinja je aprila prejela dve pritožbi glede kakovosti zvoka v programih TV Slovenija.

»Na TVS je že nekaj časa težava z zvokom, na kar je v časopisu opozoril vaš nekdanji sodelavec, strokovnjak za to področje. Že za tiste, ki nimajo težav s sluhom, je govor z masko manj razumljiv. Če pa teče pogovor ob prometni cesti, pa še toliko bolj. Z malo spretnosti (šablona z lokacijo ob tabli z napisom ministrstva ni vedno ustrezna) in prilagoditvijo tehnike (podnapisi), bi bilo veliko bolje. Glasba v ozadju govornih oddaj je za tiste, ki imajo nekaj težav s sluhom, zelo moteča. Čudim se vodstvu TVS, da ne ukrepa, saj če je težava z zagotavljanjem kakovosti na enem področju delovanja očitna, je lahko še kje drugje. Nepotrebni stroški z glasbo v govornih oddajah tudi niso skladni s prizadevanji za dodaten denar za zagotavljanje kakovostnejšega programa.«
(D. H.)

»V zadnjem obdobju zopet gledam TV. Od nadaljevanke JEZERO, ko so tonski tehniki popravili zvok, sem ugotovila, da so tonski tehniki krivi, da je glasba v ozadju tako močna. Med komentarji je glasba tako močna, da je govor nerazumljiv.

Prosim, da posvetite temu pozornost, ker nisem edina, da se nad tem pritožujemo. Nekatere oddaje so negledljive.« (D. Ž.)

Natalija Gorščak, direktorica TV Slovenija, je odgovorila:

»Zvoka v ozadju oddaj ni veliko, tako je dogovorjeno, izjeme so oddaje Programa plus, kjer pa je nivo glasbe v ozadju izjemno nizek, prispeva pa k atmosferi, ki jo bo še posebej v časih, ko ne bo gledalcev v studiu (Zvezdana) dodajal atmosfero. Žal nekatere pogovore snemamo ob cesti in včasih piha veter – temu se tudi ostale TV ne morejo izogniti. Kaj naj rečem, tisti, ki dobro slišimo, si želimo bogatega večplastnega zvoka, tisti, ki slabše slišijo, enolitnega in v bistvu osiromašenega zvoka. Ne moremo popolnoma črtati večplastnega zvoka (kot smo to naredili v Jezeru in ga osiromašili za bogastvo efektov) na račun gledalcev, ki slabo slišijo. Tu in tam oddaja mora imeti podlago, je pa res, da imajo nekateri slabšo dikcijo, požirajo del besed in ob kombinaciji z glasbo je to nemogoče razumeti in to bomo odpravili oziroma se trudimo odpraviti.«

Marko Filli, pomočnik generalnega direktorja za tehniko, investicije in informacijsko tehnologijo, je k odgovoru direktorice dodal:

»Res je, da se je v nekem segmentu kakovost zvoka med krizo poslabšala: gre za posnetke s terena, kjer delamo z mikrofoni na palicah, predvsem pa s stojali za mikrofone. Predvsem v primeru stoja se dogaja, da se sogovornik ne približa dovolj mikrofону, zato mikrofón ujame veliko zvoka iz okolice, v vetru in ob prometnih cestah pa je še slabše. To je možno izboljšati z opozarjanjem sogovornikov, naj se približajo mikrofону, a če se tega ne držijo med snemanjem, kasneje tega ni možno popraviti. Zato bodo morali gledalci še nekaj časa razumeti, da posnetki s terena ne bodo vedno najboljši.«

Varuhinja je še dodala:

»Novinarske ekipe se v času epidemije soočajo še z dodatno težavo, in sicer snemanjem govorjenega skozi maske, snemanjem pogovorov prek računalniških videopovezav in pogovarjanjem na velike razdalje. Z enakim izzivom se zdaj srečujejo vse televizije sveta, velikokrat vrhunske kakovosti ni mogoče zagotoviti. Glede podnapisov, ki jih omenjate, pojasnujem, da je večina vsebin dostopna s podnapisi, ki jih si jih lahko vključite prek teleteksta str. 771 ali 772 (povezava na stran o dostopnosti vsebin).«

III. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

O vlogi javnega medija pri dostopnosti vsebin gluhim

Članica programskega odbora za invalidske vsebine **Frida Planinc** se je v pismu varuhinji zahvalila za prizadevanje javnega medija za dostopnost vsebin gluhim gledalcem. Iz pisma:

»Kot prvo se moram v imenu gluhe skupnosti iskreno zahvaliti, da je javna televizija končno našla možnost, da smo gluhi vsakodnevno informirani enako, kot vsi ostali prebivalci republike Slovenije. Dolgo smo opozarjali, da oddaje v živo ne moremo spremljati in zato je nismo enako informirani, kot imajo možnost vsi ostali. To še posebno velja za informativne oddaje, ki so potekale na tretjem programu RTV Slovenija, kadar so bile seje v državnem zboru. Te posnetke smo lahko gledali šele čez nekaj ur ali v poznih nočnih urah, ko jih večina ni gledala, ker so pač spali. Glede na sedanjo kritično situacijo epidemije virusa bi bili gluhi popolnoma izolirani od življenjsko pomembnih informacij.

Na srečo se je nekomu na tv utrnila odlična ideja, da bi oddaje s tolmačem prenesli na mariborski program M. Res smo hvaležni za to. Končno se tudi gluhi v svojem svetu tišine ne počutimo, kot tretje razredni državljani brez osnovnih pravic do informacij. Hvala, ker se trudite, četudi je to vaša naloga.

Odlično so bile izpeljane tudi tiskovne konference vlade in podobne, kjer je bila poleg govorca tudi tolmačka. Kot sem včeraj videla pa tolmačka ni več prisotna na seji vlade, ampak v nekem prostoru in je njena podoba v zmanjšani velikosti "projicirana" na ekran. To je verjetno zaradi varnosti, saj ne nosijo mask. Če bi maske nosile bi bilo tolmačenje brez zveze, ker gluhi tolmača gledamo v obraz in ne v roke.

Tudi to je v redu, vendar lepo prosim kolikor se da naj tehniki sliko približajo, da bomo razumeli o čem tolmačka govori. Kdor ima veliki ekran mu to ne dela težav, problem je pri tistih z manjšim ekranom, saj ob tem gledanju tolmača, ostalega dogajanja ne bo mogel videti. (...) Ob vsem napisanem pa tudi veliko naglušnim ni lahko, ker slabo slišijo in težko spremljajo oddaje. Veliko oddaj v živo je brez podnapisov in ljudje nosijo maske, tako da tudi naglušni doživljajo informacijsko blokado. Aparature, ki bi prepoznavala govor v živo in ga pretvarjala v podnapise pa glede na počasnost države in stroke verjetno še lep čas ne bo na voljo.

Seveda bi pa ob vsem napisanem moram izrecno pohvaliti naše tolmačke, ki večkrat na dan tolmačijo in to Seje vlade, Poročila, Dnevnik pa še Odmeve. Sama vem kako je, če nekaj minut stojim pri miru in o nečem govorim. One pa to delajo tudi celo uro in to večkrat na dan. Zato jim gre res zahvala, da so naša ušesa in s tem okno v svet informacij.«

Odgovor **varuhinje**:

»Vašo zahvalo sem z velikim veseljem posredovala vsem, ki so zaslužni za sprotno informiranje, to pa so v prvi vrsti koordinatorka invalidskih vsebin na RTV Slovenija Mateja Vodeb, direktorica TV Slovenija Natalija Gorščak in odgovorna urednica Informativnega programa Manica J. Ambrožič. Vnovič sem jih prosila za iskanje rešitev, ki bi vsaj malo omilile težave v sprotnem posredovanju vsebin za tiste, ki ne morejo spremljati znakovnega jezika.

Novinarje pa sem še posebej opozorila na vsebinski del, torej na to, kako je videti življenje z maskami za nekoga, ki ne sliši, in na dragocenost tolmačev, ki vam prek TV-ekranov neumorno posredujejo novic na vaše domove.«

TV Slovenija je delo tolmačev predstavil v Prvem dnevniku, 26. aprila, v pogovoru Miše Molk z Mojco Korenjak, tolmačko za slovenski znakovni jezik. Pogovor je dostopen v spletnem arhivu RTV 4D.

Projekt za podnaslavljanje v živo

Varuhinja je prejela pismo **Matjaža Debevca** z Univerze v Mariboru, člana ekspertne skupine za dostopnost Svetovne zveze gluhih in mednarodne skupine G3ICT. Predlagal je, da bi RTV Slovenija razvijalcem podnapisov v živo dodelila pravice za poskusno dostopno predvajanje vsebin na spletu.

»Da bi čimprej rešili problem podnapisov v živo, se je na nas obrnilo podjetje ABC podnaslavljanje (g. Roman Demir), s katerim že nekaj časa sodelujemo na tem področju in nam predstavilo problematiko glede tehnologij, ki so sedaj na voljo. Na podlagi skupne diskusije in pregleda možnih rešitev, je podjetje ABC podnaslavljanje sedaj uspelo vzpostaviti podnaslavljanje v živo s pomočjo avtomatske zaznave govora, ki jo ponuja Google. Seveda rešitev v tem trenutku mogoče ni najbolj optimalna, predstavlja pa vsaj začetek, preboj, ki nudi nove možnosti za nadaljnji razvoj.

Sedaj se obračamo na vas, na RTV Slovenija, da podjetju ABC podnaslavljanje omogočite oziroma dodelite pravico za prototipno predvajanje RTV Slovenija 3 skupaj s podnapisi v živo na youtube, FB in spletni strani ABC Podnaslavljanje.

Predvajanje v nobenem primeru ne bo predstavljalo profitne dejavnosti, temveč gre zgolj za razvojno delo, ki bo omogočilo testiranje in uvajanje novih tehnologij, kot so »respeaking«, »Velotype« in ne nazadnje, ko bomo, upam, izvajali tudi skupni, slovenski projekt, tudi omogočilo bistveno višji nivo kvalitetnih podnapisov v živo.«

Odgovorila je **Mateja Vodeb**, vodja Službe za dostopnost programov:

»Za retransmisijo programov RTV Slovenija je potrebno izpolnjevati pogoje (status operaterja), kot jih določajo Zakon o medijih, Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah in Zakon o elektronskih komunikacijah. V primeru, da teh pogojev ne izpolnjujete, bi prišlo do nedovoljene uporabe TV signala in programske vsebine SLO 3. Nastala bi kršitev Zakona o medijih in odgovornost za prekrške po 132. členu ter kršitev Zakona o avtorski in sorodnih pravicah in odgovornost za prekrške po 184. členu ter druge kršitve v skladu z ZASP. Kršitev materialnih avtorskih in avtorski sorodnih pravic se kaznuje tudi po 148. in 149. členu Kazenskega zakonika.

Obenem vam tudi sporočamo, da na RTV Slovenija podpiramo in pozdravljamo vsako aktivnost, ki je usmerjena v razvoj tehnik za dostopnost, zlasti tehnik za sprotno podnaslavljanje. Tehnike za razpoznavo slovenskega govora tudi sami testiramo v sodelovanju s priznanimi slovenskimi in evropskimi institucijami, ki se s tem ukvarjajo. Dobro poznamo tudi Googlovo storitev, saj je na voljo v enaki kakovosti že kar dolgo. Žal pa nobena ob obstoječih rešitev razpoznave govora še ni razvita do te mere, da bi jo lahko uporabljali za podnaslavljanje televizijskih vsebin. Googlova storitev na primer prepozna le besede in ne stavkov, prevelik delež besed je napačen ali izpuščen, podnapisi so tehnično, vsebinsko in pravopisno daleč od standardov, ki veljajo za podnapise. Vse našete pomanjkljivosti uporabniku ne omogočajo prepoznavanja vsebine govora, zato so podnapisi neuporabni in neprimerni za javno predvajanje v naših programih, saj ne omogočajo točne in verodostojne informacije.

Verjamem, da bo v naslednjih nekaj letih s pomočjo umetne inteligence zaživela razpoznavo govora, ki bo uporabnikom in ponudnikom storitev podnaslavljanja za gluhe in naglušne.«

Pobudnik je naknadno sporočil, da je Ministrstvo za kulturo ugodilo projektu »Razvoj slovenščine v digitalnem okolju – RSDO«, v katerem so udeleženi tudi sodelavci na UM FERi.

»Glede na to sem sedaj prepričan, da bomo na ta način imeli konkretne možnosti za aktivno sodelovanje z vami in iskanje ustreznih rešitev za podnaslavljanje.«

Varuhinja se je zahvalila za dobre novice.

Tolmačenje in podnaslavljanje – pobudi

Varuhinja je v vednost prejela pobudi za takšno delovanje javnega medija, ki bi vsebine približal gluhih in naglušnim.

Sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije **Matjaž Juhart** je posredoval pobudo predsednika Društva gluhih in naglušnih Ljubljana **Gorazda Orešnika** za tolmačenje maš v velikonočnem času.

»Gluhi imamo vsako leto možnost, da velikonočne obrede (Velik četrtek, Veliki petek, Velika sobota, Velikonočna nedelja) spremljamo v slovenskem znakovnem jeziku. Pri mašah je namreč navzoč tolmač. Zaradi novega korona virusa nam letos to žal ne bo omogočeno. Slišечи bodo maše sicer lahko spremljali preko Tv prenosov, ki pa so brez tolmača za gluhe nerazumljive.

Zato predlagamo, da bi Televizija Slovenija pri tistih mašah, ki jih bo prenašala v živo ali posnete, vključila tolmača (tako pri katoliških, kot tudi pri protestantskih obredih). Tolmač je seveda lahko v studiu in mu ni treba biti prisoten v cerkvi, ker to niti ni možno.

Odgovor direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak**:

»TV Slovenija je od izbruha koronavirusa močno povečala obseg oddaj s tolmačem in na tak način omogočila gluhim gledalcem polno in sočasno dostopnost do aktualnih informacij, ki zadevajo krizo. Zaradi krize imamo bistveno okrnjene finančne, kadrovske in tehnične možnosti, naše delo poteka v spremenjenih pogojih in nevarnih okoliščinah, zato je širjenje obsega prilagojenih oddaj zelo otežkočeno. Kljub vsemu menimo, da bomo prenos s tolmačem velikonočne nedeljske maše iz mariborske stolnice v nedeljo, 13.4.2020, ob 10.00 uri omogočili in sicer na TV Maribor.«

Gledalka **T. G.** pa je v pismu Službi za komuniciranje RTV Slovenija predlagala, da bi podnaslavljali televizijske dnevnoinformativne oddaje, ki jih starejši – med njimi njena 99-letna babica – zaradi pešajočega sluha ne morejo spremljati:

»Samo po sebi za življenje to ni velika tezava, je pa zelo velika tezava v teh dneh, ko nima nobenega stika z ljudmi, razen tistih, ki za njo skrbijo, seveda. Pogovori po telefonu so seveda tudi omejeni, zaradi istega razloga. V tej luci pa sva ugotavljali, da slovenski Dnevnik ni podnaslovljen. Vsi smo zaznali, da ste zelo lepo poskrbeli za gluhe in naglusne, kar je seveda odlično. Mogoče bi pa veljalo razmisliti tudi o podnaslavljanju (vsaj osrednjega) Dnevnika za vse tiste, ki se z okvaro sluha srečajo kasneje v življenju in znakovnega jezika ne razumejo. Med taksnimi je tudi mnogo tistih, ki si ne morejo privosciti slusnega aparata oziroma, natančneje, ki si ne morejo privosciti baterij za njegovo uporabo.« **(T. G.)**

Po prejemu pojasnil o možnosti vključitve podnapisov prek teleteksta str. 771 in 772 in povezavi na spletno stran www.rtvlo.si/dostopno je gledalka odgovorila:

»Najlepsa hvala za obvestilo o fenomenalnem servisu, ki ga res nismo poznali. Z babico smo uspeli skomunicirati postopek preko telefona in tako je prvic pa dolgem casu razumela ves Dnevnik. Bila je ganjena. Hvala lepa, da skrbite za vse nas!«

IV. SPLOŠNO

O objavah novinarjev na družbenih omrežjih

Več gledalcev je varuhinji pisalo zaradi objav novinarjev RTV Slovenija na zasebnih Facebook in Twitter profilih. Primer odziva:

»Zadnje čase opažam na družbenih omrežjih Twitter & Facebook mogoče povsem zasebne zapise (objave, poobjabe) novinarjev in novinark RTVSLO, ki nekako ne odražajo profesionalnosti in vsaj zbuja sum na pristranskost in politično opredeljenost. Sploh ker imajo mnogi v svojem profilu tudi navedeno, da so novinarji / novinarke na javni RTVSLO. Tudi če gre za povsem zasebno izražanje, pač to krni njihov profesionalni novinarski ugled. Enako kot npr zasebni zapisi lahko krnijo ugled sodniške ali tožilske ali druge funkcije nosilca funkcij ali uradnika (npr

inšpektorja, policista itd), ki bi moral biti nepristranski in profesionalen. Pa morebiti kakšna njegova / njena nerodna zasebna izjava na družbenem omrežju pač omadežuje profesionalno funkcijo, ki jo opravlja.

VPRAŠANJI:

Zato povsem resno sprašujem pristojne na RTVSLO, kakšna je uradna politika javnega zavoda RTVSLO glede zasebnega komuniciranja (v prostem, neslužbenem času) vaših zaposlenih novinarjev, novinark, urednikov, urednic?

In - ali je razlika pri tej politiki javnega zavoda, ko to osebe na zasebnih profilih komunicirajo znotraj službenega časa - zasebne komentarje. Bi se morda lahko s takšno prakso prenehalo? Zavoljo vsaj videza in domneve novinarske objektivnosti in pristranskosti.« **(G. M.)**

Primer odgovora varuhinje:

»Gledalci, poslušalci in bralce RTV-vsebin me večkrat vprašajo, kaj menim o objavah posameznih novinarjev na družbenih omrežjih (in pri tem naštevajo posamezna imena). Pojasnujem, da glede tega nimam neposrednih pristojnosti, vselej pa obžalujem, če sem seznanjena z aktivizmom, prepiri, besednim nasiljem in nasploh angažmajem, ki lahko okrni vtis o novinarjevi nepristranskosti in kredibilnosti. Gre za vprašanje odgovornega delovanja v javnosti, z zavedanjem vloge, ki jo ima posameznik, če ni le zasebnik, ampak tudi obraz in glas javnega medija. V poklicnih merilih in načeli novinarske etike je zapisano, da ustvarjalci programov s svojim javnim delovanjem in z dejavnostmi v prostem času ne smejo ogroziti ugleda javnega zavoda ter zaupanja občinstva v vsebino programov RTV Slovenija in v lastno verodostojnost. V zvezi s tem sem sprožila razpravo na različnih ravneh: v okviru Programskega sveta RTV Slovenija, na Svetu delavcev RTV Slovenija, pri generalnem direktorju RTV Slovenija, na novinarskih delavnicah in v različnih uredništvih. Ker poteka prenova poklicnih meril in načel novinarske etike, v katerih družbena omrežja niso izrecno omenjena, se pričakuje, da bo na nek način natančneje regulirano tudi to področje. Seveda z zavedanjem o ustavni pravici do svobode javne besede, ki s pravili ne sme biti okrnjena.«

Na vprašanja glede objave, ki naj bi jo s svojega FB profila delila novinarka RTV Slovenija, je varuhinja odgovarjala s povezavo na [sporočilo](#), ki ga je pripravila Služba za komuniciranje RTV Slovenija; sporočilo vsebuje novinarkino opozorilo na zlorabo profila in stališče vodstva do javnega delovanja zaposlenih in sodelavcev na družbenih omrežjih.

O zaposlenih in gledanosti, poslušanosti in branosti

Pritožnik J. J. je varuhinji zastavil vprašanja glede števila zaposlenih na RTV Slovenija in odstotku povečanja gledanosti, poslušanosti in branosti vsebin RTV Slovenija v času koronavirusa:

»G. direktor RTV je poročal, in to se vrti že nekaj dni, da je RTV za 10% zmanjšala število zaposlenih. To mi pove skoraj toliko kot nič, če ni podkrepljeno z realnimi številkami. In spet mi ni jasno, zakaj skriva realno stanje. Vas smem prositi za vaše mnenje. Isti direktor poroča tudi o sto in več odstotnem povečanju gledanosti RTV SLO. Tudi sam sem precej prispeval k temu, a pogledam tudi druge programe in ugotavljam kaj je res in kako poročajo drugi. V teh časih razumem poročanje, ki je atraktivno, napihnjeno, na meji verjetnega. Ne vidim nobenega razloga, da v tem skuša vodilno mesto prevzeti javna TV.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Tudi sama opazim, da v javnosti krožijo različne številke, primerjave, netočnosti in miti. Največji je, da je RTV samo televizija in da vseh dva tisoč zaposlenih dela na televiziji. To seveda ni res, saj je RTV Slovenija veliko več – od osmih radijskih programov do petih televizijskih kanalov, spletnih platform, teleteksta in podkastov, dostopnosti vsebin za gluhe in slepe, mediateke za digitaliziranje AV dediščine, simfoničnega orkestra, Big banda, programov za avtohtoni narodnosti, oskrbe prizemnega digitalnega omrežja itd. Ker je RTV Slovenija javni medij in v službi javnosti, so javne tudi številke. Če vas zanimajo podrobnosti o zaposlovalni politiki in številu zaposlenih, si jih lahko preberete v javno objavljenih letnih poročilih. Za leto 2020 ga najdete v poglavju o kadrih na tej povezavi: (letno poročilo 2019). Skrajšano pojasnilo najdete v rubriki Preveri dejstva (povezava). O desetodstotnem zmanjšanju števila zaposlenih je generalni direktor RTV Slovenija večkrat pisal, nazadnje v pismu Ministrstvu za kulturo (povezava na pismo).

O gledanosti, poslušanosti in branosti RTV-vsebin: Javni medijski servis ustvari toliko kakovostnih vsebin, ki jih ni mogoče najti v nobenem drugem domačem mediju, da je pričakovano tudi najbolj gledan, bran in poslušan. Raziskave potrjujejo, da se zaupanje še povečuje. Tudi o tem je več podatkov objavljenih v letnem poročilu (za radio na str. 30 – 37, za televizijo na str. 54, za splet na str. 93). Izkušnje kažejo, da zlasti v kriznih obdobjih še več ljudi poišče informacije tam, kjer so preverjene in ažurne, torej v programih javnega medije. V obdobju epidemije se je, kot ste opazili, večina programskih vsebin prilagodila razmeram, mdr. se na televiziji prenašajo tiskovne konference vlade in pristojnih inštitucij, dopoldanski urnik je prilagojen vsem generacijam, tudi mladim, ki so zdaj doma; več vsebin je usklajenih z ministrstvom za šolstvo, več je tudi prenosov bogoslužij, saj je tudi na področju duhovne oskrbe v času epidemije zazevala praznina.«

Kritike RTV Slovenija

Varuhinja je prejela več mnenjskih sporočil, v katerih so pošiljatelji izražali kritike in razočaranje nad RTV Slovenija, v kontekstu družbenih razmer. Iz sporočil pogosto ni bilo razvidno, na kateri posamezni medij ali konkretno programsko vsebino se nanašajo. V navajanju nezadovoljstva so pritožniki posamezne oddaje, zlasti informativne enačili s

celotnim javnim medijem. V telefonskih klicih so gledalci mnenja izrekli strastno in čustveno. Varuhinja je iz obravnave izločila le tiste, ki so vsebovali žaljivke, osebne diskreditacije in niso dosegali niti minimuma spoštljive komunikacije.

Sledita primera korespondence.

M. K. je v dveh pismih opozarjala na vlogo in odgovornosti javnega medija v razklani družbi:

»Kot gledalka in plačnica RTV naročnine (osebno sicer v politiki neopredeljena na leve ali desne) vam sporočam svoje ugotovitve v tem težkem času ,ki ga preživlja svet in naše ljudstvo.

RTV Slovenija je tako grozovito pristranska, da ste padli na nivo najslabše primitivne vaške televizije, ki si domišlja, da je program namenjen le najpreprostejšim na umu in duhu. Večina tistega, kar poročate niso dejstva, ampak to, kaj si nekdo od vaših novinarjev osebno misli oziroma na kaj hoče napeljati gledalce. To vam niti ne zamerim v normalnem času.

Državna tv si v takšnih razmerah ne bi smela privoščiti toliko pljuvanja čez legitimno postavljeno vlado, neprestano kazati govornike, ki večinoma dvomijo v ukrepe vlade in zdravstva, neprestano kazati pred kratkim odstopljene nesposobneže in propagirati njihova mnenja, saj jim je bila dana možnost, da kaj pokažejo, ko je bil njihov čas. (...)

Vidimo, koga pretežno intervjuvate , v glavnem razne leve opcije in tiste, ki ljudi nalašč begajo, strašijo z rušenjem demokracije in podobno. Ta voz gre navzdol. Vsak, ki ima možnost ta narod umirjati (npr. zaposleni na RTV), se bi moral vprašati, kaj naredi za to. In kolikšna je njegova in njena krivda, ko bo ta voz spet zdrvel v prepad? Moč izzivanja naroda je velikanska v rokah vodstva RTV in novinarjev. (...)

Menim, da je to zelo slabo za vse. Ko stvari uidejo, je sovraštvo težko obvladati. Sicer pa sami vidite, kam pripelje sovraštvo in paranoja pred enim samim človekom, dežurnim krivcem. Pozablja pa se, da za njim stoji več sto tisoč njegovih volilcev. In samo ti so pomembni. Kot enakopravni člani družbe, kot naročniki RTV, kot gledalci, ki jim nič ne uide. Razmislite o tem, kot vam pravim, veliko ljudi ni bedastih.«

Iz **varuhinjinega** odgovora:

»Ker pozorno preberem vsa pisma, ki jih prejmem, in si vzamem čas za telefonske pogovore z bralci, poslušalci in gledalci medijev RTV Slovenija, se lahko uživim v pričakovanju občinstva. Iz vašega pisma razberem zaskrbljenost zaradi globokega družbenega razdora in vloge medijev pri njegovem poglabljanju (ali premagovanju). Delim vašo zaskrbljenost in se ne bi mogla bolj strinjati z vami, je javni medij (ob spoštovanju razlik) dolžan s celovitim posredovanjem informacij sodelovati v iskanju soglasja o temeljnih vprašanjih naše sedanjosti in prihodnosti. Na to pogosto opozarjam, zlasti ob strastnih (in velikokrat neodmerjenih) polemikah ob posameznih zgodovinskih in političnih temah.

Menim pa tudi, da imajo pri tem odgovornost vsi javni akterji in nikakor le mediji. Pri tem opažam nesporazume in kratke stike, a tudi ravnanja, ki jih ni mogoče primerjati z ničemer v preteklosti. Pri tem imam v mislih obračunavanje prek družbenih omrežjih, ko ugledni in vplivni posamezniki zapišejo besede, za katere bi rada verjela, da jih niti ne mislijo.

V stikih z občinstvom in programskimi ustvarjalci sim bom še naprej prizadevala za spoštljiv in dostojen javni dialog. Upam, da uredništva, ki sem jim posredovala vaše pismo (v anonimizirani obliki) ne bodo prezrla vašega sporočila, naj se vsak, 'ki ima možnost ta narod umirjati' vpraša, kaj lahko naredi za to.«

Gledalka **M. G.** je varuhinji pisala, da neprostoovoljno plačuje RTV prispevek in da je ogorčena nad poročanjem medija :

»Naj poudarim, da nisem in nikoli nisem bila članica sds, vendar če je človek vsaj malo razumen mora priznati, da ta vlada v teh nemogočih razmerah dela odlično vendar vaši novinarji ves čas ne najdejo niti ene dobre besede in pohvale. In to je po vaše objektivno poročanje. Nekaj dni po nastopu te vlade ste v vseh poročilih večino časa posvetili nekemu dopisu, ki je bil samo odgovor na blatenje te vlade. Blaž zgaga lahko pljuva po vladi, ko se pa ta brani je pa ogenj v strehi.

Potem se pa začne z maskami in zaščitno opremo. Na bruhanje mi gre to aferastvo vaših novinarjev, ko iščejo vsako dlako v jajcu, nihče pa ne vpraša šarca in njegove ekipe zakaj je odstopil, zakaj je pustil prazne zaloge zaščitne opreme in še marsikaj bi bilo treba raziskati. Sedaj pa je on najbolj pameten kaj in kako bi bilo treba delati

Ta vlada in vsa ekipa dela nenormalno in v nemogočih razmerah, tudi svetovno gledano, pa ji samo mečete polena pod noge. Vam in vsej RTV je krasno ko imate zagotovljen denar, prisilno pobran. Ali imate kaj vesti in odgovornosti do vaših financerjev in to vseh ne samo nekim levičarjem.

Pojdite na trg, pa boste videli kako se služi kruh. Ne se čuditi, da je ogorčenje zoper vaše delo ogromno in da so zahteve za temeljito preobrazbo vsak dan večje.

Prosim in pozivam vas, da že končno nekaj naredite kot varuhinja gledalcev in to za vse gledalce, ne pa samo za nekatere.

Samo v slogi je moč, vaši novinarji pa delujejo samo razdiralno in to sigurno ni dobro.«

Odgovor **varuhinje**:

»Prejela sem vaše sporočilo, v katerem podajate mnenje o programskih vsebinah RTV Slovenija in o družbenih razmerah v državi. Na varuhov naslov prejmem veliko

tovrstnih sporočilo, v katerih gledalci, poslušalci ali bralci RTV-vsebin menijo, da bi moral biti medij prizanesljiv do ene politične opcije in kritičen do druge – ali obratno, odvisno od zornega kota in osebnih preferenc. Kar je za nekoga premalo, je za drugega preveč, za tretjega ravno prav. To ni nič neobičajnega, saj je občinstvo raznoliko, kakor je raznolika tudi družba: politično, strankarsko, vrednostno, ideološko itd. Ne morem pa se strinjati, da je možen en sam pogled, po možnosti takšen, kot ga zagovarja posamezen gledalec/poslušalec/bralac. Menim, da medij deluje kakovostno, ko ohranja kritično distanco do vseh obravnavanih vsebin. Razumljivo je, da mora biti posebej pozoren na ravnanje nosilcev javne oblasti in tistih, ki upravljajo z javnim denarjem. Ko gre za kontroverzne tematike, ki delijo javnost, je pomembno, da je predstavljenih kar največ možnih pogledov. Menim, da novičarski programi RTV Slovenija v največji meri spoštujejo ta načela.

Zanimivi so podatki javnomnenjske raziskave o tem; podrobnosti so – če vas zanimajo – dostopne na spletu ([povezava](#)).

Glede RTV-prispevka lahko podam le splošno pojasnilo, da z njim ne plačujete za gledanje, poslušanje ali branje posamezne RTV-vsebine, ampak za programe, dejavnosti in storitve celotnega javnega medijskega servisa. Dva odstotka od tega prispevka gresta po zakonu tudi za Slovenski filmski sklad. Več o tem si lahko preberete na spletu ([povezava](#)). Ali je takšna ureditev optimalna, težko sodim. Vsekakor ni lahko opravljati vseh nalog, predvidenih z zakonom, če za to ni zagotovljenih dovolj sredstev. Več o tem si lahko preberete v javnem pismu RTV ([povezava](#))..«

Pohvale javnemu mediju

Varuhinja je bila seznanjena s podatki o zadovoljstvu občinstva s programi RTV Slovenija v času koronakrize (agenciji Mediana RM in Valicon, raziskava MOSS, analiza gledanosti po AGB Nielsen), ki kažejo na povečanje zaupanja ter rast gledanosti, branosti in poslušanosti.

V vednost je prejela tudi več pohval, zahval in spodbud RTV Slovenija. Primeri:

»To ni kritika, ampak zares VELIKA pohvala za delo javnega zavoda RTV Slovenija na neštetih področjih. Ne morem zadostno pohvaliti vseh odličnih posameznih radijskih in televizijskih prispevkov, zato se želim na tem mestu zahvaliti VSEM za vaše delo. Ravno sem se že spet raznežila nad nedeljsko gostjo na 202 (vsi nedeljski gostje so itak SUPER)...

Vsebine, ki jih spremljam na vaših tv in radijskih valovih, po mojih merilih, do (-pre) segajo kvaliteto, ki bi se pričakovala od kateregakoli medija. Včasih sicer spremljam razne forume, ampak tam večina komentarjev (+-) potone, zato tam le redko objavljam. Zato sem uporabila to komunikacijo, da vam sporočim, da ste vrhunski... vse dobro vsem...« (A. H.)

»Pišem Vam, ker bi se Vam želel zahvaliti za kritično, natančno in neodvisno delovanje in poročanje. Kritični in neodvisni mediji so ključnega pomena v vsaki moderni demokraciji. Slednji so bistven del njenega delovanja. Zavračam in obsojam vse fizične, psihične in politične napade na neodvisen in strokoven javni servis. Vam vsem pa želim, da še naprej raziskujete, opozarjate in poročate o ključnih dogajanjih v Sloveniji.« (T. J.)

»V času, v katerem smo se znašli, so točne in zanesljive informacije ključnega pomena. Zato se vam želiva spodaj podpisana zahvaliti za vaše vestno delo in vsakdanje kritično poročanje. Pohvale in zahvale gredo tako televizijskemu kot radijskemu programu, ki nam vsak dan nudita zelo kvalitetno vsebino. Posebej bi želela izpostaviti delo zunanjih dopisnikov in poročevalcev, katerih prispevki so vedno vrhunski in se lahko, in to si upava trditi, primerjajo z delom največjih svetovnih medijskih hiš.

Onkraj informativnega pa gre nujno omeniti tudi zabavni program.« (S. Z.)

V. VARUHINJA

Predavanje študentom slovenistike

Varuhinja je na povabilo red. prof. dr. Hotimirja Tivadarja izvedla predavanje pri predmetu Javno govorno nastopanje za študente drugega letnika Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani. Predavanje z naslovom Javno govorno nastopanje voditeljev, novinarjev in gostov RTV Slovenija (primeri odzivov) je preko spleta potekalo 23. aprila.

Javna polemika o javnem mediju in svobodi govora

Varuhinja je spremljala javno polemiko o vlogi javnega medija, razprave glede depeše Svetu Evrope, sklep podpore Programskega sveta RTV Slovenija, poziv EBU k spoštovanju neodvisnosti javnega medijskega servisa, odzive in pojasnila RTV Slovenija. Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica Ambrožič** jo je v začetku aprila seznaniła:

»V zadnjih dneh se vrstijo napadi na naše ekipe. Tudi danes so našo ekipo me snemanjem v Ljubljani verbalno napadli. Mi bomo danes delali prispevke o tem, da ljudem popuščajo živci, a očitno smo novinarji v teh napetih razmerah vse bolj ventil za sproščanje napetosti, ki se nabirajo v ljudeh zaradi epidemije.«

Varuhinja obsoja besedne napade, grožnje in pritiske na novinarje in javni medij sploh. Izraža upanje, da je bil napad na ekipo in vozilo RTV Slovenija, ki se je zgodil 31. marca, le eksces, ki ga bo policija raziskala in se ne bo ponovil. Poziva k odgovornemu ravnanju vseh sodelujočih v javnem dialogu, da v teh zaostrenih časih ne bi spodbujali nestrpnosti.

Objave o varuhinji

Varuhinja je prejela več sporočil, v katerih so jo gledalci in poslušalci opozorili na zapise na spletnih portalih in družbenih medijih, ki so se nanašali na njeno delovanje. V odgovorih je pojasnjevala, da je delo varuha javno, da lahko zato o njem vsak zapiše svoje mnenje, da nizkotnih zapisov na družbenih omrežjih ne bere, da z mnenji ne polemizira in le izjemoma demantira grobe laži, če jih opazi. Primer korespondence:

»RESNIČNO in ISKRENO OBSOJAM vse kar ti anonimneži žalijo in sramotijo Vas in Vaše človeško dostojanstvo, čast in dobro ime. Dovolite mi, da Vam osebno posredujem izraze spoštovanja in naklonjenosti.« (D. V.)

Iz **varuhinjinega** odgovora:

»Zavedam se, da imamo ljudje različne poglede, prepričanja in vrednote, zato je razumljivo, da se ta različnost odraža tudi v pričakovanjih od javnega medija. Nič spornega ne vidim v tem, če se kdo ne strinja z mojim mnenje in vztraja pri svojem mnenju o neki programski vsebini. Kot varuhinja se skušam vselej postaviti v položaj, ko moji osebni pogledi ne štejejo, ampak dajem na prvo mesto pritožnika, njegova pričakovanja pa presojam z vidika poklicnih meril, standardov in načel. Vedno tudi poudarjam, da so ta mnenja namenjena dialogu – znotraj RTV in med ustvarjalci programskih vsebin, da razumejo, kaj od njih pričakujejo posamezniki, hkrati pa tudi med ustvarjalci in občinstvom. Verjamem, da se vsaka obravnava nekje pozna. Morda ne tako, kot bi si želel posamezni pritožnik, na dolgi rok pa zagotovo. Ključ je v kulturi dialoga in medsebojnem spoštovanju.«

PRILOGE

Priloga 1: Raziskovalno novinarstvo in polemična razprava

Pojasnilo odgovorne urednice in varuhinjo **MNENJE** o oddajah Tarča, 23. in 24. 4. 2020

Varuhinja je prejela več odzivov po oddajah Tarča, posvečenih nabavi zaščitne opreme. Gledalci so podajali mnenja o verodostojnosti razkritij in sodelujočih v oddajah. Kritični so bili do izbire govorcev, poteka in vodenja oddaje. Pritožniki so spraševali, ali je čas koronakrize primeren za razkrivanje nepravilnosti. Menili so, da se je z izborom teme in obravnavo vladnega ravnanja v nabavi opreme izražala pristranskost uredništva.

Prva oddaja, 23. aprila, je bila osredotočena na postopke naročanja, dogovarjanja, način plačevanja posrednikom in nasploh nakupovanja prek Zavoda RS za blagovne rezerve, v času, ko je kronično primanjkovalo mask, ventilatorjev (respiratorjev) in druge medicinske opreme. O pritiskih in lobiranju je govoril predstavnik Zavoda Ivan Gale, razkritja sta komentirala predsednik Računskega sodišča Tomaž Vesel in predsednik KPK Robert Šumi, o politični odgovornosti sta govorila predsednika opozicijskih LMŠ in SD, Marjan Šarec in Dejan Židan. Ministra za javno upravo in obrambo, Zdravko Počivalšek in Matej Tonin, sta udeležbo pred oddajo odpovedala.

V drugi oddaji, 30. aprila, so o nabavi govorili ministra Zdravko Počivalšek in Matej Tonin ter poslanka SDS Jelka Godec, ki je sodelovala v postopkih. O odprtih dilemah iz prve Tarče je vnovič govoril Ivan Gale, o konkretnosti posla nabave ventilatorjev, ki jih je strokovna skupina označila za zadnjo mogočo izbiro, pa je govoril član skupine, zdravnik Rihard Knafelj.

Urednica: oddaji sta rezultat skrbnega raziskovalnega dela

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je na odzive, ki jih je prejemale prek varuhinje in neposredno, odgovorila 5. maja, z daljšim pojasnilom.

»V zadnjih mesecih smo v Tarči razkrivali nepravilnosti pri gradnji Stožic, osvetljevali smo ozadje makete za Drugi tir in gradnjo Drugega tira, sume zlorab v bankah in pranje iranskega denarja v NLB, politično kadrovanje v Petrolu, Telekomu in SDH-ju, nepravilnosti pri delovanju DUTB-ja in študentskih organizacij, raziskovali smo tudi davčne utaje, gradnjo Magne ter vzroke in posledice požara v Kemisu... Naše oddaje Tarča so odmevne in vse ustvarjalce pri pripravi oddaje dosledno vodi javni interes.

Raziskovalno novinarstvo sodi v demokratično družbo in na javni nacionalni medij.

Obe zadnji oddaji Tarča, na katero se nanašajo zadnji odzivi gledalcev, sta bili rezultat skrbnega raziskovalnega dela. V zadnji oddaji je voditeljica glede na omejen čas trajanja oddaje in glede na vlogo, ki so jo v oddaji imeli gostje, ustrezno odmerila tudi čas za

posamezne sogovornike. Naloga voditelja je, da usmerja razpravo in, če je to potrebno, sogovornika tudi prekine. Odločno moramo zavrniti tudi očitke, da smo katero od ključnih in relevantnih dejstev zamolčali, smo pa jasno povedali, da na nekatera vprašanja nismo dobili odgovorov.

Ko v naše oddaje vabimo strokovnjake, jih v tej vlogi ne predstavljamo z njihovim političnim prepričanjem, in dr. Knafelj je bil vabljen kot član strokovne skupine. V tej sta sicer delovala še dva druga člana in tudi njiju nismo spraševali o političnih preferencah. Sicer je dr. Knafelj v oddaji odgovoril tudi na te očitke. V bran dr. Knaflja kot strokovnjaka se je po oddaji postavilo 83 njegovih sodelavcev na ljubljanskem UKC in tudi zdravniška stroka.

Obtožbe o enostranskem poročanju, manipulaciji in propagandizmu zavračamo. Pri svojem delu sledimo profesionalnim standardom in merilom, delamo odgovorno in smo v službi javnosti, ne glede na razmerje političnih sil v državi, ne glede na to, kdo jo v vladi in kdo v opoziciji.«

Varuhinja o načelih raziskovanja in vodenju polemičnih oddaj

Varuhinja meni, da v polemičnih oddajah **voditeljem ni mogoče oporekati pravice do zastavljanja jasnih in neposrednih vprašanj, ki omogočajo razčiščenje zadev. Voditelji so dolžni iskati odgovore in razmejiti dileme. Vztrajnosti v postavljanju in ponavljanju vprašanj ni mogoče razlagati kot pristranskost.** Prav tako ni mogoče od voditeljev polemičnih oddaj terjati popolne nevtralnosti, saj ne opravljajo le vloge usmerjevalca pogovora, ampak so tudi sodelujoči v dialogu, saj vsebino dobro poznajo.

V zahtevnih oddajah, ki potekajo ob izjemnem zanimanju javnosti, spremljajo pa jih tudi napetosti ob sestavljanju omizij, pridobivanju informacij in pritiski prek družbenih omrežij ali drugih kanalov, je izjemno pomembno usklajeno delovanje ekipe, od novinarjev in ekipe do izvedbe in režije. Kljub timskega delu je **največja teža na voditelju, ki je najbolj izpostavljen in je v sprejemanju hipnih odločitev v studiu naposled sam.**

Ena od nalog voditeljev je tudi skrb, da razprava, če je še tako strastna, poteka v začrtanih vsebinskih in časovnih okvirih, zaradi česar omejujejo nastope, ki so sorazmerno predolgi ali se oddaljijo od teme ter zagotavljajo, da vsi gosti pridejo do besede, tudi tisti, ki si je ne jemljejo sami in čakajo na vprašanje. **Pomembno je, da so voditelji pri posegih v razpravo, prekinitvah govorcev in jemanju vljudni in dialoški, da ohranjajo kritično distanco in spoštljivost do vseh sodelujočih,** se izogibajo neprijaznosti, napadalnosti ali vidni čustveni navezanosti na eno stran v pogovoru.

Prva Tarča o nabavi zaščitne opreme, 23. aprila, je kljub tehničnim težavam v uvodu oddaje potekala tako, da je občinstvu zagotovila celovit vpogled v raziskano tematiko, **z najširšo možno predstavitvijo stališč in pogledov v posamezni oddaji,** upošteva dejstvo, da sta vladna sogovornika pred oddajo udeležbo odpovedala. Z nadaljnjo obravnavo tematike v

informativnih oddajah ter drugo Tarčo o nabavi zaščitne opreme, 30. aprila, je uredništvo zagotovilo **nadgradnjo informacij, razjasnitev dejstev ter zaokrožitev pogledov in stališč v nizu oddaj.**

Kot napako v vodenju druge oddaje varuhinja šteje odvzem besede obrambnemu ministru, ki se je v odgovoru navezoval na tematiko nabav in očitkov nepotizma.

Varuhinja meni, da sta bili aprilski Tarči pripravljene v skladu z načeli raziskovalnih oddaj, z jasnim kontekstom in fokusom ter upoštevanjem žanrskih pravil televizijske polemike. Okrnjene zasedbe v prvi oddaji zaradi odpovedi povabljenih ter grobe prekinitve govorca v drugi oddaji ni mogoče šteti za bistveni odklon od standardov. Vztrajanje pri odgovorih v imenu javnosti ni mogoče enačiti s pristranskostjo.

Ustvarjalci so skrbno zbirali in preverjali informacije, v prikaz tematike vključili vsa dostopna dejstva in dokaze, preudarno sestavljali debatna omizja, v prispevke in razprave zajeli širok izbor mnenj o zadevi in dali priložnost za odziv v razumnem obsegu vsem, ki so bili omenjeni ali izzvani in so se želeli izjasniti. Oddaji sta gledalcem omogočili, da si sami oblikujejo stališče o raziskanem pojavu.

Pričakovanja, da bi se javni medij v času koronakrize izogibal pozornemu in kritičnemu spremljanju porabe javnega denarja in ravnanj nosilcev javnih oblasti, so neupravičena. Izbor teme je bil aktualen in v javnem interesu.

Občinstvo v polarizirani javni razpravi

Kritičnost in polemičen pristop v razgaljanju javnih poti in stranpoti sproža strastno razpravo ne le v studiu, ampak tudi v javnosti. Gledalci se redno odzivajo na Tarčo in izražajo mnenja o razkritjih, poteku oddaje, razpravi. V odzivih pogosto izražajo lasten pogled na tematiko, »izbirajo stran« glede na svoja prepričanja in se tudi politično polarizirajo: **če menijo, da je raziskava upravičena in v skladu z njihovimi pogledi na družbeno stvarnost, hvalijo prodornost in ostrino, v nasprotnem primeru pa ustvarjalcem oddaje očitajo ostrino, kritičnost in uporabo senzacionalističnih prijemov.** Zadnji tak primer je bil [februarja letos](#), ko so iz ministrstva za šolstvo uredništvu očitali sodelovanje v medijski gonji oz. ministrovem linču ter menili, da je oddaja obsojala, namesto pojasnjevala. Takrat je varuhinja med drugim zapisala: **»Voditelji predstavnike oblasti o nepravilnostih ali sumih nepravilnosti sprašujejo v imenu javnosti. Pravilnost, preglednost, zakonitost in odgovornost delovanje oblasti je v interesu javnosti.«**

Varuhinja ob odzivih na Tarčo občinstvu praviloma pojasnjuje zakonitosti polemičnih oddaj in raziskovalnih projektov, uredništvo pa od primera do primera opozori na nedoslednosti ali pomanjkljivosti v zasnovi, poklicnih prijemih, jasnosti fokusa in konteksta. Odzivi na Tarčo so sestavni del varuhinjinih [mesečnih poročil](#).

O javni polemiki in diskreditacijah

Varuhinja je spremljala tudi javno razpravo po Tarčinih razkritjih. Osupnila jo je raven kritike, pomešane z žaljivkami, pavšalnimi in podcenjujočimi sodbami o ustvarjalcih oddaje, uredništvu in javnem mediju v celoti, zlasti pa blatenje na osebni ravni. Takšno komunikacijo obsoja in meni, da je tudi najostrejšo kritiko mogoče izreči dostojno in spoštljivo. Presenetili so jo zapisi o tem, komu bi uredništvo smelo dati besedo in komu ne oz. poskusi poseganja v uredniško avtonomijo.

Dogajanja ne more komentirati drugače kot z besedami, ki jih je ob burnih odzivih zapisala v zadevi [Intervju/Dežman, poleti 2018](#): **»...izražam globoko nestrinjanje s poskusi, da bi skupine pritiska ali posamezniki s pozicije moči vplivali na avtonomno uredniško odločanje in neodvisno novinarsko delovanje. Menim, da uredniške in kadrovske politike RTV Slovenija ne moreta krojiti ulica ali politika, ampak so za uresničevanje javnega interesa pristojni z zakonom predvideni organi ter odgovorne osebe. Kot varuhinja ostro zavračam poskuse instrumentalizacije, sovražni govor in grožnje.«**

(9. 5. 2020)

Priloga 2: Biologinja o virusu/umik objave

Poročilo v zadevi: pojasnilo odgovornega urednika ter MNENJE in PRIPOROČILO varuhinje

Na varuhov naslov je prispelo 7 odzivov, povezanih z oddajo Intervju, ki je bila na Prvem programu Radia Slovenija predvajana 8. aprila, naslednji dan, 9. aprila, pa po presoji odgovornega urednika tega programa umaknjena iz spletnega arhiva (RTV 4D, portal Prvega).

V oddaji je gostovala mikrobiologinja in bioresonančna terapevtka Karin Rižner, gostiteljica je bila novinarka Cirila Štuber. Prvi del intervjuja se je nanašal na komplementarno medicino, v nadaljevanju je gostja spregovorila o mikrobih, zadnji del intervjuja pa je bil posvečen novemu koronavirusu, z njim povezani statistiki in ukrepih za zajezitev epidemije.

Dva poslušalca sta menila, da je gostja podajala škodljive psevdoznanstvene izjave o zdravju in koronavirusni bolezni, pet pa jih je problematiziralo umik posnetka s spleta in menilo, da bi moral javni medij tudi na področju javnega zdravja dopuščati pluralnost mnenj. Skozi odzive sta se torej odprli dve vprašanji, in sicer glede skladnosti programske vsebine s standardi javnega medija in o tem, ali je dovoljeno že objavljeno vsebino odstraniti iz spletnega arhiva.

Z odzivi sem seznanila odgovornega urednik Prvega Danijela Posleka, ki je pojasnil, da po njegovi presoji vsebina ni bila skladna s poklicnimi standardi RTV Slovenija in da je z umikom zagotovil upoštevanje poklicnih meril in načel vsaj na spletnih platformah. Odločitev je utemeljil z izpisom spornih navedb v pogovoru. **Podrobnejša argumentacija je v urednikovem dopisu, ki ga prilagam v integralni obliki.**

Urednikovemu pojasnilu dodajam nekaj mnenj in priporočilo.

Uvodoma poudarjam, da na RTV Slovenija ni prepovedanih gostov in tem, vselej pa je potrebna skrbna uredniška in novinarska presoja o fokusu, kontekstu in žanru obravnave, ob dosledni uporabi standardov in meril.

Menim, da uredništvo ni ravnalo premišljeno, ko je komentiranje zdravstvenega vidika epidemije covida-19 omogočilo gostji, ki ni zdravnica, ki nima medicinskega znanja, ki na področju ohranjanja zdravja ne deluje na podlagi znanstvenih spoznanj in strokovno preverjenih metod, pri tem pa tudi sama pove, da o virusih ve zelo malo. Menim tudi, da intervju ni primeren žanr za podajanje polemičnih in skeptičnih stališč o javnem zdravju. Prav tako menim, da je uredništvo v opredelitvi zornega kota konkretne obravnave spregledalo širši družbeni kontekst in konkretno časovno umestitev.

Epidemija je kompleksna tematika z javnozdravstvenimi, družbenimi, gospodarskimi, psihološkimi, moralnimi in drugimi posledicami. O novi bolezni je že znotraj uradne medicine in zdravstvenega vidika mogoče strokovno razpravljati z različnih zornih kotov, od

epidemiološkega do imunološkega. Menim, da je v takšno razpravo dovoljeno vključiti tudi skeptična mnenja in laične razlage podatkov, če jih je mogoče sproti razjasniti, dopolniti in soočiti z argumenti uradne medicine. Občinstvo ne sme imeti dvomov, kaj je bilo povedano: domneva ali preverjena trditev? V programski vsebini mora biti jasno postavljena ločnica med mnenji in dejstvi, predvsem pa mora biti razvidno, kaj so občutki in ugibanja zaskrbljenih posameznikov, kaj pa spoznanja, ugotovitve in nasveti medicinske stroke ter podatki, pridobljeni z znanstvenimi metodami. Za polemično soočenje stališč, če so ta različna in delijo strokovno javnost, so primerne oddaje z več sogovorniki, v katerih je mogoča celovita predstavitev različnih podatkov in zornih kotov. Pri tem pa se je treba izogibati t. i. lažnemu uravnoteževanju argumentov stroke in laične javnosti. Intervju že po naravi žanra ni primeren za razčiščevanje kontroverznih stališč, saj voditelj z običajno kritično distanco ne more prevzeti vloge nasprotne strani, ki s strokovno avtoriteto in argumenti izpodbija ali presprašuje sporne trditve. V času poostrenih ukrepov za zaježitev epidemije in spreminjajočih se navodil za ohranjanje zdravja ima javni medij posebno odgovornost, da s parcialnimi informacijami ne bega občinstva. V iskanju razlag in dodajanju novih pogledov mu ni treba tekmovali z družbenimi omrežji, pomembna je verodostojnost izrečenega, ob zavedanju posledic za zdravje ljudi.

Menim, da oddaja ni bila pripravljena v skladu z navedenimi načeli, ki so natančno opisana v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike RTV Slovenija (točka 10.2, odnos do zdravja) in večkrat aktualizirana v varuhinjinih mnenjih in priporočilih (npr. glede poročanja o novih tehnologijah (povezava), o cepljenju (povezava), o lažšanju zdravstvenih tegob z bioenergijo (poročilo za marec 2019). Pri tem izrecno izpostavljam načelo iz točke 10.2: »Pred objavo je treba vsa dejstva, ki vplivajo na zdravje ljudi, skrbno preveriti v posvetovanju z medicinsko stroko.«

Na izzive, ki čakajo programske ustvarjalce javnega medij ob širjenju novega koronavirusa, sem uredništva posebej opozorila 12. marca, na dan, ko je bila v Sloveniji formalno razglašena epidemija. Povzetek je bil kot kolumna objavljen tudi na MMC in varuhovi spletni strani (povezava).

Menim, da je uredništvo Prvega programa Radia Slovenija v daljšem časovnem obdobju zagotavljalo sprotne preverjene informacije o stanju epidemije, strokovne nasvete in navodila za preprečitev širjenja okužb ter najširši razpon strokovnih pogledov, mnenj in dilem o koronavirusni bolezni 2019. Te informacije o javnem zdravju so bile kot bistvene vključene v dnevnoinformativne oddaje, voden program, povzetke tiskovnih konferenc, posebna javljanja in pogovorne oddaje (kot to Poklicna merila in načela novinarske etike RTV Slovenija predvidevajo v točki 2, vsestranskost in uravnoteženost sporočanja). **Menim, da je izrekanja strokovno spornih trditev v eni od oddaj odklon od siceršnjega uredniške politike in programskega delovanja v javnem interesu. Menim pa tudi, da vsebine ni mogoče označiti za pozivanje k opustitvi samozaščitnega ravnanja ljudi, ki bi neposredno ogrožalo**

njihovo zdravje, zaradi česar bi bilo posnetek treba odstraniti iz arhiva, kar je skrajni ukrep ob kršitvah programskih standardov.

Odgovorni uredniki imajo pristojnosti za sprejemanje tudi najtežjih programskih odločitev (o tem sem mdr. pisala v zadevi »neobjavljen komentar«; povezava). Menim pa, da je pred odstranitvijo vsebine, ki je v nasprotju z uredniško politiko, smiselno poiskati druge programske možnosti, denimo vdelavo grafičnega opozorila, da povedanega ni mogoče razumeti kot nasvet, ali nadgradnjo in dopolnitev programske vsebine s strokovnimi protiargumenti.

Menim, da je ob odločanju o umiku posnetka treba tehtati med dvema posledicama: med nevarnostjo, da bi bila vsebina razumljena narobe in bi delovala škodljivo, in moralno škodo, ki jo medij lahko v javnosti utrpi zaradi očitkov o prikrivanju, bunkerjih in cenzuri.

Upoštevati pa je treba tudi ozračje negotovosti v programski ekipi, ki jo lahko sproži radikalna urednikova poteza. Smiselno je tudi predvideti, da umaknjeni posnetki delujejo kot prepovedane vsebine, ki imajo na družbenih omrežjih velik doseg in tudi po formalnem umiku živijo svoje spletno življenje, bodisi v posnetku bodisi v prepisu.

Dodajam, da se v času pandemije tudi drugod v svetu iščejo načine za preprečitev širjenja spornih in znanstveno neutemeljenih medijskih vsebin, lažnih novic in teorij zarot. Ukrepi so različni, od odstranjevanja posnetkov na družbenih omrežjih do izrekanja glob posameznih medijem (npr. v Združenem kraljestvu za namigovanje o povezanosti covida-19 in G5).

Uredništvu Prvega programa Radia Slovenija in drugim uredništvom RTV Slovenija, ki pripravljajo informativne vsebine, bom vnovič priporočila pozorno branje Poklicnih meril in etičnih načel novinarske etike ter smernic za poročanje o javnem zdravju. Uredništvu Prvega bom priporočila tudi poglobljeno razpravo o točki 17. teh meril (obvezno posvetovanje z uredniki) ter takšno načrtovanje programskih vsebin, ki bo zagotavljajo vnaprejšnjo razpravo o vsebinskih dilemah in preprečevalo ponovitve takšnih odločitev.

Ilinka Todorovski,

varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Ljubljana, 28. april 2020

Radio Slovenija

Tavčarjeva 17, 1550 Ljubljana
tel.: +386 (0)1 475 23 30
daniel.poslek@rtvslo.si

Danijel Poslek
odgovorni urednik
1. programa - PRVI

Ljubljana, 15. 4. 2020

UMIK ODDAJE INTERVJU IZ SPLETNEGA ARHIVA

Na 1. programu Radia Slovenija smo v sredo, 8. aprila 2020, v terminu oddaje Intervju objavili pogovor z gospo Karin Rižner.

Po presoji vsebine sem ocenil, da ta ni skladna s profesionalnimi standardi naše medijske hiše, in sprejel odločitev, da oddajo umaknemo iz spletnega arhiva.

Oddaja ni skladna najmanj z 10. in 17. členom Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki govorita med drugim o tem, da z oddajami ne smemo ogrožati zdravja ljudi, pa tudi, da je treba pred objavo vsa dejstva, ki vplivajo na zdravje ljudi, preveriti v posvetovanju s stroko.

Naj navedem nekaj segmentov in konkretnih navedb v oddaji:

- novinarka: *»Če je nekdo zdrav, skrbi za svoje telo, ali lahko recimo pije vodo, v kateri je kolera?«* in odgovor gostje: *»Ja, načeloma to drži. Seveda so tukaj še drugi dejavniki, koliko mikroorganizmov v tistem hipu še zmore imunski sistem držat pod kontrolo. Ampak bistvo vsega je, da imamo zdravo telo«.*
- sogovornica, ki v oddaji pove *»o virusih vem zelo malo«*, nato poda oceno, da *»Se spopadamo z zelo blagim virusom za veliko večino ljudi, in očitno si ga podajamo med sabo, ne samo tedne in mesece, verjetno celo leta. Mi pa zapiramo meje, pa šole, pa podjetja pa ne vem, kaj še vse«.*
- sogovornica na novinarino iztočnico o razmerah v Italiji: *»Ampak mimo Bergama pa vseeno ne moremo. Tukaj pa je ena anomalija, podobno kot v Vuhanu na Kitajskem. Tukaj pa vseeno več ljudi zboli s težjim potekom bolezni«*, odgovori: *»Italija to doživlja vsako zimo«* in na vprašanje novinarke: *»Če primerjamo statistike umrlih v Italiji letos in prejšnja leta?«* odgovori: *»Ni nič višja. To lahko vidite iz evropske domače strani EuroMomo, ki je odlično orodje za spremljanje presežka umrljivosti, se pravi, zato jo uporabljajo to domačo stran in jo osvežujejo vsak teden z novimi podatki. In tam lepo vidite, da ni nikakršne razlike med to sezono in preteklimi tremi zimskimi sezonami. Gre za oceno, ki je ne potrjuje nobena uradna statistika.*
- oznaka uradne medicine: *»Šolska medicina gleda na človeško telo mehanicistično. Kar pomeni, da poskuša se obnašati do človeškega telesa tako kot mehanik do svojega avtomobila oz. do avtomobilov svojih strank. »Tale del ne dela dobro, dajmo ga odvit, ga bomo zamenjal ali popravili. In potem bo spet vse v redu. « Tradicionalne medicine pa gledajo na telo kot na vrt, ga negujemo in potem je vse v redu. Če tega ne počnemo,*

potem ne moremo imeti zdravja in to je velikanska razlika med obema vejama medicine».

Čeprav je bil dogovor med novinarko in urednico, da se poišče tudi drugačne poglede na aktualno dogajanje, pa cilj oddaje ni bil poslušalcem podajati sporočil, ki bi utegnili kakor koli, posredno ali neposredno, ogroziti njihovo zdravje ali varnost, kar je eden od pomembnih elementov novinarske etike. Prav tako želimo biti posebej pozorni, da javnosti ne izpostavljamo neutemeljenim, premalo raziskanim ali neznanstvenim argumentacijam, ki bi jih ta lahko razumela kot raziskana in dokazana znanstvena dognanja. Že iz navedenih odlomkov lahko sklenemo, da v tem pogledu oddaja ni v skladu s poklicnimi merili javnega medija.

Ne gre za prepovedane teme, kot želijo prikazati nekateri kritiki, gre za dejstvo, da tako kot ne smemo objavljati nepreverjenih informacij, ne smemo niti širiti neutemeljene znanosti, še zlasti, če bi ta lahko ogrozila varnost in zdravje kogar koli. Prav zato obstajajo novinarski standardi tudi za to področje.

Dodajam, da je varuhinja pravic poslušalk in poslušalcev RTV Slovenija večkrat poudarila (nazadnje v svojih poročilih za november in december 2019), da je javni medij, ko poroča o javnozdravstvenih vsebinah, dolžan v prvi vrsti slediti javnozdravstvenim smernicam, ki temeljijo na znanstveno podprtih strokovnih dognanjih. Po mnenju varuhinje je treba tudi dajati prednost znanstvenim in strokovnim dognanjem in dokazom pred laičnimi mnenji in interpretacijami teh dognanj.

Tudi po dodatnih razpravah v uredniški ekipi ocenjujemo, da radijsko predvajanje tokratne oddaje ni bilo v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike, med drugim zato, ker se je vsebinsko odmaknila od teme, ki je bila vodilo za njeno pripravo.

Kot odgovorni urednik sem bil dolžan vsaj na spletnih platformah zagotoviti upoštevanje teh meril in načel, zato sem se odločil za umik opisanega Intervjuja iz spletnega arhiva. Tako sem ravnal v prepričanju, da je to najbolj odgovorno do javnosti in javnega zdravja ter v skladu z novinarsko profesionalnostjo.

Zavedamo se, da so mnenja o številnih temah v družbi raznolika, velikokrat nasprotujoča si, kontroverzna, in s tem ni nič narobe, vendar to ne zmanjšuje naše odgovornosti za upoštevanje osnovnih postulatov verodostojnega medija, javnega radia.

Daniel Poslek

Odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija

Priloga 3: Pomurski madžarski radio

Odziv pomočnice generalnega direktorja RTV Slovenija za madžarski narodnostni program Helena Zver in odgovornega urednika Pomurskega madžarskega radia Józsefa Végija na pismo poslušalca.

Spoštovana ga Ilinka Todorovski, varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev programov RTV Slovenija!

Na posredovano pismo poslušalca glede pripomb in vprašanj v zvezi s Pomurskim madžarskim radiem vam posredujemo naslednja pojasnila:

Glede prenosa dvojezične maše je bilo vse jasno zapisano že v Odzivu RTV Slovenija na članek o velikonočnih mašah, na katerega se sklicuje tudi poslušalec (<http://lendavainfo.com/odziv-rtv-slovenija-na-clanek-o-velikonocnih-svetih-masah/>)

Naj poudarimo še enkrat, da Pomurski madžarski radio na veliko noč ni predvajal dvojezične maše iz Lendave ampak mašo v madžarskem jeziku iz Dobrovnika, kot je bilo to prvotno dogovorjeno že na začetku leta. Na osnovi česa bi morali preklicati prvotni plan prenosa maše v madžarskem jeziku in jo zamenjati s prenosom dvojezične maše iz Lendave? Nenazadnje, zakaj bi bil prenos maše iz Lendave vreden več kot pa prenos maše iz Dobrovnika? Drži naša navedba, da Pomurski madžarski radio ni lendavska lokalna radijska postaja, ampak radijska postaja, katere poslanstvo je priprava programa v madžarskem jeziku za celotno madžarsko narodno skupnost v Sloveniji, ki pa živi v petih dvojezičnih občinah, ne le v eni (pa še marsikje drugod po Sloveniji). Izhajali smo tudi iz dejstva, da je RTV Slovenija za slovenske vernike poskrbela s prenosom velikonočne maše v slovenskem jeziku tako v svojem radijskem kot televizijskem programu, signal te maše je predala tudi Radiu Ognjišče, razen tega pa je bilo v slovenskem jeziku zelo veliko prenosov velikonočnih maš tudi iz slovenskih škofij in župnij na številnih platformah (prenos dvojezične maše so rešili tudi v Lendavi s prenosom na lokalnem spletnem portalu, kar velja za primerno rešitev). V Pomurskem madžarskem radiu menimo, da je prišlo z neprimernim odnosom in vztrajanjem pri prenosu dvojezične maše iz Lendave namesto maše v madžarskem jeziku iz Dobrovnika ter nerazumevanjem poslanstva Pomurskega madžarskega radia do nepotrebnega netenja nestrpnosti, ki se kar nadaljuje.

Navedbi v pismu, da »Pomurski madžarski radio že vrsto let predvaja in dela oddaje... ki so namenjene ožjemu krogu ljudi na Madžarskem«, in da je to na osnovi 1. člena Zakona o RTV Slovenija »protizakonito«, ne drži. 1. člen zakona o RTV Slovenija zgolj našteva, za katere »skupine« oz. uporabnike opravlja RTV Slovenija javno poslanstvo, in med temi sta navedeni tudi italijanska in madžarska narodna skupnost v Republiki Sloveniji. 8. alineja 4. člena zakona o RTV Slovenija pa med nalogami javne službe za narodni skupnosti navaja:

- zagotavlja uresničevanje ustavnih pravic madžarske in italijanske narodne skupnosti na področju radijskega in televizijskega javnega obveščanja in spodbuja povezovanje narodnih skupnosti z matičnim narodom in vključevanje kulturnih ter drugih dosežkov italijanskega oziroma madžarskega naroda v narodnostne programe;

V duhu zgornje alineje in v obdobju vsesplošnega, tudi čezmejnega sodelovanja in povezovanja, odprtosti prostora je nemogoče pričakovati, da bi se Pomurski madžarski radio ogradi z mejami dvojezičnega območja in ne bi poročal o ničemer drugem, kot le o tem, kar se dogaja v tem prostoru. Primerjava ni najboljša, ampak bi bilo to približno tako, kot če v RTV Slovenija v nacionalnih programih ne bi smeli poročati o ničemer drugem, kot o dogodkih v Sloveniji, ne pa tudi o dogodkih v zamejstvu, v sosednjih državah in po vsem svetu. Prispevki npr. o dogodkih v čezmejnem prostoru, pa tudi širšem madžarskem prostoru in včasih celo o dogajanju v zamejskih madžarskih skupnostih v Romuniji, Srbiji, na Hrvaškem, Slovaškem... niso namenjene izključno skupnosti, o katerih govorijo, ampak so namenjene informiranju madžarske narodne skupnosti v Sloveniji, njenemu povezovanju z matičnim narodom ter drugimi madžarskimi narodnostnimi skupnostmi, v njih poročamo o kulturnih in drugih dosežkih, dogodkih, težavah, ipd. Tovrstne prispevke pripravijo včasih naši novinarji in voditelji, včasih pa naši zunanji sodelavci. (Nenazadnje je tudi Pomurski madžarski radio sodeloval v slovensko-madžarskem čezmejnem evropskem projektu, katerega namen je bil povezati tri sosednje regije, povezovanje regij pa je tudi sicer eno izmed pglavitnih načel, na katerem sloni Evropska unija.¹). **Vendar napisanemu navkljub poudarjamo, da za »ožji krog ljudi na Madžarskem« ne nastaja nobena posebna oddaja.** Pri pripravi programa stremimo s kakovostjo in raznolikimi vsebinami seveda k temu, da je zanimiv za čim širši krog poslušalcev, tudi na Madžarskem, vendar je 13,5 ur programa dnevno v živo namenjeno v prvi vrsti naši prvobitni ciljni publiki, madžarski narodni skupnosti v Sloveniji.

Glede pripombe o jezikovnih kompetencah pojasnjujemo, da se na program narodnih skupnosti iz 4. člena zakona o RTV Slovenija nanaša že omenjena 8. alineja. V Pomurskem madžarskem radiu **zagotavljamo** tudi informativne oddaje, v katerih celovito obveščamo o političnem in drugem dogajanju doma (se pravi v Sloveniji), pa tudi na Madžarskem in po svetu. Vsi uredniki novic namreč aktivno govorijo slovenski in madžarski jezik. Slabše so le jezikovne kompetence nekaterih moderatorjev oziroma povezovalcev programa, vendar so tudi pri njih primerne delokrogu, ki ga opravljajo. Uredniki novic so prisotni skozi ves čas oddajanja programa Pomurskega madžarskega radia v živo, in so ti tisti, ki morajo na osnovi svojih zadolžitev glede priprave novic odreagirati tudi na »sleherno, nepredvidljivo novico z območja Slovenije«.

Spoštovani, v primeru kakršnih koli nadaljnjih vprašanj se lahko obrnete tudi neposredno na nas in bomo odgovorili na vaša vprašanja.

S spoštovanjem:

József Végi

odgovorni urednik Pomurskega madžarskega radia

mag. Helena Zver

pomočnica generalnega direktorja RTV Slovenija

za program v madžarskem jeziku

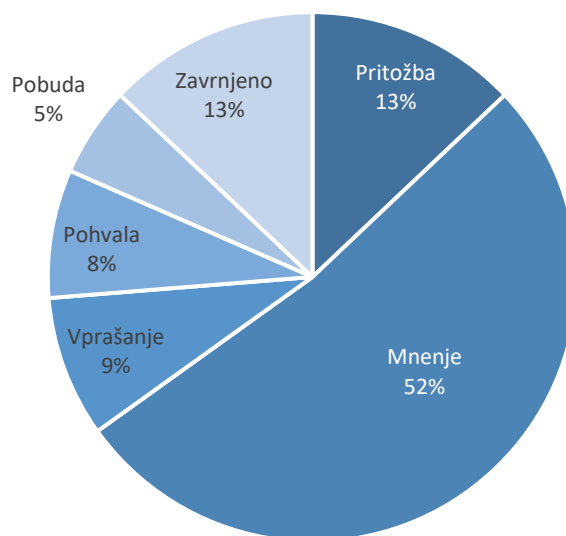
¹ Link do oddaj v sklopu tega projekta: <https://www.rtvlo.si/mmr/adasaink/173250435>

STATISTIKA

	APRIL 2020	MAREC 2020	APRIL 2019
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	140	199	56
Informativni program	101	129	26
Kulturno umetniški program	17	25	6
Razvedrilni program	5	7	6
Športni program	0	4	1
Program plus	2	11	8
Ostalo	15	23	9
REGIONALNI CENTER / TV program	0	1	0
Televizija Koper	0	1	0
Televizija Maribor	0	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	19	14	4
Radio Prvi	17	7	3
Val 202	0	5	0
Ars	1	1	0
Koper	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	1	1	1
MMC			
SKUPAJ	20	11	17
Novinarske vsebine	9	2	6
Uporabniške vsebine	11	7	6
Storitve	0	2	5
PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI			
SKUPAJ	3	0	0
Radio Capodistria	2	0	0
MMR	1	0	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	73	106	46
Jezikovna kultura	6	9	8
Oglaševanje	0	9	5
Dostopnost in prilagojeni programi	4	10	5
RTV prispevek	1	5	2
Tehnične zadeve	2	5	3
RTV SLO - splošno	21	45	3
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	4	0	0
Ostalo	2	1	2
Zavrnjena obravnava	33	22	18
VSI ODZIVI	255	331	123

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	255
Pritožba	33
Mnenje	133
Vprašanje	22
Pohvala	20
Pobuda	14
Zavrnjeno	33

SKUPAJ	255
Elektronska pošta	192
Spletni obrazec	20
Pismo	1
Telefon	42

